

CURTEA DE CONTURI A REPUBLICII MOLDOVA

MD-2001, mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt nr.69, tel. (+373 22) 26 60 02,
fax: (+373 22) 26 61 00, web: www.ccrm.md, e-mail: ccrm@ccrm.md

RAPORTUL **de audit al conformității privind gestionarea patrimoniului public și a** **resurselor financiare de către S.A. „Moldtelecom” în anii 2020-2022**

CUPRINS:

Lista acronimelor	3
Glosar	3
I. Sinteza	5
II. Prezentare generală	7
2.1. Organele de conducere ale Societății	7
2.2. Evoluția pieței serviciilor de comunicații electronice și poziția pe piață a S.A. „Moldtelecom”	8
2.3. Dinamica indicatorilor financiari de bază în anii 2020-2022	9
III. Sfera și abordarea auditului	10
3.1. Mandatul legal și scopul auditului	10
3.2. Abordarea auditului	10
3.3. Responsabilitatea auditorului într-un audit al conformității	11
IV. Constatări	11
4.1. Obiectivul nr.1: în cadrul S.A. „Moldtelecom” veniturile se execută și se încasează regulamentar?.....	11
4.2. Obiectivul nr.2: S.A. „Moldtelecom” a planificat și a executat cheltuielile în conformitate cu exigențele cadrului normativ aplicabil?	18
<i>Achiziții de mărfuri, lucrări și servicii</i>	24
4.3. OBIECTIVUL nr.3: Patrimoniul S.A. „Moldtelecom” a fost administrat în conformitate cu cadrul regulator aplicabil?.....	31
<i>Consolidarea integrității instituționale a S.A. „Moldtelecom”</i>	36
V. Concluzia generală.....	38
VI. Recomandări.....	40
Semnăturile echipei misiunii	41
ANEXE.....	41
<i>Anexa nr.1</i>	41
<i>Anexa nr.2</i>	42
<i>Anexa nr.3</i>	53
<i>Anexa nr. 4</i>	61

Lista acronimelor

ANRCETI	Agenția Națională pentru Reglementare în Comunicații Electronice și Tehnologia Informației
ANRTI	Agenția Națională pentru Reglementare în Telecomunicații și Informatică
APP	Agenția Proprietății Publice
ARPU	Venitul mediu lunar per utilizator
ASP	Agenția Servicii Publice
BCIȘ	Business Centru de Instruire și Școlarizare S.A. „Moldtelecom”
BIC	Birou al istoriilor de credit
CCM	Contractul colectiv de muncă
CNA	Centrul Național Anticorupție
CS	Consiliul societății
CCRM	Curtea de Conturi a Republicii Moldova
SIRF	Standarde Internaționale de Raportare Financiară
IPTV	Internet Protocol Television
HG	Hotărârea Guvernului
ME	Ministerul Economiei
MEI	Ministerul Economiei și Infrastructurii
MIDR	Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale
MF	Ministerul Finanțelor
MTC sau Societate, sau Companie	S.A. „Moldtelecom”
p.p.	Puncte procentuale
RBI	Registrul bunurilor imobile
RS	Reprezentant al statului în societatea comercială cu capital public
S.A.	Societatea pe Acțiuni
mil.lei	milioane lei
UTA	unitate teritorială autonomă

Glosar

*Legea nr. 241 din 15.11.2007*¹ a stabilit principalele reguli și condiții de activitate în domeniul comunicațiilor electronice din Republica Moldova, cadrul general al politicii și strategiei de dezvoltare a domeniului, prin definirea atribuțiilor autorității centrale de specialitate, cadrul general de reglementare a activităților privind rețelele și serviciile de comunicații electronice, prin definirea atribuțiilor și obiectivelor autorității de reglementare, drepturile și obligațiile statului, ale persoanelor fizice și juridice în procesul creării, gestionării și utilizării rețelelor de comunicații electronice, în scopul asigurării utilizatorilor cu servicii de comunicații electronice de calitate, moderne și utile, la prețuri rezonabile, precum și al asigurării accesului liber la servicii de comunicații electronice accesibile publicului.

Agencia Națională pentru Reglementare în Comunicații Electronice și Tehnologia Informației – autoritatea care reglementează activitatea în domeniul comunicațiilor electronice și al tehnologiei informației, asigură implementarea strategiilor de dezvoltare a domeniilor menționate și supraveghează respectarea legislației în domeniul comunicațiilor electronice de către furnizorii de rețele și/sau servicii de comunicații electronice;

¹ Legea comunicațiilor electronice nr. 241 din 15.11.2007 (în continuare – Legea nr. 241 din 15.11.2007).

Birou al istoriilor de credit – persoană juridică de drept privat constituită sub formă de societate cu răspundere limitată sau de societate pe acțiuni, înregistrată conform legislației, care prestează, în conformitate cu legea, servicii de formare, prelucrare și păstrare a istoriilor de credit, precum și de prezentare a rapoartelor de credit și serviciilor aferente;

Costuri capitale (Capital expenditure – CAPEX) – costurile unei întreprinderi legate de investiții în echipamente și alte active pe termen lung, care se depreciază pe durata mai multor perioade contabile;

Costuri operaționale (Operating expenditure – OPEX) – costurile unei întreprinderi legate de întreținerea și operarea unei investiții și care sunt consumate în decursul unei perioade contabile;

Furnizor de servicii de comunicații electronice – persoană fizică sau juridică, înregistrată în Republica Moldova, a cărei activitate constă, în totalitate sau în parte, în furnizarea serviciilor de comunicații electronice;

Furnizor cu putere semnificativă pe o anumită piață relevantă – furnizor care, fie individual, fie împreună cu alți asemenea furnizori, conform analizei de piață corespunzătoare, se bucură pe piața respectivă de o poziție echivalentă unei poziții dominante, definită de legislația din domeniul concurenței;

LRIC+ (Long Run Incremental Cost plus common costs) – metodă de modelare a costurilor care permite recuperarea costurilor comune și partajate care nu sunt incrementale pentru niciun serviciu dat, în plus față de LRIC. LRIC calculează costurile care ar fi economisite dacă nu ar fi furnizate anumite servicii, grupuri de servicii sau activități (definite ca incrementale). Aceste costuri incrementale sunt un substitut pentru costurile variabile pe termen lung. Atunci când se aplică această abordare, nici costurile totale, nici costurile comune nu sunt alocate articolelor de servicii, deoarece valoarea acestora nu se va modifica chiar dacă nu există o creștere;

Piață relevantă – piață de produse și/sau servicii din domeniul comunicațiilor electronice, ale cărei caracteristici pot fi de așa natură încât să justifice impunerea prin lege a unor obligații speciale preventive (*ex ante*) în sarcina furnizorilor cu putere semnificativă pe acea piață;

Levierul financiar – grad de îndatorare sau măsura în care o companie utilizează datoriile în raport cu capitalul propriu pentru a finanța activitățile sale. Formula: $\text{Levierul financiar} = \frac{\text{Datorii financiare}}{\text{Capital propriu}}$;

Lichiditate curentă – suma cu care activele circulante depășesc datoriile pe termen scurt și oferă garanția acoperirii datoriilor curente din activele curente. Valoarea recomandată și acceptabilă este în jur de 2, și cu cât valoarea acestui indicator este mai mare, cu atât situația companiei este mai bună. Formula: $\text{Lichiditate curentă} = \frac{\text{Active curente}}{\text{Datorii curente}}$;

Rentabilitatea vânzărilor – profitabilitatea unei companii prin raportarea profitului net la veniturile sale din vânzări. Formula: $\text{Rentabilitatea vânzărilor} = \frac{\text{Profit net}}{\text{Cifra de afaceri}}$;

Rentabilitatea capitalurilor proprii (rentabilitatea financiară) – unul din cei mai importanți indicatori care măsoară performanța unei companii și reprezintă profitul obținut de companie din banii investiți în afacere de către acționari. Formula: $\text{Rentabilitatea capitalurilor proprii} = \frac{\text{Profit net}}{\text{Capitaluri proprii}}$.

I. Sinteza

Dezvoltarea rapidă a comunicațiilor electronice este imperios importantă, fiind o temelie pentru crearea noilor oportunități și progresarea economiei digitale. Activând într-un mediu concurențial, S.A. „Moldtelecom” menține poziția unui lider al ramurii care prestează o gamă largă de servicii, precum și deține cea mai extinsă infrastructură de rețea la care au acces și alți operatori de comunicații din Republica Moldova.

Statul, în calitate sa de unic fondator și acționar al S.A. „Moldtelecom”, asigură managementul corporativ al Companiei prin constituirea și completarea organelor de conducere. În acest context, evaluarea externă a conformității gestionării patrimoniului și a resurselor financiare va contribui la îmbunătățirea managementului și la posibila luare a unor decizii corective pentru performanța financiară a Companiei.

Includerea acestei misiuni de audit în Programul activității de audit a fost condiționată de faptul că Curtea de Conturi nu a realizat un audit la acest subiect din anul 2013, statul nedispunând de evaluări externe cu privire la situațiile patrimoniale și financiare ale Societății și la tendințele formate în acest sens. De asemenea, tematica abordată are o importanță sporită pentru utilizatori/abonați ai Companiei.

Auditul Curții de Conturi a evaluat dacă S.A. „Moldtelecom”, în perioada 2020-2022, a gestionat conform patrimoniul și resursele financiare constituite și acumulate ca urmare a activității de antreprenariat.

Misiunea de audit a fost efectuată în conformitate cu Standardele Internaționale ale Instituțiilor Supreme de Audit aplicate de Curtea de Conturi (ISSAI 100, ISSAI 400 și ISSAI 4000), cadrul de reglementare intern, precum și cu bunele practici în domeniu. Subiectul auditat a fost abordat prin evaluarea mai multor procese și activități din cadrul S.A. „Moldtelecom”, probele de audit fiind acumulate atât la Compania auditată, cât și la Ministerul Finanțelor, Serviciul Vamal, Agenția Proprietății Publice, Agenția Națională pentru Reglementare în Comunicații Electronice și Tehnologia Informației, Agenția Servicii Publice, Primăria mun.Bălți.

Curtea a concluzionat că gestionarea patrimoniului și a resurselor financiare s-a realizat cu neconformități, iar în cazul achiziționării mijloacelor de transport – în mod defectuos. Astfel,

(1) Societatea a prestat servicii de telefonie fixă la tarife reglementate care nu au fost modificate timp îndelungat. În perioada auditată, pierderile de la serviciile nominalizate au constituit, per ansamblu, 1.075,2 mil. lei (paragraful nr.4.1.1);

(2) S.A. „Moldtelecom” și ANRCETI au abordări diferite cu referire la modificarea tarifelor la serviciile de acces la infrastructura de canalizație telefonică și stâlpi telefonici, puse în vigoare din anul 2015. Potrivit estimărilor S.A. „Moldtelecom”, în caz de aplicare a noilor tarife, Societatea ar putea să obțină un venit anual suplimentar cuantificat la circa 13,2 mil. lei (paragraful nr.4.1.2);

(3) efectuând cheltuieli pentru prestarea altor servicii decât cele de comunicații electronice, Societatea nu și-a valorificat posibilele venituri, ceea ce a generat pierderi în sumă de 14,4 mil. lei pentru unele activități (paragraful nr.4.1.3);

(4) Compania nu a utilizat tot spectrul de instrumente disponibile pentru neadmiterea acumulării creanțelor cu termen expirat (paragraful nr.4.1.4);

(5) S.A. „Moldtelecom” nu a elaborat și nu a aprobat o Strategie investițională funcțională, ceea ce duce la formularea unor priorități investiționale neclare și neconsecvente. Totodată, Planurile anuale de investiții au un grad scăzut de executare, ceea ce poate genera reducerea

capacității de a face față concurenței pe piața națională de comunicații electronice (paragraful nr.4.2.1);

(6) din cauza lipsei îndrumărilor metodologice exhaustive, informațiile prezentate în situațiile financiare cu privire la rezerva statutară de finanțare a investițiilor nu oferă o imagine fidelă și au compromis intenția de capitalizare durabilă a profitului (paragraful nr.4.2.2);

(7) S.A. „Moldtelecom” a capitalizat cheltuielile curente (i) în lipsa justificărilor – în sumă de 29,5 mil.lei și (ii) cu nerespectarea prevederilor regulamentare – în sumă de 51,5 mil.lei. Tranzacțiile nominalizate nu au fost aliniate la principiul prudenței și au avut ca impact supraestimarea activelor și subevaluarea cheltuielilor cu majorarea profitului net al Companiei (paragraful nr.4.2.3 și nr.4.2.4);

(8) lipsa reglementărilor interne în aspectul termenului de valabilitate a contractelor de achiziții a facilitat achiziționarea de bunuri și servicii pe perioadă nedeterminată de la unul și același furnizor, ceea ce a subminat concurența, a compromis principiul de utilizare eficientă a banilor și de tratament egal, de imparțialitate, nediscriminare în privința tuturor ofertanților, precum și a generat cheltuieli suplimentare Companiei (paragraful nr.4.2.6);

(9) mijloacele de transport au fost achiziționate în condiții de netransparență și concurență neloială, iar la executarea contractelor de achiziții sunt identificați indicatori de fraudă (paragraful nr.4.2.7);

(10) S.A. „Moldtelecom” nu a asigurat publicarea Planurilor de achiziții și a documentelor de licitații, ceea ce a afectat transparența procedurilor și informarea pe scara largă a posibililor ofertanți (paragraful nr.4.2.8);

(11) membrii grupului de lucru pentru achiziții nu au semnat declarația de confidențialitate și imparțialitate, acțiune ce are drept scop de a-i responsabiliza în aspectul respectării intereselor Companiei și neutilizării în mod necorespunzător a informațiilor sensibile (paragraful nr.4.2.9);

(12) Compania nu a respectat regulile obligatorii cu privire la constituirea, perfectarea, păstrarea și evidența dosarelor de achiziții, ca urmare persistă riscul sustragerii sau înlocuirii înscrierilor pe care acestea le conțin (paragraful nr.4.2.10);

(13) managementul Companiei nu a întreprins măsurile de rigoare pe marginea constatărilor auditului intern pentru remedierea ilegalităților și recuperarea prejudiciilor cauzate Societății (paragraful nr.4.2.11);

(14) S.A. „Moldtelecom” a achitat premii unice în sumă de 36,2 mil.lei în lipsa unor reglementări exhaustive (paragraful nr.4.2.12);

(15) în pofida măsurilor întreprinse, S.A. „Moldtelecom” nu a înregistrat drepturile patrimoniale asupra tuturor bunurilor imobile, fiind create premise de pierdere a acestora (paragraful nr.4.3.1);

(16) administrarea terenurilor proprietate publică transmise în folosință S.A. „Moldtelecom”, afectată de neconformități, a generat divergențe între datele Companiei și datele APP care nu au fost identificate și corectate în timp util (paragraful nr.4.3.1);

(17) 26 de terenuri procurate în anii 2006-2019 pentru dezvoltarea rețelelor celulare nu sunt utilizate până la momentul de față, nefiind edificate construcții. Compania nu are o viziune cu privire la utilizarea oportună a acestora (paragraful nr.4.3.2);

(18) clădirile și încăperile cu suprafața totală de 36,8 mii m², inclusiv din mun. Chișinău (5,2 mii m²), nu sunt utilizate în procesul tehnologic și nu sunt date în locațiune. Deși întreținerea suprafețelor neutilizate a generat cheltuieli semnificative, Compania nu a manifestat o preocupare

pleneră în materie de identificare și valorificare/comercializare a acestora (paragrafele nr.4.3.3 și nr.4.3.4);

(19) S.A. „Moldtelecom” nu deține o viziune cu privire la utilizarea ulterioară a suprafețelor cu gradul avansat de deteriorare. În zona de risc înalt de distrugere sunt circa 20% din suprafețele Societății (paragraful nr.4.3.5);

(20) Societatea nu a valorificat întregul potențial de acumulare a veniturilor posibile în caz de dare în locațiune a imobilelor, estimate în sumă de circa 3,5 mil. lei anual (paragraful nr.4.3.6);

(21) procedura actuală de dare în locațiune a bunurilor imobile ce aparțin Societății cu drept de proprietate este una incertă și poate influența valorificarea imobilelor (paragraful nr.4.3.6);

(22) ținerea în evidența contabilă (contul 123) a fondului locativ privatizat a generat supraestimarea activelor cu suma de 2,6 mil. lei (paragraful nr.4.3.7);

(23) transmiterea în folosință gratuită a bunurilor imobile către persoanele terțe a cauzat ratarea veniturilor în sumă de 0,6 mil. lei (paragraful nr.4.3.8);

(24) durata redusă a mandatului și modificările frecvente ale componenței Consiliului societății au împiedicat creșterea eficienței de activitate a acestuia (paragraful nr.4.3.9);

(25) membrii independenți ai Consiliului societății nu au fost selectați prin concurs, nefiind evaluate atât competențele și experiența profesională, cât și factorii care i-au motivat să reprezinte interesele statului în Societate (paragraful nr.4.3.10);

(26) neavând un rol proactiv, Consiliul societății nu a examinat, din proprie inițiativă, unele chestiuni importante aferente performanței financiare a Societății (paragraful nr.4.3.11);

(27) până la momentul actual Agenția Proprietății Publice nu a luat decizia cu privire la încetarea înainte de termen a împuternicirilor Comisiei de cenzori, menținând două organe de control în cadrul Companiei (paragraful nr.4.3.12).

Constatările și concluziile detaliate asupra aspectelor auditate în cadrul misiunii de audit sunt prezentate în compartimentele respective ale prezentului Raport de audit. Acestea au fost comunicate și acceptate de către responsabilii din cadrul S.A. „Moldtelecom”.

Pentru remedierea deficiențelor constatate, îmbunătățirea activității proceselor auditate și consolidarea cadrului normativ aferent, Curtea a înaintat recomandări S.A. „Moldtelecom”, care au fost coordonate de către Companie. Totodată, Ministerul Finanțelor, Agenția Proprietății Publice, Agenția Națională pentru Reglementare în Comunicații Electronice și Tehnologia Informației și-au prezentat opiniile în privința recomandărilor propuse (se prezintă în Anexa nr.2 la Raportul de audit).

II. Prezentare generală

S.A. „Moldtelecom” este o companie de stat fondată în anul 1993 ca urmare a restructurării sectorului de telecomunicații din Republica Moldova. În anul 1999 Societatea a fost reorganizată în societate pe acțiuni, fondator și actionar unic fiind statul, iar funcția de deținător de acțiuni fiind exercitată de Agenția Proprietății Publice. Capitalul social al Societății constituie 1.015.120.360 lei divizat în 101.512.036 de acțiuni ordinare cu valoarea nominală de 10 lei.

2.1. Organele de conducere ale Societății

Organele de conducere ale Societății sunt instituite în conformitate cu cadrul normativ și cu reglementările interne, și sunt reprezentate prin:

- Adunarea generală a acționarilor, care este organul suprem de conducere al societății. La adunările generale ale Societății, reprezentantul statului participă și votează cu întreg pachetul de

acțiuni ale statului. Cu toate că reprezentantul statului în societatea comercială poate exercita funcțiile în termen de până la 3 ani², APP a desemnat consecutiv 3 persoane din rândul angajaților săi, cea mai mare perioadă de activitate a cărora nu a depășit 1 an și 4 luni;

- Consiliul societății ales de către Adunarea generală a acționarilor reprezintă interesele acționarilor în perioada dintre adunările generale și, în limitele atribuțiilor sale, exercită conducerea generală și controlul asupra activității societății, fiind responsabil de performanța economico-financiară a acesteia³. În cadrul CS au activat consecutiv 15 persoane, inclusiv angajați ai APP – 4 persoane; MF – 2 persoane; MEI – 3 persoane; ME – 1 persoană; MIDR – 2 persoane; MTC – 2 persoane; membru independent al CS – 1 persoană;

- în perioada auditată funcțiile organului executiv au fost exercitate de către două persoane, care au activat consecutiv de la 5 decembrie 2019 până la 10 noiembrie 2021 și de la 11 noiembrie 2021 până la 29 decembrie 2023.

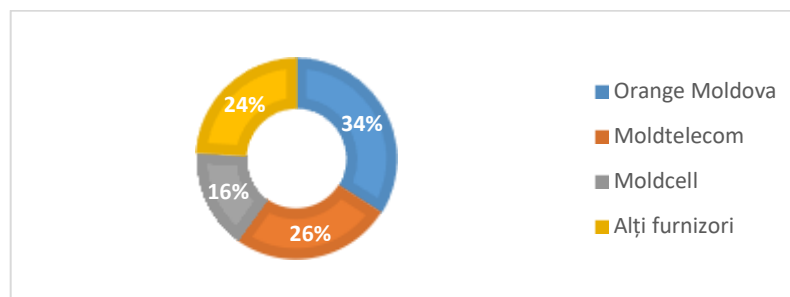
2.2. Evoluția pieței serviciilor de comunicații electronice și poziția pe piață a S.A. „Moldtelecom”

S.A. „Moldtelecom” este o entitate de interes public, înființată cu scopul de a obține venituri din desfășurarea activității de antreprenoriat în domeniul comunicațiilor electronice, și oferă servicii de telefonie fixă și mobilă, conexiune la internet și televiziunea digitală.

În calitatea sa de furnizor de servicii de comunicații electronice, societatea își desfășoară activitatea în condițiile de competitivitate reglementate prin Legea nr.241-XVI din 15.11.2007⁴. În Registrul public al furnizorilor de rețele și servicii de comunicații electronice sunt înregistrate 348 de furnizori de rețele și/sau servicii de comunicații electronice⁵, repartizarea cotelor de piață în funcție de venituri în topul primilor 3 furnizori se prezintă în figura ce urmează.

Figura nr.1

Cotele de piață ale principalilor furnizori de rețele și servicii de comunicații electronice în funcție de veniturile obținute din furnizarea de rețele și servicii de comunicații electronice în 2022

Sursa: Anuarul statistic elaborat de către ANRCETI⁶

În conformitate cu datele prezentate, S.A. „Moldtelecom” se plasează pe locul doi, deținând cota de piață de 26% din veniturile realizate pe ramură. Cifra de afaceri a pieței de comunicații electronice în RM a evoluat de la 6.173,2 mil. lei în anul 2019 la 6.126,6 mil. lei în anul 2022, înregistrând o recuperare parțială a recesiunii condiționate preponderent de pandemie.

² Pct.9 din Regulamentul cu privire la reprezentarea statului în societățile comerciale, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1053 din 11.11.2010 (în continuare – HG nr. 1053 din 11.11.2010).

³ Art.28 alin.2 din Statutul Societății pe Acțiuni „Moldtelecom” (în continuare – Statutul).

⁴ Legea comunicațiilor electronice nr.241 din 15.11.2007 (în continuare – Legea nr.241 din 15.11.2007).

⁵ https://anrceti.md/files/doc/CE/Furnizori_CE.pdf

⁶ Fig. nr.4 din Anuarul statistic elaborat de către ANRCETI.

Conform datelor statistice agregate de ANRCETI⁷ pe anii 2019-2022, în aspectul serviciilor de comunicații electronice s-au manifestat următoarele trenduri importante pentru Societate:

- piața serviciilor de Internet fix, Internet mobil și IPTV este una dinamică, veniturile depășind nivelul pre-pandemic de la 7,8% până la 41,8%. În pofida acestor factori, S.A. „Moldtelecom” nu a reușit să mențină poziția pe piață de servicii de Internet, reducând cota cu circa 5 p.p. (de la 37,5% până la 32,9%). Totodată, cota de piață a serviciilor de IPTV ale MTC a crescut cu circa 7 p.p.;

- deși veniturile din telefonie mobilă au înregistrat pe ramură o reducere semnificativă (cu 5,3%), totuși Societatea a majorat atât cota de piață (cu 2,5 p.p.), cât și cifra de afaceri (cu 35,1%). În acest context, printre factorii decisivi care au influențat valoarea serviciilor pe piață a fost penetrarea aplicațiilor-messeng⁸, ceea ce a redus din numărul apelurilor mobile;

- veniturile din serviciile de telefonie fixă au demonstrat o tendință drastică, toți indicatorii fiind în descreștere multianuală continuă, ceea ce a afectat semnificativ activitatea și performanțele financiare ale Societății. Astfel, în perioada 2019-2022, veniturile ramurii s-au redus cu 39,1%, iar veniturile MTC – cu 40,3%. Poziția financiară a Societății a fost influențată inclusiv de faptul că, istoric, aceasta a fost practic unicul furnizor de servicii de telefonie fixă, deținând cota de piață ce depășește 90%. Constatările de audit cu referire la politica tarifară aferentă telefoniei fixe sunt prezentate în paragraful 4.1.1 din Raportul de audit.

2.3. Dinamica indicatorilor financiari de bază în anii 2020-2022

Performanța activității Societății se caracterizează prin indicatorii financiari care se prezintă în Anexa la Raportul de audit⁹. Procedurile analitice au cuprins perioada 2020-2022, dat fiind faptul că, începând din anul 2020, S.A. „Moldtelecom” ține contabilitatea și întocmește situațiile financiare în modul prevăzut de SIRF.

Pentru perioada analizată a fost specifică instabilitatea tuturor indicatorilor. Pe fundalul creșterii veniturilor practic la toate tipurile de servicii, veniturile de la telefonie fixă, în ultimii trei ani, au scăzut cu circa 120,0 mil. lei (cu 32,4%)¹⁰. În aspectul cheltuielilor, o majorare semnificativă au demonstrat alte cheltuieli operaționale – cu 60,3 mil. lei (din care cheltuieli de întreținere, reparații, suport – cu 42,4 mil. lei, și cheltuieli pentru constituirea provizioanelor pentru creanțe compromise – 18,9 mil. lei), urmate de cheltuielile pentru beneficiile angajaților – cu 21,2 mil. lei. Informații detaliate sunt prezentate în Anexa la Raportul de audit¹¹. În consecință, rezultatul global al S.A. „Moldtelecom” s-a redus de două ori și a constituit 39,9 mil. lei în anul 2022, față de 86,0 mil. lei în anul 2020.

Indicatorii principali de analiză financiară¹² la fel indică fenomene contradictorii: s-a înregistrat scăderea ratei de îndatorare (levierul financiar) cu 2,7 p.p. și creșterea lichidității curente cu 7,0 p.p., pe de o parte, iar pe de altă parte, reducerea rentabilității vânzărilor (cu 3,0 p.p.) și a rentabilității capitalului propriu (cu 1,2 p.p.). Asupra ratei de îndatorare a influențat trendul din

⁷ Informații detaliate cu privire la pozițiile pe piața serviciilor de comunicații electronice sunt prezentate în tabelul nr.1 din Anexa nr.4 la Raportul de audit.

⁸ Viber, WhatsApp etc.

⁹ Situațiile financiare pentru anul încheiat la 31 decembrie 2022 se prezintă în Anexa nr.1 la Raportul de audit. Indicatorii financiari se prezintă în Tabelul nr.2 din Anexa nr.4 la Raportul de audit.

¹⁰ Tabelul nr.3 din Anexa nr.4 la Raportul de audit.

¹¹ Tabelul nr.4 din Anexa nr.4 la Raportul de audit.

¹² Tabelul nr.4 din Anexa nr.4 la Raportul de audit.

ultimii 5 ani, în care valoarea creditelor curente s-a redus¹³, iar a capitalului propriu s-a majorat. În același timp, creșterea capitalului propriu și scăderea profitului net au influențat în mod negativ rentabilitatea financiară, care a înregistrat o valoare de 0,9% în anul 2022, față de circa 2,1% în anii 2020-2021. Evoluția nefavorabilă a indicatorului în cauză denotă faptul că investițiile statului în Companie an de an generează mai puțin profit și poate rezulta un eșec.

III. Sfera și abordarea auditului

3.1. Mandatul legal și scopul auditului

Misiunea de audit s-a desfășurat în temeiul art.5, art.31 și art.32 din Legea privind organizarea și funcționarea Curții de Conturi a Republicii Moldova nr.260 din 07.12.2017, conform Programului activității de audit al Curții de Conturi pe anul 2023 și anul 2024, având drept scop oferirea asigurării că patrimoniul și resursele financiare au fost gestionate de către S.A. „Moldtelecom”, în anii 2020-2022, în conformitate cu reglementările aplicabile.

În acest context, au fost determinate următoarele obiective specifice:

(1) *În cadrul S.A. „Moldtelecom” veniturile se execută și se încasează regulamentar?*

(2) *S.A. „Moldtelecom” a planificat și a executat cheltuielile în conformitate cu exigențele cadrului normativ aplicabil?*

(3) *Patrimoniul S.A. „Moldtelecom” a fost administrat în conformitate cu cadrul regulator aplicabil?*

3.2. Abordarea auditului

Misiunea de audit public extern s-a realizat în conformitate cu Standardele Internaționale ale Instituțiilor Supreme de Audit (ISSAI 100, ISSAI 400 și ISSAI 4000)¹⁴ și cu Ghidul privind auditul conformității aprobat de Curtea de Conturi, fiind utilizate și bunele practici aferente domeniului auditat.

Abordarea auditului public extern s-a bazat pe riscuri, ce presupune orientarea activității de audit asupra acelor procese din cadrul Companiei care sunt predispuse unor neconformități semnificative, și anume: *procesele ce țin de obținerea veniturilor din serviciile de comunicații electronice, obținerea veniturilor din alte servicii decât cele de comunicații electronice, recuperarea creanțelor comerciale, executarea Programelor investiționale, capitalizarea unor cheltuieli, achizițiile de bunuri și servicii, achitarea plăților stimulatorii, valorificarea potențialului economic al complexului patrimonial.*

Angajamentul auditului a fost cel de raportare directă, prin urmare procesele auditate au fost evaluate în raport cu criteriile de audit extrase din prevederile cadrului normativ aplicabil, iar asigurarea limitată oferită ne permite în baza constatărilor susținute de probele de audit să formulăm concluzia generală.

Probele de audit au fost colectate la fața locului, fiind desfășurate următoarele activități:

- *am examinat și am evaluat informațiile din dosarele cu actele administrative și documentele contabile, precum și din Sistemul informațional contabil automatizat;*
- *am examinat și am evaluat procedurile aferente achiziționării bunurilor și serviciilor, precum și monitorizării executării contractelor de achiziții;*
- *am analizat și am evaluat cuantumul salariului de funcție al angajaților stabilit și al plăților stimulatorii în conformitate cu prevederile cadrului normativ aplicabil;*

¹³ La situația din 31.12.2017, valoarea creditelor curente a constituit 681,2 mil. lei și la situația din 31.12.2022 – 210,2 mil. lei.

¹⁴ Hotărârea Curții de Conturi nr.2 din 24.01.2020 „Cu privire la Cadrul Declarațiilor Profesionale ale INTOSAI”.

- *am efectuat observații directe asupra unor obiecte imobile proprietate a S.A. „Moldtelecom”.*

De asemenea, au fost solicitate informații de la autoritățile publice centrale și locale, și anume: Ministerul Finanțelor, Serviciul Vamal, Agenția Proprietății Publice, Agenția Națională pentru Reglementare în Comunicații Electronice și Tehnologia Informației, Agenția Servicii Publice, Primăria mun.Bălți în vederea:

- *analizei dacă tarifele pentru serviciile de comunicații electronice au fost aplicate conform;*
- *analizei dacă tranzacțiile de utilizare a Fondului de dezvoltare au fost contabilizate corect;*
- *reconcilierii datelor S.A. „Moldtelecom” și datelor APP și ASP cu privire la plenitudinea înregistrării dreturilor patrimoniale asupra bunurilor imobile;*
- *evaluării procesului de executare a contractelor de achiziții a mijloacelor de transport;*
- *evaluării dacă utilizarea terenului aferent clădirilor S.A. „Moldtelecom” în mun. Bălți se efectuează în baza raporturilor contractuale.*

Verificările auditului au vizat doar acele aspecte care au asigurat acumularea probelor necesare și suficiente pentru a răspunde la obiectivele specifice și la întrebările de audit. Drept surse ale criteriilor de audit s-au utilizat actele legislative și normative care reglementează procesele auditate (Legea nr.241 din 15.11.2007, Legea nr.1134 din 02.04.1997 și Legea nr.121 din 05.04.2007).

Procedurile de audit aplicate la testarea riscurilor de neconformitate se prezintă în Anexa nr.3 la prezentul Raport de audit.

3.3. Responsabilitatea auditorului într-un audit al conformității

constă în evaluarea conformității subiectului auditat, în raport cu prevederile cadrului normativ aplicabil, prin obținerea probelor de audit suficiente și adecvate pentru susținerea constatărilor de audit și concluziei generale. Auditorul nu este responsabil de prevenirea faptelor de fraudă și eroare.

Auditorul public a fost independent față de entitate și a îndeplinit responsabilitățile de etică în conformitate cu cerințele Codului etic al Curții de Conturi¹⁵.

IV. Constatări

4.1 Obiectivul nr.1: în cadrul S.A. „Moldtelecom” veniturile se execută și se încasează regulamentar?

În cadrul obiectivului au fost testate unele venituri provenite din serviciile de comunicații electronice și din alte servicii prestate de către Societate. Constatările de audit denotă că S.A. „Moldtelecom” a aplicat conform tarifele reglementate de telefonie fixă. În ce privește stabilirea tarifelor pentru acces la infrastructură, s-a constatat că ANRCETI și S.A. „Moldtelecom” au abordări diferite asupra modului de stabilire și aplicare a tarifelor respective. În opinia auditului, divergențele de abordare pot fi soluționate prin aducerea clarității în prevederile cadrului normativ.

Cu referire la alte servicii decât cele de comunicații electronice, se relevă neconformarea principiilor buneii guvernări exprimată prin managementul defectuos al activelor, prestarea serviciilor cu pierderi pentru unele activități.

4.1.1 Procesul de modificare a tarifelor pentru serviciile de telefonie fixă a durat o perioadă îndelungată de timp, în care S.A. „Moldtelecom” a suportat pierderi semnificative

¹⁵ Hotărârea Curții de Conturi nr.19 din 05.04.2019 „Cu privire la aprobarea Codului etic al Curții de Conturi”.

În temeiul prevederilor legii anterioare¹⁶, ANRCETI a fost în drept să aprobe, consultând Guvernul, tarifele pentru serviciile de telecomunicații publice. În anul 2003 aceasta a aprobat Etapa a II-a de rebalansare a tarifelor pentru serviciile publice de telecomunicații de bază prestate de Operatorul cu situație dominantă pe piața acestor servicii, S.A. „Moldtelecom”¹⁷, ce urmau a fi aplicate treptat, în cadrul a patru etape de rebalansare a tarifelor, în perioada 01.02.2003-31.03.2004.

Deși inițial implementarea Etapei a IV-a de rebalansare a tarifelor a fost preconizată începând cu 31.03.2004, ulterior acest termen a fost amânat, fără a fi stabilit expres un termen nou, ci doar condiția că data implementării următoarelor etape de rebalansare a tarifelor pentru serviciile publice de telecomunicații de bază prestate de operatorul cu situație dominantă pe piața acestor servicii S.A. „Moldtelecom” vor fi stabilite în funcție de rezultatele etapei precedente și de impactul social-economic al acesteia¹⁸. Însă, următoarele etape ale Planului de rebalansare a tarifelor nu au fost implementate și până în prezent se aplică tarifele implementate începând cu 01.02.2004 în cadrul Etapei a II-a de rebalansare a tarifelor¹⁹.

În conformitate cu prevederile legii actuale, ANRCETI aprobă, cu consultarea Guvernului, tarifele pentru serviciile de comunicații electronice accesibile publicului furnizate utilizatorilor finali persoane fizice²⁰ de către furnizorii cu putere semnificativă pe piața de telefonie fixă relevantă²¹. Unicul furnizor cu putere semnificativă pe piața nominalizată a fost desemnat S.A. „Moldtelecom”²², căruia i-au fost impuse obligații speciale preventive²³.

Astfel, furnizorul a avut obligația de a nu utiliza practici tarifare excesive în raport cu costurile de furnizare a serviciilor de telefonie fixă, pe de o parte, și practici tarifare de ruinare a concurenților, prin care tarifele pentru serviciile cu amănuntul nu ar asigura acoperirea costurilor desfășurării activității cu amănuntul, pe de altă parte. Pentru a se asigura conformarea cu cerințele citate supra, furnizorul urma să calculeze și să orienteze tarifele la costurile medii unitare calculate în baza sistemului de evidență contabilă separată²⁴ și în conformitate cu Metodologia de stabilire a tarifelor pentru serviciile de telefonie fixă. S.A. „Moldtelecom” a fost obligat să transmită tarifele calculate spre aprobare către ANRCETI în conformitate cu procedura stabilită prin lege²⁵.

Potrivit Metodologiei²⁶ menționate supra, în cazul în care diferența dintre venitul efectiv obținut din furnizarea serviciilor de telefonie fixă și costul corectat al serviciilor date este mai mare de 3%, furnizorul va demara procesul de revizuire a tarifelor pentru serviciile de telefonie fixă, prezentând ANRCETI propunerile de modificare.

Deși, în perioada 2019-2021, diferența nominalizată a variat de la 68,1% până la 75,7%, și S.A. „Moldtelecom” a adresat solicitări repetate către ANRCETI, propunând diverse soluții

¹⁶ Art.10 alin.(1) lit.e) din Legea telecomunicațiilor nr. 520 din 07.07.1995, abrogată din 14.09.2008 prin Legea nr.241 din 15.11.2007.

¹⁷ Hotărârea ANRTI nr.32/2003 cu privire la aprobarea Etapei a II-a de rebalansare a tarifelor pentru serviciile publice de telecomunicații de bază prestate de Operatorul cu situație dominantă pe piața acestor servicii S.A. „Moldtelecom”.

¹⁸ Hotărârea ANRTI nr.09/2 din 31.03.2004 cu privire la modificarea hotărârilor Consiliului de Administrație al Agenției Naționale pentru Reglementare în Telecomunicații și Informatică nr.12/1 din 26.12.2002 și nr.32 din 24.12.2003.

¹⁹ Prețul fără TVA pentru abonament Econom (populație) – 5 lei; Prețul fără TVA pentru abonament Econom (agenți economici) – 25 lei; Prețul fără TVA pentru apelurile interurbane (populație și agenți economici) – 0,35 lei/min (ore de vârf) și 0,2 lei/min (ore cu intensitate redusă).

²⁰ În continuare – servicii de telefonie fixă.

²¹ Art.9 alin.(1) lit.d) din Legea nr.241 din 15.11.2007

²² Hotărârea CA al ANRCETI privind identificarea pieței accesului utilizatorilor finali, persoane fizice și juridice, la posturi fixe din rețeaua publică de telefonie și desemnarea S.A. „Moldtelecom” cu putere semnificativă pe această piață nr. 11 din 26.05.2011

²³ Hotărârea CA al ANRCETI privind impunerea obligațiilor speciale preventive S.A. „Moldtelecom” în calitate de furnizor cu putere semnificativă pe piața accesului utilizatorilor finali, persoane fizice și juridice, la posturi fixe din rețeaua publică de telefonie nr. 12 din 25.05.2012

²⁴ Hotărârea CA al ANRCETI cu privire la aprobarea Instrucțiunilor privind implementarea de către S.A.„Moldtelecom” a evidenței contabile separate în cadrul contabilității interne de gestiune nr.09 din 22 aprilie 2011

²⁵ Art.9 alin. (1), lit. d) din Legea nr.241 din 15.11.2007

²⁶ Hotărârea CA al ANRCETI privind aprobarea metodologiei de stabilire a tarifelor pentru serviciile de telefonie fixă furnizate utilizatorilor finali de către S.A. „Moldtelecom” nr. 21 din 16.05.2013

(modificarea tarifelor, revizuirea statutului de furnizor cu putere semnificativă pe piața de telefonie fixă relevantă etc.), aceasta nu le-a acceptat din diferite motive, tarifele fiind menținute la nivelul anului 2004.

În explicarea motivelor în cadrul misiunii actuale ANRCETI a invocat următorii factori:

- serviciile de telefonie fixă au importanță socială sporită;
- ANRCETI a considerat că informațiile S.A. „Moldtelecom” întocmite în baza evidenței contabile separate nu au fost credibile, dat fiind faptul că rapoartele de evidență contabilă separată urmau să fie supuse unui audit specializat, cerință expres prevăzută de lege²⁷ (în acest context auditul menționează că pentru anii 2012-2019 MTC a efectuat și a prezentat către Agenție rapoartele de audit cu privire la evidența contabilă separată. Auditul pentru anul 2020 nu a fost efectuat din cauza situației pandemice, despre care fapt Agenția a fost informată. Auditul pentru anul 2021 nu a fost executat din cauza că în cadrul achiziției serviciilor de audit specializat nu a parvenit nicio ofertă și procedura a eșuat);

- ANRCETI afirmă că segmentarea pe servicii efectuată prin *Metodologia de stabilire a tarifelor pentru serviciile de telefonie fixă furnizate utilizatorilor finali de către S.A. „Moldtelecom”* (abrogată din 01.07.2023) a avut „scopuri legate de asigurarea unui câmp de reglementare neted pentru toți furnizorii, însă nu a ținut modificări în mărimea venitului sau a profitabilității per ansamblu a furnizorului împovărat cu obligații *ex-ante*. Costurile și veniturile aferente serviciilor de telefonie fixă trebuie luate în ansamblu cu toate serviciile prestate de operator”. În opinia Agenției, „impunerea obligației de a nu subvenționa încrucișat serviciile cu amănuntul din contul serviciilor de terminare a apelurilor, luată împreună cu obligația furnizării accesului în vederea terminării apelurilor, fără îndoială ar fi creat un câmp perfect pentru concurență, îndeosebi pentru furnizorii neintegrați pe verticală, a căror activitate este limitată la tranzitarea apelurilor.” Însă, în cazul implementării acestei măsuri, dezavantajele de la impunerea ei depășeau esențial avantajele (ar fi redus venitul tuturor furnizorilor (nu doar al S.A. „Moldtelecom”) de servicii fixe și mobile; ar fi crescut deficitul balanței comerciale a statului; furnizorii de telefonie fixă și mobilă ar fi nevoiți să majoreze tarifele pentru serviciile lor, ceea ce ar fi avut consecințe asupra bazei de clienți și a volumului de servicii vândute; așa-numitul efect de waterbed²⁸ ar fi afectat utilizatorii ca urmare a păstrării de către furnizori a avantajelor economice obținute din vânzarea serviciilor de terminare a apelurilor internaționale la prețuri majorate către utilizatori, sub formă de tarife cu amănuntul micșorate; erau să fie afectate păturile social vulnerabile (pensionari și veterani de război), măsura având un imens impact social direct; capacitatea investițională a sectorului ar fi fost substanțial diminuată; capacitatea sectorului de comunicații mobile de a absorbi spectrul pus la dispoziție, la tarifele (taxele de licență) stabilite de Guvern, ar fi fost puternic subminată; penetrarea serviciilor de telefonie fixă și mobilă era să fie afectată de posibila majorare a tarifelor cu amănuntul în sector, reducându-se conectivitatea; încasările la bugetul de stat la fel ar fi avut să scadă, ca urmare a reducerii profitului agregat în sector);

- în viziunea Agenției, furnizorul deja se confrunta cu un grad înalt de elasticitate prin preț a cererii la serviciile de telefonie fixă, iar acoperirea costurilor medii ale serviciilor nu putea fi atinsă, chiar și în lipsa unor reglementări. Astfel, odată cu majorarea tarifelor, ANRCETI era în

²⁷ Art.54 alin.(4) din Legea nr.241 din 15.11.2007

²⁸ Efect de waterbed este efectul prin care reglementarea unui preț al unei firme multiprodus face ca unul sau mai multe dintre prețurile sale nereglementate să se modifice ca urmare a comportamentului firmei de maximizare a profitului.

drept să se aștepte că cererea pentru servicii urma să se contracteze semnificativ, ducând, la rândul său, la creșterea pe spirală a costurilor medii la aceste servicii.

Începând cu 01.07.2023²⁹, ANRCETI a retras obligațiile speciale preventive impuse S.A. „Moldtelecom”, a exclus piața relevantă respectivă din Lista piețelor relevante de rețele și/sau servicii de comunicații electronice, precum și a abrogat Metodologia de stabilire a tarifelor pentru serviciile de telefonie fixă furnizate utilizatorilor finali de către S.A. „Moldtelecom”.

În contextul retragerii obligațiilor, ANRCETI a mai specificat că, „având în vedere faptul că S.A. „Moldtelecom” din 01.07.2023 nu se mai află sub presiunea obligațiilor *ex-ante* impuse de autoritatea de reglementare pe vreo piață cu amănuntul, furnizorul urma să facă uz de drepturile și libertățile sale stabilite de Legea nr.845/1992 cu privire la antreprenariat și întreprinderi și să fi soluționat problema pierderilor de la serviciile în cauză încă din trimestrele III și IV ale anului 2023”.

În anii 2020-2022 pierderile S.A. „Moldtelecom” de la prestarea serviciilor de telefonie fixă, determinate în baza evidenței contabile separate³⁰, au însumat, per ansamblu, 1.075,2 mil. lei³¹.

4.1.2 Modul interpretabil al aplicării tarifelor pentru serviciile de acces la infrastructură a împiedicat S.A. „Moldtelecom” să le ajusteze

Istoric, MTC deține cea mai extinsă infrastructură de acces local la puncte fixe: 2.601 km, sau 8.282,4 canal/km de linii de canalizație și 512.935 de stâlpi telefonici. La situația din 31.12.2022, gradul de uzură a canalizației telefonice a constituit 62%, iar 2% din canalizație este complet uzată. În perioada auditată au fost date în exploatare 9,5 canal/km de canalizație, costul mediu inițial constituind 1,1 mil. lei pentru un canal/km. La situația din 31.12.2022, MTC a transmis în arendă altor operatori de comunicații electronice³² 2.440,6 canal/km de canalizație și 2.508 stâlpi telefonici, acumulând venituri din vânzări, în anul 2022, în sumă de 31,6 mil. lei și, respectiv, 0,9 mil. lei. În același timp, potrivit datelor Companiei, aceasta închiriaza doar 142 m de canalizație telefonică de la unul din cei 3 mai mari operatori din republică, fapt care indică că aceștia nu-și dezvoltă propria infrastructură de comunicații, ci beneficiază de investițiile efectuate din banii publici în anii precedenți, achitând serviciile conform tarifelor reglementate aplicate din anul 2015. Tarifele pentru utilizarea canalizației diferă în funcție de diametrul extern al cablului pozat și variază de la 747 lei până la 2.268 lei lunar pentru un canal/km.

În conformitate cu normele generale³³ aplicabile, în cazul în care analiza de piață indică lipsa unei concurențe efective, Agenția are dreptul să impună furnizorului obligații speciale preventive referitoare la recuperarea investițiilor și la controlul tarifelor (inclusiv obligații de fundamentare a tarifelor în funcție de costuri), precum și obligații privind evidența contabilă separată la furnizarea anumitor forme de acces sau de interconectare. La impunerea obligațiilor, Agenția ia în considerare investiția făcută de furnizorul în cauză și permite realizarea unui venit rezonabil din capitalul investit, ținând seama de riscurile asociate acestei investiții.

Potrivit Hotărârii ANRCETI nr.42/2017³⁴, S.A. „Moldtelecom” a fost desemnată drept furnizor cu putere semnificativă pe piața de furnizare cu ridicata de servicii de acces local la puncte

²⁹ Hotărârea ANRCETI privind retragerea măsurilor de reglementare preventivă a pieții accesului utilizatorilor finali, persoane fizice și juridice, la un post fix din rețeaua publică de telefonie nr.14 din 16.04.2023.

³⁰ Serviciile de telefonie fixă includ servicii de acces/abonamente; apeluri locale; apeluri naționale. Pierderile au fost determinate în baza evidenței contabile separate.

³¹ Anul 2020 – 351,8 mil. lei; anul 2021 – 356,2 mil. lei; anul 2022 – 367,2 mil. lei.

³² În baza a 38 de contracte de arendă a canalizației telefonice.

³³ Art.49 și art.54 din Legea nr.241 din 15.11.2007.

³⁴ Pct.2 și pct.3 din Hotărârea ANRCETI privind măsurile de reglementare preventivă ale pieței de furnizare cu ridicata de servicii de acces local la puncte fixe nr.42 din 14.11.2017.

fixe. Obligațiile speciale preventive impuse Companiei în acest context au inclus, printre altele, obligația să ofere, oricărui operator ce solicită, servicii de acces la infrastructura sa și obligația de control al prețurilor, inclusiv obligația de fundamentare a prețurilor în funcție de costuri. Deși ANRCETI a stabilit că prețurile trebuie fundamentate în raport cu costul LRIC+³⁵, din diferite motive, acest model nu este aplicabil până la momentul actual. Din acest motiv, ANRCETI a stabilit că, până la implementarea modelului de calculare a costului nominalizat supra, S.A. „Moldtelecom” va stabili prețuri pentru serviciile date în funcție de metoda rezonabilă proprie de calculare a costurilor, care nu le-ar depăși pe costurile deplin alocate³⁶. În același timp, Agenția este în drept să ceară unui furnizor toate informațiile ce au stat la baza stabilirii tarifelor și să impună, după caz, ajustări ale acestor tarife³⁷.

Dat fiind faptul că cadrul normativ din domeniu nu a stabilit expres anumite reguli, cerințe sau modele de care urma să se ghideze Societatea la elaborarea propriei metodologii de calculare a costurilor³⁸, au apărut interpretări contradictorii ale Companiei și ANRCETI referitor la modul și gradul de fundamentare a calculelor aferente tarifelor inițiate de S.A. „Moldtelecom” în anul 2019 și anul 2023.

Acest fenomen s-a manifestat, în special, prin abordări diferite cu privire la: (i) determinarea costurilor elementului de infrastructură „tubetă” și (ii) alocarea acestor costuri pe servicii – cabluri pozate în tubetă.

SUMARUL ARGUMENTELOR ANRCETI

- Cu referire la primul aspect enunțat, ANRCETI a declarat că modelul propriu de calcul utilizat de Companie în 2019 și 2023³⁹ „s-a bazat pe informația sa despre investiția curentă necesară pentru construcția unui nou segment de canalizație de telecomunicații și a pornit de la ipoteza extrapolării acestor valori întregii gospodării de canalizație. Deși această abordare reprezintă în fond o încercare de a simula valoarea curentă (sau de înlocuire, sau justă) a activelor imobilizate date, care este o abordare acceptată de ANRCETI prin *Instrucțiunile privind implementarea de către S.A. „Moldtelecom” a evidenței contabile separate în cadrul contabilității interne de gestiune*, totuși aici lipsește detalierea necesară pentru aprecierea faptului în ce măsură extrapolarea acelei valori întregii sale gospodării de canalizație este o operație justă”;

- Pe lângă aceasta, ANRCETI a solicitat justețea alocării de către S.A. „Moldtelecom” a costului elementului de rețea „tubetă” (tub de canalizație cu diametrul de 100 mm folosit pentru găzduirea de cabluri) pe servicii (cabluri pozate în tubetă). ANRCETI a pus la îndoială raționamentele S.A. „Moldtelecom” folosite în adresarea din 2019, deoarece a găsit injustă alocarea costului „tubetei” pe servicii (cabluri) și gradul de încărcare al tubetei” de cca 10% ce ar rezulta din aceasta. „ANRCETI nu a căzut de acord nici în cazul adresării din 2023 unde costurile date urmau să fie repartizate la doar 3-4 cabluri optice”;

- De asemenea, Agenția a solicitat Companiei „abținerea de la aplicarea noilor tarife”, până ce ANRCETI nu le recunoaște justificate.

SUMARUL ARGUMENTELOR S.A. „Moldtelecom”

³⁵ LRIC+ este o metodă de modelare a costurilor care permite recuperarea costurilor comune și partajate care nu sunt incrementale pentru niciun serviciu dat, în plus față de LRIC. Mai detaliat a se vedea Glosarul la prezentul Raport de audit.

³⁶ Pct.128 și pct.130 din Hotărârea ANRCETI privind măsurile de reglementare preventivă ale pieței de furnizare cu ridicata de servicii de acces local la puncte fixe nr.42 din 14.11.2017 (în continuare – Hotărârea ANRCETI nr.42 din 14.11.2017). Metoda costurilor deplin alocate presupune alocarea costurilor (inclusiv costurile totale și partajate) pe servicii în funcție de modul în care fiecare serviciu utilizează diferite elemente de cost.

³⁷ Art.54 alin.(3) din Legea din Legea comunicațiilor electronice nr. 241 din 15.11.2007.

³⁸ Cu excepția indicației că costurile calculate nu ar depăși pe costurile deplin alocate.

³⁹ Calculele tarifelor intenționate de către S.A. „Moldtelecom” în anul 2019 și anul 2023 nu au fost considerate suficient justificate de către Agenție.

- Cadrul normativ existent permite calcularea și stabilirea tarifelor pentru serviciile de acces la canalizația telefonică conform abordării metodologice a S.A. „Moldtelecom”, păstrând obligația de a argumenta metodele aplicate și de a demonstra că tarifele sunt aliniate la costurile;
- În conformitate cu prevederile Hotărârii nr.42 din 14.11.2017⁴⁰, în cazul construirii unor segmente de canalizație noi, modernizării sau lărgirii capacităților existente, furnizorul-ofertant se va conduce de instrucțiunile de proiectare a construcțiilor linear-cablare în telecomunicații agreeate sau va asigura cel puțin o conductă de 100 mm dedicată pentru găzduirea a câtorva cabluri de fibră optică ale furnizorilor-solicitanți peste prognozele dezvoltării proprii. Calculul a fost bazat pe Devizul de cheltuieli pentru construcția unui km de canalizație telefonică în zona urbană în care sunt pozate 3,18 tubete cu diametrul de 100 mm, conform structurii existente a canalizației telefonice;
- Alocarea costurilor pe serviciu s-a efectuat ținând cont de capacitatea efectiv utilizată a canalizației telefonice, precum și de tendința de diminuare a nivelului de încărcare a tubetei din cauza utilizării preponderent a cablurilor optice care au un diametru mic;
- În consecință, S.A. „Moldtelecom” consideră că a respectat prevederile regulamentare, utilizând o metodă rezonabilă proprie de calculare a costurilor, ținând cont de capacitatea totală utilizată, durata de exploatare a canalizației și de mărimea rezonabilă a costului mediu ponderat al capitalului. Potrivit estimărilor S.A. „Moldtelecom”, în caz de aplicare a noilor tarife, Societatea ar putea să obțină un venit anual suplimentar cuantificat la circa 13,2 mil.lei.

În opinia auditului, divergențele de abordare ale ANRCETI și S.A. „Moldtelecom” expuse supra pot fi atenuate în baza unui consens sprijinit pe reglementările lipsite de interpretări care ar fundamenta deciziile luate de către toate părțile procesului.

4.1.3 Prestarea serviciilor de cazare și serviciilor de cantină au generat pierderi ca urmare a managementului defectuos al activelor generatoare de venituri

Ca urmare a verificărilor de audit s-a constatat că S.A. „Moldtelecom” deține în proprietate complexul de construcții aferente Business Centrului de Instruire și Școlarizare, amplasat în zona Codrilor (s.Ivancea, raionul Orhei), cu valoarea inițială de 71,7 mil.lei. Deși obiectivul de activitate este instruirea continuă a personalului prin utilizarea eficientă a patrimoniului destinat instruirii, în anii 2021 și 2022 capacitatea Centrului a fost utilizată la doar 12% și, respectiv, 25%, numărul de zile de utilizare a BCIS pentru instruirii pe an constituind, respectiv, 31 și 64.

În același timp, deși Centrul este amplasat într-un loc pitoresc și ecologic, dispune de un teren de 4,9419 ha, de 12 clădiri cu suprafața totală de 4.392,8 m², de 74 de locuri de cazare, sală de festivități, cantină etc. și poate fi utilizat pentru prestarea serviciilor de odihnă și cazare, Societatea nu și-a valorificat posibilă sursă de venituri, suportând în schimb cheltuieli de întreținere. Astfel, managementul defectuos a determinat pierderi S.A. „Moldtelecom” în sumă de 11,3 mil.lei⁴¹.

Pe lângă faptul că MTC nu dispune de o metodologie de calculare a prețurilor în raport cu cheltuielile real suportate, Compania nu a elaborat o viziune cu privire la utilizarea în continuare a complexului. De asemenea, atât posibilele destinații de utilizare a Centrului, cât și pierderile de la întreținerea acestuia nu au fost examinate în cadrul ședințelor Consiliului societății, iar unii membri ai CS au declarat că nu au fost la curent referitor la acest subiect, întrebările respective nu au fost incluse în agendă și nu au fost examinate de către CS.

⁴⁰ Pct.29 din Hotărârea ANRCETI nr.42 din 14.11.2017.

⁴¹ 4,3 mil.lei – anul 2020, 3,1 mil.lei – anul 2021, 3,9 mil.lei – anul 2022.

Un exemplu elocvent de gestionare inefficientă a bunurilor, constatată de audit în cadrul observațiilor fizice, reprezintă complexul de baie și de odihnă⁴² amplasat în clădirea Punctului de sănătate și întremare al BCIȘ. Deși Complexul de baie și de odihnă a fost dat în exploatare în anul 2011, potrivit personalului BCIȘ, acesta nu a desfășurat activitate din momentul construirii și nu a adus venituri, până la moment nefiind aprobate nici tarifele pentru serviciile de baie, ceea ce indică asupra irosirii resurselor financiare în sumă de 2,0 mil. lei utilizate pentru construcția și dotarea acestuia. În lipsa veniturilor, complexul a generat doar cheltuieli de uzură estimate în sumă de circa 66,0 mii lei pe an. De asemenea, complexul în cauză nu a fost recunoscut drept mijloc fix distinct, ci valoarea acestuia a fost capitalizată la clădirea Punctului de sănătate și întremare, însă fișa mijlocului fix aferentă clădirii nu conține descrierea elementelor saunei cuprinse în ea.

O situație analogică aferentă pierderilor din activitate s-a constatat și la prestarea serviciilor de alimentație la cantina Companiei, pierderile pentru perioada auditată constituind 3,1 mil. lei⁴³. Însă, ca urmare a majorării adaosului comercial pentru producția cantinei, realizate treptat în anul 2021 și anul 2023, rezultatul financiar negativ pe 9 luni ale anului 2023 s-a redus până la 0.5 mil. lei.

4.1.4 Deși S.A. „Moldtelecom” a creat un mecanism lucrativ al încasării creanțelor, există rezerve nevalorificate în acest sens

Pornind de la principiile guvernantei corporative prudente orientate spre utilizarea responsabilă a resurselor Companiei⁴⁴, se relevă neadmiterea creanțelor cu termen expirat.

Cu referire la subiectul privind formarea și încasarea creanțelor, auditul a relevat că, deși S.A. „Moldtelecom” a instituit un mecanism lucrativ, totuși procesul a fost afectat atât de unele vulnerabilități specifice politicii comerciale realizate într-un mediu concurențial, cât și de unele lacune aferente procesului propriu-zis.

Astfel, în perioada auditată, valoarea creanțelor aferente serviciilor de comunicații electronice s-a micșorat de la 162,8 mil. lei până la 155,4 mil. lei, iar coraportul creanțelor și venitul din vânzări la situația din 31.12.2019 și din 31.12.2022 la fel a înregistrat o mică reducere, de la 10,8% până la 10,4%.

Situația evolutivă a creanțelor per servicii (se prezintă în Anexa la Raportul de audit⁴⁵) indică asupra ameliorării situației creanțelor la telefonie fixă și telefonie mobilă (persoane juridice). În același timp, s-au înrăutățit indicatorii aferenți creanțelor pentru telefonie mobilă (persoane fizice) și, în special, pentru Internet și IPTV, inclusiv valoarea creanțelor cu termenul ce depășește 36 de luni. Astfel, valoarea creanțelor persoanelor fizice pentru serviciile consemnate s-a majorat cu 9,8 mil. lei, iar valoarea creanțelor cu termen expirat – cu 13,0 mil. lei. Factorii care au afectat situația creanțelor au constatat în neîndeplinirea de către abonați a obligațiilor de achitare a device-urilor procurate în rate și de returnare a echipamentului terminal necesar pentru prestarea serviciilor Internet și TV⁴⁶. Este de menționat și faptul că măsurile de asigurare a respectării obligațiilor de către abonați, altele decât penalizarea acestora, sunt inaplicabile, inclusiv din cauza că politica comercială este influențată de factorul concurențial.

Procesul de gestionare a creanțelor comerciale se concentrează asupra comunicării cu restanțierii pentru conformarea benevolă a acestora și parcurge următoarele etape, în funcție de

⁴² Complexul de baie și de odihnă include sauna, jacuzzi, cabina cu infraroșu, duș circulant, barbecue, camere pentru odihnă etc.

⁴³ 1,3 mil. lei – anul 2020, 1,0 mil. lei – anul 2021, 0,8 mil. lei – anul 2022.

⁴⁴ Pct.1.2 din Codul de guvernanță corporativă al S.A. „Moldtelecom”, aprobat la Adunarea generală a acționarilor S.A. „Moldtelecom”, Proces-verbal nr.50 din 25.06.2021.

⁴⁵ Tabelul nr.5 din Anexa nr.4 la Raportul de audit.

⁴⁶ Router și set-top box (STB) – receptor TV.

termenul de neachitare: notificarea abonaților/apel programat, suspendarea serviciilor, rezilierea contractului, transmiterea dosarului pentru recuperare.

Prin procedurile interne s-au stabilit două modalități de încasare a creanțelor cu termen de achitare expirat: în cazul în care valoarea creanței nu depășește 9.000 lei portofoliul se transmite pentru recuperare către una din două companii de colectare; celelalte creanțe sunt recuperate de către personalul MTC. Deși, în anul 2021, rata de câștig de cauză a dosarelor de judecată de către personalul Societății a constituit 99,8%, rata de recuperare a fost doar de circa 6%⁴⁷. Personalul Societății a motivat randamentul redus, în special, prin (i) lipsa monitorizării procesului de executare, din partea jurisperșilor Companiei, din cauza sarcinii mari de muncă și (ii) dezinteresul executorilor judecătorești în recuperarea creanțelor.

În același timp, companiile de colectare au recuperat 22,1%, sau 7,1 mil. lei din valoarea conturilor transmise de 32,2 mil. lei în perioada 2020-2022.

În pofida măsurilor stabilite, în anul 2022 au fost casate creanțe compromise în valoare totală de 12,2 mil. lei, catalogate drept creanțele abonaților decedați, creanțele persoanelor juridice lichidate, precum și creanțele ce nu depășesc costul intervenției personalului Societății în soluționarea unui dosar judiciar de recuperare a creanțelor (2.064 lei).

Un alt element nevalorificat integral pentru recuperarea creanțelor reprezintă interacțiunea unidirecțională între S.A. „Moldtelecom” și Birourile istoriilor de credit, cărora MTC le transmite datele cu privire la debitori, cu scopul oferirii utilizatorilor istoriilor de credit a informațiilor privind executarea de către debitor a obligațiilor asumate prin contractul de credit. Totodată, nevalorificând principiul de reciprocitate pentru recepționarea informației de la BIC⁴⁸, Societatea nu a instituit un mecanism de primire a rapoartelor de credit ale solicitanților de servicii de comunicații electronice, cu scopul estimării riscurilor aferente acordării unui credit subiectului istoriei de credit și/sau gestiunii unui cont de credit.

De asemenea, procesul de încasare a creanțelor a fost afectat și de faptul că unele informații au fost procesate cu întârziere, ceea ce a contribuit la creșterea creanțelor cu termen mai mare de 36 de luni. În anul 2022 unele aspecte au fost abordate de către Biroul auditului intern al S.A. „Moldtelecom”, constatările și măsurile întreprinse de managementul Companiei pe marginea subiectului consemnat sunt expuse în paragraful 4.2.11.

4.2 Obiectivul nr.2: S.A. „Moldtelecom” a planificat și a executat cheltuielile în conformitate cu exigențele cadrului normativ aplicabil?

Cheltuielile testate în cadrul obiectivului au cuprins atât cheltuielile operaționale, cât și cheltuielile pentru investiții. În mod neconform au fost executate tranzacțiile de achiziții, iar în cazul achiziționării mijloacelor de transport s-au identificat indicatori de fraudă. De asemenea, S.A. „Moldtelecom” nu s-a conformat prevederilor cadrului normativ cu privire la modul de capitalizare a cheltuielilor, iar contabilizarea și raportarea informațiilor cu privire la sursa de dezvoltare a producției, precum și plata premiilor unice s-au efectuat în lipsa reglementărilor clare și exhaustive.

Cauzele iregularităților au derivat din disfuncționalitățile instituționale, reglementările neexhaustive și imperfecte, justificarea insuficientă a tranzacțiilor și alte vulnerabilități. Constatările se expun în continuare

4.2.1 S.A. „Moldtelecom” nu a îndeplinit Programul investițional, iar consecințele acumulate

⁴⁷ Din 1210 dosare transmise spre recuperare cu valoarea creanței de 6,51 mil. lei, s-au recuperat 0,38 mil. lei.

⁴⁸ Art.4 lit.g) din Legea privind birourile istoriilor de credit nr. 122 din 29.05.2008.

an de an pot genera reducerea competitivității Companiei pe piața internă a serviciilor de comunicații electronice

Domeniul comunicațiilor electronice este unul dintre cele mai dinamice, fiind influențat de dezvoltarea rapidă a tehnologiilor noi. Corectitudinea selectării direcțiilor de dezvoltare durabilă, planificarea adecvată și implementarea punctuală a acțiunilor vor determina poziția viitoare a Companiei pe piața de comunicații electronice. Capacitatea investițională, în linii mari, se axează pe două elemente; (i) strategia/direcțiile de dezvoltare bine determinate și acțiunile întreprinse pentru realizarea acestora; (ii) resursele disponibile pentru realizarea investițiilor.

Deși S.A. „Moldtelecom” a aprobat Planul de dezvoltare strategică pentru anii 2020-2023⁴⁹, partea ce ține de dezvoltarea tehnică are caracter preponderent declarativ, nefiind stabilite obiective măsurabile, indicatorii de monitorizare și evaluare, procedurile de raportare etc. Luând în considerare dezvoltarea sporită a tehnologiilor și influența factorilor externi economici și politici, S.A. „Moldtelecom” a considerat irelevantă elaborarea strategiei pe termen lung, ci mai oportun aprobarea direcțiilor prioritare de dezvoltare, care includ proiectele prioritare pentru următorii trei ani, cu revizuirea/precizarea anuală.

Efectiv, managementul S.A. „Moldtelecom” a optat pentru planificarea anuală a investițiilor. Pentru perioada auditată, S.A. „Moldtelecom” a programat investiții în valoare totală de 2.026 mil. lei, pe care le-a executat, per ansamblu, în sumă de 1.491,8 mil. lei, sau 73,6%. Sinteza informațiilor cu privire la investiții este prezentată în Anexa la Raportul de audit⁵⁰. Datele prezentate indică asupra neexecutării cronice a planului de investiții, cel mai redus grad de îndeplinire, de 65,2%, s-a înregistrat în anul 2022. În special, nu au fost executate investițiile pentru extinderea rețelei de transmisiuni și transport: la componenta Echipament s-a realizat 13,2% și la componenta Rețele – 0,9%.

Neexecutarea investițiilor a fost cauzată de un șir de factori, principalii au constat în:

- *extinderea rețelei de transmisiuni și transport*

Odată cu schimbarea la finele anului 2021 a conducerii de vârf a Companiei, au fost revizuite/ajustate planurile bugetare pe anul 2022 conform unui nou concept de dezvoltare a rețelelor primare pentru perioada 2022-2025, aprobat la data de 2 august 2022. Au fost elaborate specificații tehnice noi și au fost organizate licitații pentru achiziționarea echipamentelor necesare, însă livrarea echipamentului în anul 2022 s-a tergiversat din cauza întârzierilor din partea furnizorilor;

- *dezvoltarea rețelei fixe*

- implementarea proiectelor cu forțe proprii, fără contractarea antreprenorilor;
- nefinalizarea obiectelor din cauza depistării neajunsurilor și prelungirea proiectelor;
- lipsa participanților la licitațiile deschise și neîncheierea contractelor din cauza prelungirii licitațiilor;

- *extinderea rețelei mobile:*

- procedura îndelungată de achiziție și de schimbare a destinației terenului din categoria „agricol” în categoria „pentru construcții”;
- lipsa specialiștilor din teritoriu inițiați în achiziții;
- lipsa rețelelor de alimentare cu energie electrică în zona de extindere a rețelelor, ceea ce mărește costul proiectului și tergiversează realizarea lui.

⁴⁹ Aprobat prin hotărârea Adunării generale a acționarilor, proces-verbal nr.49 din 21.01.2021.

⁵⁰ Tabelul nr.9 din Anexa nr.4 la Raportul de audit.

Lipsa unei strategii funcționale duce la formularea unor priorități investiționale neclare și neconsecvente, precum și la nemonitorizarea efectului realizat. Consecințele neexecutării investițiilor, acumulate an de an, pot să se manifeste prin reducerea capacității de a face față concurenței pe piața națională accelerată de următorii factori cu impact major: faptul că Societatea prestează spectrul integral de servicii de telecomunicații, respectiv toate direcțiile trebuie dezvoltate concomitent; situația demografică influențează posibilitatea de a extinde numărul de abonați; Compania activează într-un mediu extrem de competitiv, iar faptul că resursa de potențialii abonați este epuizabilă, intensifică concurența; promptitudinea de penetrare devine un factor hotărâtor în extinderea cotei de piață; dimensiunea geografică a pieței este limitată; există localități cu număr de gospodării foarte mic în care investițiile nu sunt rezonabile din perspectiva cost-eficienței; reticența abonaților în acceptarea schimbului de tehnologii vechi pe tehnologii noi etc.

4.2.2 Lipsa îndrumărilor metodologice cu privire la modul de utilizare a fondului de dezvoltare constituit din defalcările din profitul net nu a permis Societății să contabilizeze operațiile de utilizare a acestuia și nu reflectă fidel informațiile privind sursele de investiții prezentate în situațiile financiare

Profitul net al societății este una dintre sursele de finanțare a investițiilor și poate fi utilizat⁵¹ prin formarea, sub formă de rezervă, a fondului de dezvoltare⁵². Secvențial se menționează că, în conformitate cu cadrul de reglementare existent, Societatea poate constitui facultativ rezerve statutare, al căror mod de constituire și utilizare este prevăzut de statutul acesteia. De precizat că S.A. „Moldtelecom” nu dispune de reglementări interne cu privire la formarea și utilizarea fondului nominalizat. Totodată, pe parcursul mai multor ani, din defalcările anuale din profitul net, stabilite de către Adunarea generală a acționarilor, la situația din 31.12.2022, în fondul de dezvoltare au fost acumulate mijloace în valoare de 3.182,2 mil. lei, înregistrate drept element al capitalului propriu.

Logic, scopul formării fondului de dezvoltare ar fi finanțarea investițiilor, însă societatea a înregistrat doar operațiunile economice de constituire a fondului nominalizat, nefiind contabilizate tranzacțiile de utilizare a acestuia, prin ce nu a fost respectată cerința de documentare a faptelor economice și reflectarea acestora în contabilitate⁵³. Mai mult decât atât, având destinația unei rezerve, fondul de dezvoltare ar trebui plasat în active cu lichiditate înaltă, care ar asigura folosirea lui la necesitate. Însă, valoarea numerarului și echivalentelor de numerar la finele anului 2022 a constituit circa 11,0 mil. lei, ceea ce este incomparabil cu valoarea fondului de dezvoltare. Prin urmare, informațiile aferente unor elemente ale capitalului propriu prezentate în situațiile financiare nu reflectă situația fidel.

Auditul menționează că cauza principală a necontabilizării tranzacțiilor de utilizare a fondului de dezvoltare constă în lipsa de reglementări privind formulele contabile aferente. La solicitarea Curții de Conturi să explice detaliat corespondența conturilor privind utilizarea fondului de dezvoltare, Ministerul Finanțelor în mod repetat a răspuns că soluționarea problemei în cauză ține de competența S.A. „Moldtelecom” care trebuie să o reglementeze în Politica de contabilitate.

4.2.3 În lipsa justificărilor documentare, Compania a capitalizat unele cheltuieli în sumă totală de 29,5 mil.lei, ceea ce a influențat valoarea activelor nemateriale, costul vânzărilor și profitul net

⁵¹ Art.45 alin.(3) lit.e) din Legea privind societățile pe acțiuni nr. 1134 din 02.04.1997.

⁵² Evidența contabilă se ține la contul sintetic 322 „Rezerve statutare”, subcontul 2 „Fond de dezvoltare”.

⁵³ Art.18 alin.(3) lit.f) din Legea contabilității și raportării financiare nr. 287 din 15.12.2017.

În cadrul misiunii actuale a fost testată conformitatea înregistrării lucrărilor/serviciilor din Programul de investiții realizate în regie proprie la capitolul Dezvoltarea sistemelor informaționale. Cadrul contabil intern a stabilit nomenclatorul⁵⁴ costurilor asociate dezvoltării modulelor care fac parte dintr-un soft, însă Compania nu a formalizat procedurile aferente și nu a aplicat modele de acte interne de justificare a dezvoltării activelor nemateriale în regie proprie, respectiv nu au fost întocmite tabele de evidență a timpului consumat pentru modernizarea obiectelor de active, actele de acceptanță a lucrărilor, procesele-verbale de testare a funcțiilor dezvoltate etc.

În consecință, în lipsa justificărilor, în perioada 2020-2022 au fost capitalizate 29,5 mil.lei⁵⁵, ceea ce a influențat valoarea activelor nemateriale, costul vânzărilor și profitul Companiei.

Temei pentru capitalizare au servit ordinele anuale cu privire la aprobarea nomenclatorului subdiviziunilor S.A. „Moldtelecom” pasibile pentru participare în lucrări de dezvoltare, prin care în mod arbitrar s-au stabilit cotele de atribuire a cheltuielilor curente pentru întreținerea subdiviziunii la cheltuielile capitale și la cheltuielile perioadei (de ex.: 50/50; 90/10; 40/60 etc.). Capitalizarea cheltuielilor curente s-a efectuat în baza Procesului-verbal de majorare a valorii activelor nemateriale și imobilizărilor corporale, în care au fost indicate obiecte de active și valoarea lor capitalizată. Cheltuielile capitalizate au inclus cheltuielile de retribuire a muncii și defalcările ce derivă din acestea; combustibilul pentru transportul subdiviziunii; uzura fondurilor fixe; serviciile de telefonie fixă; dobânzile pentru credite⁵⁶ (constatățile cu privire la capitalizarea costurilor îndatorării se prezintă în paragraful 4.2.4).

Pentru remedierea deficiențelor, S.A. „Moldtelecom” urmează să ia măsuri pentru reglementarea și formalizarea exhaustivă a procesului și documentelor justificative, precum și ținerea evidenței consumurilor pentru dezvoltarea activelor nemateriale.

4.2.4 Înregistrarea neconformă a costurilor îndatorării a generat supraestimarea activelor și a influențat profitul Companiei cu circa 51 mil.lei

În perioada auditată Societatea a utilizat fonduri împrumutate angajate în scopuri de finanțare a activității curente. Informații detaliate cu privire la valoarea și scopul împrumuturilor se prezintă în Anexa la Raportul de audit⁵⁷. În perioada auditată, evoluția împrumuturilor a manifestat o descreștere, de la 454,7 mil.lei până la 345,6 mil.lei. De asemenea, au scăzut și costurile îndatorării, de la 43,8 mil.lei la 29,3 mil.lei. În cadrul misiunii a fost testată conformitatea atribuirii dobânzilor suportate pentru împrumutarea de fonduri.

În conformitate cu reglementările din domeniul contabil⁵⁸, regula de recunoaștere permite capitalizarea costurilor îndatorării dacă acestea sunt direct atribuibile achiziției, construcției sau producției unui activ cu ciclu lung de producție⁵⁹, iar în cazuri dificile urmează să fie aplicat raționamentul profesional. Totodată, regulile aferente trebuie determinate și consemnate în Politica de contabilitate.

În pofida lipsei reglementărilor interne în acest sens, dobânzile calculate au fost atribuite componentei CAPEX în raport cu cheltuielile de salarizare, de materiale și costul echipamentului, și au fost incluse în valoarea activelor achiziționate și în valoarea fondurilor fixe construite și/sau

⁵⁴ Pct.2.1.4.4 din Politica de contabilitate pe anul 2022, aprobată prin Ordinul nr.950 din 22.12.2021.

⁵⁵ În anul 2020 – 8,8 mil.lei; în anul 2021 – 10,1 mil.lei; în anul 2022 – 10,6 mil.lei.

⁵⁶ În anul 2020 – 0,5 mil.lei; în anul 2021 – 0,4 mil.lei; în anul 2022 – 0,4 mil.lei.

⁵⁷ Tabelul nr.6 din Anexa nr.4 la Raportul de audit.

⁵⁸ IAS 23 „Costurile îndatorării” din Standardele Internaționale de Raportare Financiară 2017 (Red Book) recepționate la 04 ianuarie 2018.

⁵⁹ Un activ cu ciclu lung de producție este un activ care necesită o perioadă substanțială de timp pentru a fi gata în vederea utilizării sale prestabile. Orice alte costuri ale îndatorării sunt recunoscute drept cheltuieli.

reparate cu forțe proprii. În consecință, în perioada 2020-2022, valoarea activelor Societății a fost supraestimată cu 51,5 mil. lei, iar cheltuielile și profitul net au fost afectate în aceeași sumă.

Datele cu privire la dobânzile capitalizate și cele înregistrate la cheltuielile perioadei se prezintă în tabelul ce urmează.

Tabelul nr.1
Costurile îndatorării calculate și repartizate în perioada 2020-2022

(mil. lei)

Nr. crt.	Anul	Dobânda calculată	Dobânda capitalizată (CAPEX)	Dobânda înregistrată la cheltuielile perioadei (OPEX)
1.	2020	43,8	20,8	23,0
2.	2021	31,3	16,2	15,1
3.	2022	29,3	14,5	14,8
	TOTAL	104,4	51,5	52,9

Sursă: Tabelul este întocmit de către echipa de audit în baza informațiilor din evidența contabilă prezentate de către S.A. „Moldtelecom”.

Cauza deficiențelor constatate de audit o reprezintă reglementarea internă imperfectă și neconformă cu cadrul de raportare aplicabil. Astfel, Politica de contabilitate a Societății nu a stabilit expres reguli de atribuire a costurilor îndatorării, iar o Instrucțiune internă⁶⁰ de care se ghidează Compania nu conține norme clare cu privire la capitalizarea acestora, precum și este depășită din motivul că a fost aprobată în temeiul cadrului de raportare financiară precedent, bazat pe SNC.

4.2.5 S.A. „Moldtelecom” a achitat unele obligații conform contractelor de cesiune și contractelor de factoring

Cu toate că tranzacțiile de cesiune a datoriilor către furnizori și antreprenori au fost exercitate în temeiul prevederilor cadrului normativ, din cauza semnificației sumelor achitate, auditul consideră că aceste operațiuni merită a fi menționate în Raportul de audit.

În evidența contabilă a MTC sunt înregistrate cesiunile conform contractelor cu doi furnizori externi și cu doi antreprenori interni.

Cu privire la cesiunile externe

Cesiunile datoriilor conform contractului nr.0004982006290A din 08.07.2020 încheiat între S.A. „Moldtelecom”, un furnizor extern și un rezident al RM

Contractul în cauză a fost încheiat pentru furnizarea echipamentelor, software-ului, licențelor și serviciilor de reparații în cadrul serviciilor de suport/garanție (furnizorul extern), serviciilor de întreținere și serviciilor de upgrade software, dacă sunt aplicabile (rezidentul RM). Valoarea contractului este de 2,56 mil. dolari SUA⁶¹. Termenul de valabilitate a contractului este de 2 ani de la data intrării în vigoare (15.07.2020). Conform Contractului⁶², oricare dintre părți poate cesiona drepturile care iau naștere din Contract, prin notificare scrisă transmisă altei Părți, cu acordul prealabil scris al celeilalte Părți. Însă, fără derogare de la prevederile citate, Furnizorul este în drept să cesioneze creanțele născute din Contract către o instituție financiară, iar Cumpărătorul va acorda Furnizorului tot sprijinul necesar în acest sens.

⁶⁰ Instrucțiunea privind modul de repartizare în evidența contabilă a cheltuielilor pe direcții de activitate, ce țin de centrele de cost ale Departamentului Tehnic și Departamentul Logistică, aprobată prin Ordinul Directorului general al S.A. „Moldtelecom” nr.438 din 03.06.2015.

⁶¹ 2,01 mil. dolari SUA pentru echipament și 0,55 mil. dolari SUA pentru servicii.

⁶² Art.24.1 din Contractul nr.0004982006290A din 08.07.2020.

Livrările conform Contractului au însumat 1,9 mil. dolari SUA. Potrivit Notificărilor de cesiune emise de către Furnizorul extern, acesta a cesionat și a andosat fără recurs în favoarea unei bănci comerciale datoriile în sumă totală de 1,4 mil. dolari SUA. Ținând cont de avansul achitat de MTC către Furnizor în sumă de 0,3 mil. dolari SUA, soldul datoriilor la situația din 31.12.2022 constituia 0,2 mil.dolari SUA.

În cadrul Contractului au fost livrate licențele pentru CTA CORE Huawei 3G Softswitch, destinate lărgirii capacității echipamentului. Acestea au fost recepționate conform Actelor de acceptanță a licențelor⁶³ semnate de către comisia de recepție. Ulterior, Actele de acceptanță au fost aprobate prin ordinele directorului general⁶⁴.

Cesiunile datoriilor conform contractelor încheiate între S.A. „Moldtelecom” și un Furnizor extern

În perioada auditată, Furnizorul extern a cesionat creanțele sale în sumă totală de 5,4 mil. dolari SUA către o bancă comercială externă. Datoriile au provenit din executarea a 7 contracte de achiziții a echipamentelor încheiate cu S.A. „Moldtelecom” în perioada 2016-2021.

Conform Contractului-cadru⁶⁵, „prin emiterea de către Cumpărător a unui bilet la ordin, conform modelului agreat de către Furnizor, Furnizorul este în drept de a vinde creanța materializată în acest bilet la ordin terțelor persoane prin scontare, care la rândul său are dreptul să revândă această creanță altor persoane numai cu acordul Cumpărătorului. Cumpărătorul se obligă să semneze, la solicitarea Furnizorului, confirmarea de acceptare a noului Beneficiar al biletului la ordin.”

În total, procurările conform contractelor nominalizate au valorat 13,5 mil.dolari SUA; s-a transferat datoria cesionată în sumă de 5,4 mil.dolari SUA; s-a achitat către Furnizor 9,1 mil. dolari SUA; s-au aplicat Credit Notes Discount în sumă totală de 0,8 mil. dolari SUA; soldul datoriei la situația din 01.01.2020 s-a înregistrat în sumă de 2,2 mil. dolari SUA și la situația din 31.12.2022 a constituit 0,4 mil.dolari SUA.

Cu privire la cesiunile interne

Cesiunea datoriilor conform contractelor încheiate între S.A. „Moldtelecom” și antreprenorul autohton

În perioada auditată, antreprenorul a cesionat creanțele sale în sumă totală de 8,7 mil.lei către o organizație de creditare nebancară, companie cu 100% capital străin. Datoriile au provenit din executarea a 3 contracte-cadru, încheiate în perioada 2020-2021.

Per ansamblu, conform contractelor menționate au fost livrate bunuri, lucrări și servicii în valoare de 9,9 mil.lei, au fost cesionate datoriile în sumă de 8,7 mil.lei, au fost achitate plățile în sumă de 1,1 mil.lei, soldul decontărilor la situația din 31.12.2022 constituind circa 0,1 mil.lei.

Cu toate că, din cele trei contracte, doar un contract-cadru⁶⁶ conține clauza privind cesiunea, tranzacțiile respective au fost fundamentate pe art.1811 din Codul civil. Drept temei pentru cesiunea datoriilor au servit contractele de factoring încheiate între Furnizor, în calitate de aderent, și organizația de creditare nebancară, în calitate de Factor. Astfel, creanțele Aderentului ce rezultă din facturile emise pe numele S.A. „Moldtelecom” au fost cesionate către Factor pentru

⁶³ Actul nr.1 din 20.08.2021 în sumă de 644.300 dolari SUA, sau 11.348.260 lei, și Actul nr.2 din 20.08.2021 în sumă de 1.241.869 dolari SUA, sau 21.873.315 lei.

⁶⁴ Ordinul nr.883 din 07.12.2021 și Ordinul nr.882 din 07.12.2021.

⁶⁵ Pct.4.3.2 din Contractul-cadru

⁶⁶ Contractul-cadru nr.33-21 din 01.03.2021.

efectuarea operațiunilor de factoring. Pentru fiecare tranzacție S.A. „Moldtelecom” a fost anunțată printr-o notificare a cesiunii de creanțe emisă de Furnizor.

Testarea livrărilor efectuate în baza unui contract selectat aleatoriu nu a stabilit iregularități.

Cesiunea datoriilor conform contractelor încheiate între S.A. „Moldtelecom” și antreprenorul rezident al RM

În perioada auditată, antreprenorul intern a cesionat creanțele sale în sumă totală de 19,0 mil. lei către aceeași organizație de creditare nebancară, ca și în cazul precedent. Datoriile au provenit din executarea unui Contract-cadru⁶⁷ pentru integrarea rețelelor optice pasive și executarea lucrărilor „Ultima Milă”. Valoarea lucrărilor executate a însumat 25,0 mil. lei, suma cesiunii a constituit 19,0 mil. lei, iar antreprenorului s-au achitat 3,0 mil. lei. La situația din 01.01.2020, datoriile nu s-au înregistrat, iar la situația din 31.12.2022, soldul datoriilor a constituit 3,0 mil. lei.

Fundamentarea și documentarea cesiunii datoriilor sunt analogice tranzacțiilor similare descrise în cazul precedent.

Rețelele de cablu construite în baza contractului în cauză au fost recepționate în conformitate cu procesele-verbale de recepție preliminară a obiectelor de telecomunicații, aprobate prin ordinele directorului general al S.A. „Moldtelecom”. Procesele-verbale de recepție preliminară au fost întocmite în confirmarea faptului că lucrările îndeplinite corespund cerințelor stipulate în documentația tehnică de executare a lucrărilor și în devizul de cheltuieli și au fost semnate de către comisia în componență de 5 persoane, instituită prin ordinul directorului general al S.A. „Moldtelecom”. Materialele de bază pentru construcția rețelelor, cum ar fi cabluri, stâlpi, tuburi, componente ale echipamentului de telecomunicații, au fost livrate de S.A. „Moldtelecom” și au fost incluse în procesele-verbale de recepție a lucrărilor executate doar cantitativ, la valoarea zero.

Recapitulând cele expuse, se denotă că în perioada auditată s-au executat tranzacții de cesiune a datoriilor provenite din executarea contractelor cu doi furnizori externi, în sumă totală de 6,9 mil. dolari SUA, și cu doi furnizori autohtoni, în sumă totală de 27,7 mil. lei. Cesiunile de datorii au fost fundamentate pe prevederile Codului civil și pe clauzele contractuale și au fost documentate prin notificările creditorilor. Furnizorii externi au cesionat datoriile către două bănci comerciale, iar furnizorii autohtoni – către una și aceeași organizație de creditare nebancară înregistrată în RM. În decontările cu furnizorii nominalizați au fost practicate diverse modalități de plată: achitare către furnizor, cesiunea datoriilor, decontări reciproce, aplicarea notificărilor de credit discount.

Achiziții de mărfuri, lucrări și servicii

Activitatea de achiziții este imperios importantă pentru business procesul Companiei, oferind un instrument universal de dezvoltare a rețelelor și serviciilor de comunicații prin acces la tehnologii performante, echipament și suport tehnic al sistemelor de telecomunicații.

Prevederile Legii nr.131 din 03.07.2015⁶⁸ fac excepție pentru contractele de achiziții publice în urma cărora autoritățile contractante pot pune la dispoziție sau pot exploata rețelele publice de telecomunicații ori pot furniza publicului unul sau mai multe servicii de telecomunicații.

⁶⁷ Contractul-cadru nr.31-20 din 06.03.2020.

⁶⁸ Art.5 alin.(1) lit.q) din Legea privind achizițiile publice nr.131 din 03.07.2015 (în continuare – Legea nr.131 din 03.07.2015).

Ca urmare, activitatea de achiziții a S.A. „Moldtelecom” este guvernată de propriul Regulament cu privire la achiziționarea mărfurilor, lucrărilor și serviciilor în S.A. „Moldtelecom”⁶⁹.

În perioada supusă auditului, S.A. „Moldtelecom” a achiziționat bunuri, lucrări și servicii în ansamblu în sumă de 2.643,5 mil. lei. Informații sintetizate privind valoarea achizițiilor efectuate în cadrul Companiei se prezintă în Anexa nr.4 la Raportul de audit⁷⁰.

Datele prezentate în tabel denotă că cea mai mare pondere valorică o dețin bunurile, lucrările și serviciile procurate în cadrul licitațiilor (57,2%), urmate de contractele de achiziții încheiate în anii precedenți perioadei supuse auditului⁷¹, pentru care au fost semnate amendamente repetate de prelungire a contractelor (21,7%), și procedurile de negociere (9,4%).

Verificările de audit denotă că activitatea de achiziții desfășurată în cadrul S.A. „Moldtelecom” în anii 2020-2022 nu a întrunit în totalitate principiile fundamentale de exigență din domeniu, ceea ce s-a exprimat, în special, prin: (i) procurarea bunurilor, lucrărilor și serviciilor în baza amendamentelor repetate la contractele încheiate în anii precedenți, evitând efectuarea procedurilor de achiziții după încetarea termenului inițial al contractului; (ii) admiterea acțiunilor frauduloase la executarea contractelor de achiziții; (iii) nepublicarea Planului anual de achiziții; (iv) transparența insuficientă la publicarea anunțurilor privind procedurile de achiziții și documentația tehnică necesară; (v) neconformarea membrilor grupurilor de lucru la cerințele de declarare a confidențialității și imparțialității; (vi) neconstituirea dosarelor de achiziții.

În consecință, cele consemnate au influențat în mod negativ utilizarea resurselor financiare ale Companiei în raport cu principiile de bună guvernare, au limitat transparența și eficiența achizițiilor publice desfășurate în cadrul acesteia. Cauza neregulilor este pusă pe seama reglementărilor insuficiente și pe neconformarea la prevederile acestora, constatările auditului fiind expuse în continuare.

4.2.6 Lipsa reglementărilor interne cu privire la termenul de valabilitate a contractelor de achiziții, precum și numeroasele prelungiri ale contractelor încheiate anterior au generat suportarea unor cheltuieli suplimentare

La situația din anul 2020, S.A. „Moldtelecom” a deținut 162 de contracte încheiate în perioada 2006-2019 care, în lipsa oricărei măsuri de atribuire a procedurii de achiziții, au fost prelungite doar în baza acordurilor adiționale repetate, ceea ce a permis executarea lucrărilor și achiziționarea de bunuri pe termen nedeterminat. Auditul menționează continua descreștere a numărului contractelor încheiate în anii precedenți și a valorii achizițiilor efectuate în baza acestora, informații detaliate fiind prezentate în Anexa la Raportul de audit⁷². Însă, deși în perioada 2020-2022, numărul contractelor de acest gen s-a redus de la 162 la 41, iar valoarea achizițiilor – de la 282,5 mil. lei până la 100,9 mil. lei, indicii rămân semnificativi, fiind necesară revizuirea contractelor, estimarea capacității Companiei de a executa lucrări și servicii cu forțe proprii și, după caz, lansarea procedurilor noi de achiziții a bunurilor, lucrărilor și serviciilor.

Lipsa reglementărilor interne în acest sens a facilitat achiziționarea de bunuri și servicii pe o perioadă nedeterminată de la unul și același furnizor, ceea ce a subminat concurența, a compromis principiul de utilizare eficientă a banilor și de tratament egal, imparțialitate, nediscriminare în privința tuturor ofertanților, precum și a generat cheltuieli suplimentare Companiei. În acest sens, se exemplifică că în baza contractului pentru servicii de suport tehnic al

⁶⁹ Regulamentul cu privire la achiziționarea mărfurilor, lucrărilor și serviciilor în S.A. „Moldtelecom”, aprobat prin Hotărârea Consiliului din 22.12.2016 (în continuare – Regulamentul din 22.12.2016).

⁷⁰ Tabelul nr.7 din Anexa nr.4 la Raportul de audit.

⁷¹ Până la data de 31.12.2019.

⁷² Tabelul nr.8 din Anexa nr.4 la Raportul de audit.

sistemului de billing MindBill încheiat cu un furnizor autohton în anul 2016 și prelungit până în anul 2022, MTC în medie suporta cheltuieli anuale de circa 30,7 mil. lei. Ca urmare a lansării de către Companie a invitației și a încheierii contractului direct cu producătorul acestei platforme de billing, costul serviciilor pentru anul 2022, estimat de către audit, a însumat circa 21,6 mil. lei, sau cu diminuarea cheltuielilor de circa 9,1 mil. lei pe an.

Un alt exemplu reprezintă achiziționarea serviciilor de suport tehnic al echipamentului de transmisiune în baza acordurilor adiționale la contractul din anul 2006 încheiat cu un furnizor extern. În anii 2020 și 2021 valoarea serviciilor a constituit anual 45 mii dolari SUA. Din cauza realocării mijloacelor pentru anul 2022, amendamentul la contract nu a fost semnat, iar suportul tehnic a fost exercitat de către specialiștii S.A. „Moldtelecom”, ceea ce a determinat economii de circa 0,9 mil. lei⁷³.

În contextul celor expuse supra, auditul a relevat necesitatea de completare/definitivare a cadrului normativ intern cu prevederi aferente: (i) estimării necesităților de procurări în raport cu capacitatea Societății de a executa lucrări și servicii cu forțe proprii; (ii) termenelor de valabilitate și oportunității de prelungire a contractelor pentru consolidarea concurenței și obținerea celor mai avantajoase condiții contractuale.

4.2.7 Achiziția unor mijloace de transport prin procedura de licitație a fost efectuată în condiții de netransparență și concurență subminată, iar executarea contractelor de achiziții conține indicatori de fraudă

Procurarea mijloacelor de transport a fost desfășurată netransparent și s-a exercitat, prin acțiuni frauduloase, în dezavantajul Societății.

În anul 2020 managementul S.A. „Moldtelecom” a decis să procure automobile rulate în schimbul celor existente uzate de modele UAZ și VAZ. În cadrul a două licitații desfășurate în anul 2020 și anul 2021, S.A. „Moldtelecom” a încheiat cu unul și același furnizor autohton două contracte de achiziții a 30 și, respectiv, 40 de camionete DACIA Dokker rulate cu parcurs ce nu depășește 100 mii km. Prețul de livrare a fost contractat în euro cu achitarea în lei la cursul oficial al BNM la ziua plății, în mărime de 8.500 euro pentru 30 de automobile și 8.750 euro pentru 40 automobile, valoarea totală contractată alcătuind circa 13,0 mil. lei.

În cadrul licitației din anul 2020, procedura a fost repetată din cauza că pentru prima dată a fost prezentată o singură ofertă. În pofida intenției declarate de a atrage mai mulți ofertanți în cadrul procedurii repetate, termenul de prezentare a ofertelor a fost limitat neîntemeiat până la 5 zile (conform Regulamentului se acordă minimum 15 zile), iar anunțul de licitație a fost publicat doar pe pagina web a MTC. În așa mod a fost restrâns numărul posibililor ofertanți și a fost compromisă selectarea câștigătorului pe bază concurențială. Totodată, în cadrul licitației repetate au fost prezentate două oferte: una de la ofertantul care a depus oferta la licitația inițială și a două – de la alt operator economic, la ambii ofertanți fiind angajat unul și același contabil-șef. Aceste indicii pot indica asupra acțiunii concertate sau intenționate a unor factori de decizie pentru a facilita atribuirea contractului unuia din ofertanți.

Testările ulterioare de audit s-au concentrat asupra verificării dacă automobilele livrate corespundea parametrilor tehnici solicitați și expuși în contractele de achiziții, din care principalul a fost parcursul mașinii nu mai mare de 100 mii de km. Potrivit documentelor prezentate de către Serviciul Vamal la solicitarea Curții de Conturi, furnizorul a importat 65 din cele 70 de automobile livrate, din care: 30 camionete au avut parcursul peste 100 mii km; 34 de

⁷³ Rata medie oficială a 1 dolar SUA în anul 2022 a constituit 18,9032 lei. Sursa: <https://www.bnm.md/ro/content/ratele-de-schimb>

camionete au întrunit cerința contractuală, având parcursul mai mic de 100 mii km; pentru 1 camionetă nu sunt date cu privire la parcurs.

De asemenea, 25 de camionete au fost importate în stare avariata, inclusiv 12 din 30 cu indicii de parcurs depășiți și 13 din cele 35 de camionete care au avut parcurs până la 100 mii km⁷⁴.

Valoarea în vamă a celor 30 de camionete cu parcursul peste limita stabilită a însumat, per ansamblu, 114,8 mii euro, pe când valoarea achitată de către S.A. „Moldtelecom” pentru aceste automobile este de 258,3 mii euro. Pornind de la indicatorii furnizorului cu privire la profitul brut în raport cu costul vânzărilor care a constituit circa 7% pe anul 2020 și circa 4% pe anul 2021⁷⁵, auditul a estimat posibila depășire de preț în cuantum de 137,3 mii euro⁷⁶.

Managementul S.A. „Moldtelecom”, la solicitarea echipei de audit, a efectuat o investigație de serviciu și a constatat că mijloacele de transport livrate au fost însoțite de actele de expediție, copiile documentelor de proveniență și certificatul tehnic eliberat de Centrul tehnic autorizat, care atestă starea tehnică corespunzătoare a mijloacelor de transport, nestabilind abateri substanțiale.

De asemenea, în cadrul unei chestionări anonime a 69 de responsabili de gestionarea camionetelor, în scopul identificării unor defecțiuni tehnice inerente, s-a declarat că camionetele sunt utilizate zilnic, reparație capitală nu necesită, defecțiuni care necesită reparație curentă apar o dată în an sau o dată în câteva luni (doar într-un caz defecțiunile apar săptămânal), starea automobilului este bună (în două cazuri – satisfăcătoare).

Însă, probele de audit indică contrariu decât chestionarele prezentate: pe parcursul exploatării camionetelor, 8 unități cu starea tehnică necorespunzătoare au fost schimbate/substituite de către furnizor, pentru 13 mașini în anul 2021 și pentru 57 de camionete în anul 2022 au fost efectuate reparațiile curente în valoare totală de 0,3 mil. lei.

Recapitulând cele expuse, auditul rezumă că în cadrul achiziției și procurării camionetelor DACIA Dokker au fost identificați indicatori de fraudă în dezavantajul Companiei. Prin simularea concurenței în cadrul licitației, a fost facilitat operatorul economic care nu și-a exercitat întocmai obligațiunile asumate. Către S.A. „Moldtelecom” au fost livrate camionete care nu au întrunit cerințele stabilite în documentația tehnică și în contractele de achiziții, iar valoarea de livrare a depășit valoarea calculată în raport cu indicii medii ai profitului brut al Furnizorului.

4.2.8 În calitate de autoritate contractantă, S.A. „Moldtelecom” nu a asigurat publicarea atât a Planurilor de achiziții, cât și a documentelor de licitații, ceea ce a influențat în mod negativ transparența procedurilor, informarea pe scară largă a posibililor ofertanți și poate genera discriminarea acestora

Consiliul societății cu capital public ia decizia privind asigurarea bazei tehnico-materiale și formarea programului de producție prin aplicarea principiului transparenței în procesul de efectuare a procedurilor de achiziție de bunuri, lucrări și servicii destinate acoperirii necesităților⁷⁷. În acest context ar fi relevante preluarea în actele normative interne și aplicarea normelor statuate în cadrul normativ național⁷⁸, ceea ce ar asigura transparența și afișarea informațiilor de interes public.

În lipsa unor reglementări interne în acest sens, directorul general al Companiei a aprobat Listele licitațiilor anuale planificate pentru anii 2020, 2021 și 2022, dar care nu au fost publicate

⁷⁴ inclusiv camionetă fără datele de parcurs.

⁷⁵ Situațiile de profit și pierdere ale furnizorului pe anul 2020 și anul 2021 descărcate de pe site-ul statistica.md

⁷⁶ 137.313=258.250-(valoarea în vamă a 12 camionete importate în a.2020) 50159x1,07 + (valoarea în vamă a 18 camionete importate în a.2021) 64680x1,04).

⁷⁷ Art.64 alin.(3) din Legea nr.1134 din 02.04.1997.

⁷⁸ Art.5 alin.(2), art.68 alin.(8) din Legea nr.1134-XIII din 02.04.1997; art.22 alin.(1) și alin.(4) din Legea integrității nr.82 din 25.05.2017; pct.100 din Codul de guvernare corporativă aprobat prin Hotărârea Comisiei Naționale a Pieței Financiare nr.67/10 din 24.12.2015.

pe pagina web și în mass-media. La finele anului 2022, Societatea a pus în aplicare Modelul procesului de afaceri⁷⁹ „Planificarea aprovizionării cu bunuri”, și l-a aplicat pentru prima dată pentru prognoza achizițiilor anului 2023. Prognoza în cauză a fost coordonată de către CS, însă, ca și în anii precedenți, nu a fost publicată.

Complementar, pentru publicarea anunțurilor pentru achizițiile intenționate, Compania nu folosește oportunitățile portalurilor publice/platformelor electronice de achiziții⁸⁰, care permit punerea în aplicare a procedurilor de atribuire, generare, postare, publicare și schimb de informații și documente în format electronic pentru a asigura utilizarea mai transparentă și eficientă a bugetului Societății. De fapt, anunțul de intenție/invitație de participare la licitație deschisă se plasează doar pe pagina web și într-o sursă mass-media de nivel național pentru informarea potențialilor participanți. În cazul aplicării procedurii COP, publicarea anunțului de intenție în mass-media are loc dacă valoarea achiziției este de la 400 mii lei până 800 mii lei fără TVA. Este de menționat că informațiile despre achiziții publicate în mass-media selectată⁸¹ trebuie căutate ținând cont de faptul că acestea se plasează în rubrica „Anunțurile agenților economici”, care se deschide prin accesarea consecutiv a două link-uri de pe pagina principală.

De asemenea, în cazul inițierii licitației, cadrul normativ intern nu prevede publicarea, concomitent cu anunțul, a documentației de licitație care se oferă la solicitarea telefonică a posibililor participanți, ceea ce poate genera discriminarea operatorilor economici. Doar în cazul aplicării procedurii COP, anunțul de intenție cuprinde și unele cerințe/specificații tehnice ale obiectelor de achiziții.

Factorii enunțați, deși au mai multe efecte mici, totuși au un efect major dacă sunt cumulați, care se exprimă prin limitarea transparenței și reducerea informării posibililor participanți, în special dacă se prezumă participarea furnizorilor externi, precum și pot genera discriminarea potențialilor ofertanți.

4.2.9 Membrii grupului de lucru pentru achiziții al S.A. „Moldtelecom” nu s-au conformat reglementărilor interne în vederea semnării declarației de confidențialitate și imparțialitate

Deși cadrul regulator intern al Companiei prevede expres faptul că membrii Grupului de lucru sunt obligați de a semna, pe propria răspundere, o declarație de confidențialitate și imparțialitate, prin care se angajează să respecte necondiționat prevederile Regulamentului cu privire la achiziționarea bunurilor, lucrărilor și serviciilor, declarațiile nu au fost semnate și nu au făcut parte din documentele de achiziție⁸².

Potrivit responsabililor din cadrul Societății, dat fiind faptul că „componenta grupurilor de lucru se schimbă des, nu este cazul să fie semnate declarații la fiecare achiziție, întru evitarea evidenței multor hârtii, membrii Grupului de lucru sunt obligați să respecte Regulamentul cu privire la achiziționarea bunurilor, lucrărilor și serviciilor, iar în cazul identificării unei situații de conflict sunt obligați să îndeplinească o Declarație de abținere”. Totodată, auditul denotă că semnarea declarațiilor de confidențialitate și imparțialitate are drept scop de a responsabiliza membrii Grupului de lucru în aspectul respectării intereselor Companiei și neutilizării în mod necorespunzător a informațiilor sensibile.

4.2.10 Compania nu a asigurat întocmirea dosarelor de achiziții, nu a cusut, ștampilat și numerotat documentele aferente, astfel încât să se excludă posibilitatea sustragerii sau înlocuirii acestora

⁷⁹ Modelul procesului de afaceri „Planificarea aprovizionării cu bunuri”.

⁸⁰ mtender.md; achizitii.md etc.

⁸¹ Sursa: Экономическое обозрение „Logos-Press”.

⁸² În 100% din eșantionul selectat care a cuprins 20 de proceduri de achiziții.

În lipsa propriilor reglementări, S.A. „Moldtelecom” nu a urmat regulile generale obligatorii cu privire la constituirea, perfectarea, păstrarea și evidența dosarelor de achiziții⁸³. În pofida obligativității constituirii, în decursul anului, și pregătirii, la finele fiecărui an, pentru predare la arhiva entității a dosarelor de achiziții, acestea nu au fost întocmite. Documentele utilizate în procesul și după finalizarea unei proceduri de atribuire nu au fost ordonate, sistematizate, cusute în dosar, ștampilate și numerotate cu respectarea cronologiei lor. În toate cazurile din eșantionul selectat⁸⁴, auditului i-au fost prezentate acte nesistematizate aferente procedurilor de achiziții desfășurate. Astfel, persistă riscul sustragerii sau înlocuirii înscrisurilor pe care acestea le conțin.

În acest context, Compania invocă faptul că Regulamentul din 22.12.2016 stabilește modalitatea de păstrare și arhivare de către secretarul Comisiei de licitație doar a ofertelor prezentate, ceea ce, în opinia auditului, nu asigură integritatea, plenitudinea și fiabilitatea actelor întocmite și utilizate în procesul de achiziții.

4.2.11 Managementul Societății nu a întreprins măsuri prompte și eficiente pe marginea unor constatări ale Biroului de audit intern

În cadrul misiunii, auditul a evaluat conformitatea măsurilor întreprinse de către managementul S.A. „Moldtelecom” pe marginea a patru audituri realizate de către Biroul de audit intern al Companiei⁸⁵. Ca urmare, s-a constatat insuficiența sau lipsa de reacție din partea managementului Companiei în privința constatărilor formulate de auditul intern. Astfel,

- în septembrie 2022 Compania a efectuat o evaluare privind procesul de implementare a proiectului pentru extinderea platformei IPTV cu migrarea abonaților existenți ai S.A. „Moldtelecom” spre o platformă nouă, Minerva 10. Ca urmare, s-au constatat ilegalități comise de factorii de decizie ai Departamentului tehnic în cadrul licitației publice desfășurate la 11 noiembrie 2019, precum și la executarea contractului-cadru, achitățile constituind 66,2 mil. lei. În urma acțiunilor care conțin semne de infracțiune⁸⁶, Societății i s-a cauzat un prejudiciu în proporții deosebit de mari estimat de către auditul intern în valoare de circa 1,9 mil. dolari SUA. În baza materialelor acumulate, la data de 19.09.2022 în adresa Centrului Național Anticorupție s-a depus plângerea respectivă, iar la data de 17.07.2023 S.A. „Moldtelecom” a fost recunoscută în calitate de parte vătămată. Societatea nu deține informații cu privire la situația actuală a procesului intentat;

- în iulie 2022, în cadrul verificării procesului de gestiune și recuperare a creanțelor comerciale pentru serviciile de telecomunicații, s-au constatat acțiuni tardive de expediere a portofoliilor clienților datornici către companiile de colectare, pentru recuperarea pe cale judiciară și extrajudiciară a creanțelor, precum și alte deficiențe cauzate atât de acțiunile neregulate ale personalului implicat, cât și de cadrul intern imperfect etc. Prin neconformarea la cerințele procesului operațional⁸⁷, managerii MTC nu au planificat, executat și raportat acțiunile privind implementarea recomandărilor de audit. În cadrul misiunii actuale de audit public extern, persoanele responsabile au declarat că s-a inițiat conceptul de dezvoltare a sistemului informațional automatizat Help Desk, ceea ce va permite remedierea situației privind tergiversarea expedierii portofoliilor clienților pentru recuperarea creanțelor. Însă, aceste acțiuni nu sunt

⁸³ Art.22 alin.(4) lit. j) din Legea integrității nr.82 din 25.05.2017; Ordinul Serviciului de Stat de Arhivă cu privire la aprobarea Indicatorului documentelor-tip și al termenelor lor de păstrare pentru organele administrației publice, pentru instituțiile, organizațiile și întreprinderile Republicii Moldova și a Instrucțiunii privind aplicarea Indicatorului nr.57 din 27.07.2016.

⁸⁴ Eșantionul a cuprins 30 de proceduri de achiziții.

⁸⁵ Misiunile de audit intern au fost selectate în funcție de semnificația neregulilor constatate.

⁸⁶ Art.335 „Abuzul de serviciu” din Codul penal nr.985 din 18.04.2002.

⁸⁷ Modelul procesului de afaceri A1.2.2 Auditul intern, aprobat prin Ordinul directorului general al MTC nr.398 din 13.07.2021.

exhaustive și suficiente pentru eliminarea integrală a cauzelor deficiențelor, urmând a fi implementate toate recomandări de audit;

- în cadrul analizei realizate în aprilie 2022 cu privire la eficiența colaborării S.A. „Moldtelecom” cu un operator internațional⁸⁸ în domeniul prestării serviciilor de comunicații electronice, s-a constatat că colaborarea a dezavantajat Compania și i-a generat prejudicii economice. În perioada octombrie 2012 – noiembrie 2021, S.A. „Moldtelecom” a avut un singur furnizor, compania elvețiană, care a prestat servicii de terminare a traficului internațional din și spre rețelele fixe și mobile ale Companiei. Contractul de prestare a serviciilor a fost semnat în urma licitației organizate de către S.A. „Moldtelecom” în mai 2012, pe un termen de 3 ani, cu posibilitatea prelungirii automate. Potrivit managementului Companiei, „în conformitate cu acest contract, pe piața telecomunicațiilor în mod intenționat a fost creat un monopol pentru rutarea traficului internațional din/spre rețelele de telecomunicații din țară prin intermediul acestei companii elvețiene, în scopul concentrării fluxului financiar și posibilităților de sustragere a banilor. Scopul final al serviciilor a constat în tendința de a exclude S.A. „Moldtelecom” de pe piața internațională ca deținător de rețele de telefonie fixă și mobilă. Existența doar a companiei elvețiene, îi dă posibilitatea de a contracta alți operatori internaționali în scopul rutării apelurilor telefonice din extern prin rețelele S.A. „Moldtelecom” spre clienții telefoniei fixe și mobile, inclusiv o parte din traficul de tranzit internațional spre operatorii mari de pe piața națională”.

Potrivit estimărilor auditului intern, ca urmare a modificărilor neîntemeiate a contractului, S.A. „Moldtelecom” a ratat venituri în sumă de 2,1 mil. dolari SUA.

Conform informațiilor parvenite de la Serviciul de Informații și Securitate, s-a decis sistarea contractului odată cu expirarea lui în 31 octombrie 2021. În calitate de măsură corectivă, la data de 27.10.2021 S.A. „Moldtelecom” a încheiat contract cu un alt operator internațional, compania fiind selectată în urma unei proceduri extinse de licitație.

Cu referire la măsurile întreprinse pe marginea constatărilor auditului intern, se atestă că S.A. „Moldtelecom” nu a întreprins acțiuni pentru identificarea și responsabilizarea persoanelor implicate în tranzacții defectuoase cu impact financiar de proporții. Totodată, conducerea Societății a declarat că subiectul în cauză a fost „abordat la data de 05.01.2022, în cadrul unei întrevederi la Procuratura Generală. Însă, conclucrarea nu a avut o continuitate din cauza desființării subdiviziunii respective a PG.”;

- în cadrul misiunii de audit intern aferente sistemului de retribuire a muncii, efectuate în noiembrie 2022, s-a constatat calcularea și achitarea compensației unice la eliberarea din funcție a trei top-manageri din cadrul Companiei, în sumă totală de 0,9 mil. lei. Conducerea Societății a invocat drept temei unele prevederi confidențiale/nepublicate ale Contractului colectiv de muncă, însă se relevă că potrivit legii⁸⁹, clauzele CCM trebuie comunicate salariaților, or, drepturile salariale ale unei categorii de personal nu pot constitui un secret. Ulterior, anexa confidențială la CCM cu privire la beneficiile managerilor de vârf a fost abrogată.

4.2.12 S.A. „Moldtelecom” a suportat cheltuieli pentru plata premiilor în sumă de 36,2 mil. lei în lipsa reglementărilor interne certe

Prevederile cadrului normativ⁹⁰, precum și ale Contractului colectiv de muncă al S.A. „Moldtelecom” permit premiarea angajaților, inclusiv din contul mijloacelor neutilizate din fondul anual de retribuire a muncii pe anul respectiv, în modul și pentru indicii de premiere stabiliți în

⁸⁸ în continuare – compania elvețiană.

⁸⁹ Art.34 alin.(1) și alin.(2) din Codul muncii nr.154 din 28.03.2003.

⁹⁰ Pct.6 din HG „Cu privire la salarizarea angajaților din unitățile cu autonomie financiară” nr.743 din 11.06.2002.

temeiul Regulamentului privind premiile salariaților, elaborat de comun acord cu comitetul sindical sau cu reprezentanții salariaților, și aprobat de conducătorul unității.

În pofida prevederilor citate, CCM nu conține reglementări cu privire la modul și criteriile de plată a premiilor din contul mijloacelor neutilizate din fondul anual de retribuire a muncii. La fel, în cadrul S.A. „Moldtelecom” nu este elaborat și aplicat un Regulament distinct în acest sens. Totodată, în lipsa reglementărilor exhaustive și fără coordonarea plăților de către Consiliul Societății, doar în baza ordinului organului executiv, în anii 2020 și 2021 au fost achitate premii în sumă totală de 36,2 mil.lei.

4.3 OBIECTIVUL nr.3: Patrimoniul S.A. „Moldtelecom” a fost administrat în conformitate cu cadrul regulator aplicabil?

S.A. „Moldtelecom” deține și gestionează un complex patrimonial care permite desfășurarea ciclului întreg de producere. Informațiile sintetizate cu privire la componența complexului patrimonial al S.A. „Moldtelecom” și uzura acumulată se prezintă în Anexa nr.4 la prezentul Raport de audit⁹¹. Cea mai mare pondere în structura patrimoniului îi revine echipamentului – 42,4%, urmată de instalațiile de transmisie – 37,2%, imobilizările necorporale – 5,5%, și construcții și clădiri, respectiv, 4,3% și 3,0%. Gradul de uzură, per ansamblu, s-a acumulat la nivel de circa 69%, inclusiv uzura echipamentului depășește 80%.

De asemenea, S.A. „Moldtelecom” deține active neutilizate care se află într-un continuu proces de degradare, precum și generează pierderi, Compania neavând o viziune/plan de afaceri axat pe obținerea avantajului economic din valorificarea acestora.

4.3.1 S.A. „Moldtelecom” nu a asigurat înregistrarea obligatorie a drepturilor patrimoniale asupra tuturor bunurilor imobile, creând premise de pierdere a acestora

Deși, conform prevederilor legale, S.A. „Moldtelecom” este subiectul înregistrării obligatorii, în Registrul bunurilor imobile, a clădirilor/încăperilor și terenurilor aferente ce îi aparțin cu drept de proprietate și/sau ale căror titular este⁹², Compania nu a asigurat înregistrarea dreptului de proprietate asupra a 35 de clădiri și construcții cu valoarea inițială de 15,7 mil.lei amplasate în 17 localități ale republicii, ceea ce prezintă un risc de înstrăinare neautorizată a proprietății MTC.

Probele de audit denota că motivul principal al neînregistrării constă în lipsa documentelor din anii precedenți, ce atestă dreptul de proprietate asupra acestor bunuri, precum și a documentației tehnice (act de dare în exploatare, certificat de urbanism, autorizație de construcție, act de transmitere etc.).

Este de menționat că Compania a întreprins unele măsuri în scopul recunoașterii pe calea judeciară a drepturilor patrimoniale asupra a 9 obiecte imobile, care s-au soldat cu pierdere de cauză pentru 5 obiecte și scoaterea de pe rol pentru 4 obiecte. În motivarea refuzului se exemplifică temeiul invocat prin faptul că „instanța de judecată nu poate substitui organele responsabile de asigurarea calității în construcție (corespunderea imobilului cu cerințele de exploatare), prin legalizarea clădirilor neautorizate pe calea judiciară”.

Cu referire la drepturile de proprietar/titular asupra terenurilor, auditul menționează că Societatea nu a instituit un mecanism fiabil de control/verificare a imobilelor gestionate cu datele din RBI și datele APP. La solicitarea echipei de audit, persoanele responsabile de domeniul în cauză din cadrul Companiei au inițiat acest exercițiu, urmând să verifice fiecare imobil în parte. Datele

⁹¹ Tabelul nr.10 din Anexa nr.4 la Raportul de audit.

⁹² Art.4 alin.(1), alin.(2), alin.(3) lit.a), lit.b) și lit.c), alin.(5) din Legea cadastrului bunurilor imobile nr.1543 din 25.02.1998.

evidențiate la moment indică că, conform datelor MTC, Societatea deține în proprietate 610 terenuri, iar în RBI sunt înregistrate 617 terenuri.

În același timp, deși în folosința Companiei sunt înregistrate 91 de terenuri proprietate publică de stat (suprafață de 20,89 ha), conform datelor RBI prezentate de către ASP, Societatea are în folosință 112 terenuri proprietate publică. Conform informațiilor prezentate de către MTC, aceste terenuri nu au fost incluse în Lista bunurilor proprietate de stat transmise în administrare economică la momentul constituirii societății. De asemenea, și APP a confirmat că Societății nu i-au fost transmise alte bunuri proprietate de stat decât cele incluse în capitalul social. Astfel, se reiterează constatarea de audit expusă în Raportul de audit anterior al CCRM⁹³ cu privire la lipsa evidenței conforme a terenurilor publice de stat în cadrul APP și recomandarea de a elabora conceptul și regulamentul sistemului și resursului informațional destinat evidenței exhaustive a bunurilor proprietate a statului transmise în administrarea întreprinderilor cu capital public, precum și monitorizării utilizării și/sau valorificării bunurilor.

4.3.2 Lipsa din partea factorilor de decizie a unui control eficient asupra utilizării conforme a fondului funciar, a condiționat impiedimente în dezvoltarea rețelei de telefonie mobilă, riscul ratării veniturilor și a determinat utilizarea ineficientă a resurselor pentru procurarea terenurilor

Principiile guvernantei corporative prudente orientate spre utilizarea responsabilă a resurselor Companiei⁹⁴ implică responsabilitatea organului executiv de asigurare a utilizării eficiente a patrimoniului primit în gestiune operativă⁹⁵. Informațiile privind situația funciară la data de 31.12.2022 denotă că Compania deține 26 de terenuri⁹⁶ procurate de la autoritățile publice locale pentru dezvoltarea rețelelor celulare, în anii 2006-2019, pe care însă nu au fost edificate construcții. Terenurile nu au fost utilizate din cauza reticenței/opunerii populației, precum și din cauza autorizării dificile a construcției de către autoritățile administrației publice locale, factori nedepășiți în pofida măsurilor de comunicare a reprezentanților MTC cu populația localităților și cu organele autorităților publice locale.

Deși situațiile de impas au condiționat unele impiedimente în dezvoltarea rețelei de telefonie mobilă, managementul Societății nu a decis cu privire la oportunitatea utilizării în continuare a terenurilor, ceea ce a determinat ineficiența investițiilor efectuate pentru procurarea lor (0,3 mil. lei).

Având în vedere impiedimentele manifestate în utilizarea terenurilor, în cazul procurărilor viitoare sunt necesare unele soluții viabile care ar asigura procurarea lor doar cu condiția construcției ulterioare a elementelor de rețea.

4.3.3 Circa 26% din suprafața clădirilor și încăperilor nu se utilizează în procesul tehnologic și nu sunt date în locațiune, generând pierderi Companiei

Ca urmare a inventarierii neconforme, în perioada auditată nu au fost identificate bunurile imobile neutilizate din diferite motive în procesul tehnologic al Societății și/sau care nu se supun restabilirii. Astfel, neexercitând cerințele regulamentare⁹⁷, comisia de inventariere nu a întocmit lista de inventariere separată a imobilizărilor corporale neutilizate cu indicarea motivelor care au

⁹³ Hotărârea CCRM nr.46 din 26.08.2022 „Cu privire la Raportul auditului conformității privind gestionarea patrimoniului public de către Agenția Proprietății Publice în anii 2019-2021”.

⁹⁴ Pct.1.2 din Codul de guvernanță corporativă al S.A. „Moldtelecom”, aprobat la Adunarea generală a acționarilor S.A. „Moldtelecom”, Proces-verbal nr.50 din 25.06.2021.

⁹⁵ Pct.2.4 lit.g) din Regulamentul organului executiv al Societății pe Acțiuni „Moldtelecom”.

⁹⁶ 26 de terenuri cu suprafața totală de 0,1706 ha.

⁹⁷ Pct.42 din Regulamentul privind inventarierea, aprobat prin Ordinul ministrului Finanțelor nr.60 din 29.05.2012 (în continuare – Regulamentul aprobat prin Ordinul ministrului Finanțelor nr.60 din 29.05.2012).

cauzat neutilizarea lor (deteriorarea, uzura completă etc.) și nu a elaborat și înaintat către conducere propuneri privind vânzarea, casarea sau reutilizarea acestora.

La solicitarea echipei de audit a Curții de Conturi, Compania a efectuat inventarierea imobilelor cu determinarea modului de utilizare și stării tehnice a acestora. Sinteza rezultatelor se prezintă în tabelul ce urmează:

Tabelul nr.2

Informații cu privire la clădirile și încăperile gestionate de către S.A. „Moldtelecom” la situația din 01.09.2023

Suprafața totală a imobilelor, mii m ²	Suprafața utilizată de MTC, mii m ²	Suprafața transmisă în locațiune, mii m ²	Suprafața neutilizată, mii m ²	Suprafața transmisă în comodat, mii m ²
142,1	99,3	6,0	36,8	-
%	69,9	4,2	25,9	

Sursa: Informații prezentate de către S.A. „Moldtelecom”.

Datele din tabel indică că în procesul tehnologic al Companiei se utilizează doar 70% din totalul de suprafețe și doar 4% sunt transmise în locațiune. Totodată, 26%, sau 36,8 mii m² (inclusiv 5,2 mii m² din mun. Chișinău) nu sunt utilizate în procesul tehnologic. Având în vedere faptul că pentru întreținerea lor MTC efectuează cheltuieli (doar cheltuielile de uzură pe anul 2022 au însumat 12,4 mil.lei), se denotă ineficiența gestionării patrimoniului întreprinderii.

S.A. „Moldtelecom” motivează neutilizarea suprafețelor imobile prin starea nefuncțională a încăperilor, prin micșorarea necesarului, dat fiind faptul că echipamentul performant ocupă suprafețe mai mici, sau prin amplasarea comercială nefavorabilă a obiectelor. În acest sens, se exemplifică cazul în care, dispunând de suprafețe neutilizate și netransmise în locațiune, dar amplasate în locuri neaglomerate, MTC închiriază alte încăperi în aceeași localitate, suportând cheltuieli suplimentare de 0,2 mil.lei⁹⁸.

4.3.4 Organele de conducere ale Societății nu au demonstrat preocupare plenară pentru valorificarea prin comercializare a activelor neutilizate

Prin neconformarea la prevederile cadrului normativ⁹⁹, S.A. „Moldtelecom” nu a instituit comisia pentru determinarea activelor neutilizate, nu a evaluat activele sub aspectul criteriilor de determinare a activelor neutilizate în activitatea întreprinderii, iar Consiliul societății nu a decis referitor la oportunitatea expunerii activelor neutilizate la comercializare. De remarcat că, pentru ultima dată APP a acceptat comercializarea a 95 de obiecte de active neutilizate în procesul tehnologic în anul 2012. În perioada 2012-2022, S.A. „Moldtelecom” nu a solicitat autorizația de comercializare a activelor neutilizate.

Iregularitățile menționate au fost cauzate de un management necorespunzător cerințelor privind administrarea eficientă a patrimoniului, manifestat la toate etapele procesului. Auditul reiterează necesitatea elaborării și implementării unei strategii complexe cu privire la administrarea patrimoniului și a planului de acțiuni cu desemnarea responsabililor, termenelor de executare, modului de monitorizare și raportare a rezultatelor.

4.3.5 Mai mult de 20% din suprafețele bunurilor imobile gestionate de către S.A. „Moldtelecom” au gradul avansat de deteriorare, iar Compania nu deține o previziune clară cu privire la posibila utilizare a lor în continuare

⁹⁸ mun. Bălți, suprafața proprie neutilizată – 3.882 m²; suprafața luată în locațiune – 334 m², cheltuieli pentru locațiune pe anii 2020-2022 – 0,2 mil.lei.

⁹⁹ HG „Pentru aprobarea Regulamentului cu privire la modul de determinare și comercializare a activelor neutilizate ale întreprinderilor” nr.480 din 28.03.2008.

În cadrul inventarierii efectuate la propunerea echipei de audit, s-a evaluat starea tehnică a 429 de bunuri imobile¹⁰⁰, clasificate în 4 categorii:

- *cu grad înalt de deteriorare* (elementele aferente obiectului sunt prăbușite sau au deteriorări majore; nu sunt uși, ferestre; stare avariata) – 38 de clădiri cu suprafața totală de 7,5 mii m² (5,3%);

- *cu grad mediu de deteriorare* (elementele aferente obiectului sunt parțial deteriorate, ușile și ferestrele sunt defectate) – 106 clădiri cu suprafața totală de 22,0 mii m² (15,5%);

- *cu grad satisfăcător al obiectului* (este necesar de reparat acoperișul; de restabilit tencuiala) – 268 de obiecte cu suprafața totală de 111,4 mii m² (78,4%);

- *cu starea bună a obiectului* (clădirea se află în stare funcțională, necesitând reparație curentă) – 17 obiecte cu suprafața totală de 1,2 mii m² (0,8%).

Datele prezentate indică că mai mult de 5% din totalul suprafețelor au un grad avansat de deteriorare și pot fi pierdute în timpul apropiat. Pentru altele 15% din totalul de suprafețe, în caz de neîntreprindere a măsurilor prompte, gradul de deteriorare va spori continuu. În acest context se exemplifică gestionarea Bazei de odihnă „Lucomorie”, situată în or. Vadul lui Vodă, care timp de mai mult de 20 ani nu se utilizează, aflându-se în stare de degradare avansată. Totodată, au fost înregistrate cheltuieli pentru arenda terenului și impozitul funciar în sumă totală de 0,1 mil.lei.

Situația dificilă a imobilelor a fost condiționată de un spectru de factori, și anume:

- cum a fost menționat în paragrafele precedente, personalul subdiviziunilor responsabile nu a asigurat efectuarea regulamentară a inventarierii¹⁰¹, cât și inspectarea stării tehnice a edificiilor civile¹⁰², nefiind depistată și monitorizată funcționalitatea acestora. Ca urmare, Societatea nu dispune de un tablou general cu privire la capacitatea de funcționare și modul de utilizare a imobilelor;

- un alt factor important, în circumstanțe de insuficiență a mijloacelor, a fost prioritizarea dezvoltării business activelor în raport cu reparațiile imobilelor;

- atât managementul, cât și Consiliul societății nu au examinat și nu au aprobat un plan de măsuri echilibrat pe principiul cost-eficiență cu privire la valorificarea activelor neutilizate, inclusiv a bunurilor deteriorate.

4.3.6 Netransmiterea în locațiune a imobilelor neutilizate a împiedicat valorificarea întregului potențial de acumulare a veniturilor

Ca urmare a măsurilor întreprinse de managementul Societății în vederea valorificării bunurilor imobile neutilizate, s-au dat în locațiune 6,0 mii m². Totodată, 36,8 mii m² din suprafețele imobilelor gestionate de întreprindere rămân nevalorificate.

Potrivit estimărilor de audit, în caz de dare în locațiune a imobilelor catalogate cu „gradul satisfăcător al obiectelor” și cu „starea bună a obiectelor” (18,3 mii m²), doar în anul 2022 S.A. „Moldtelecom” ar fi putut obține venit în sumă de cca 3,5 mil.lei.

Printre cauzele principale care au împiedicat darea în locațiune se regăsesc: amplasarea obiectelor în zona rurală, unde solicitarea de locațiune este scăzută; termenul de locațiune de maximum 3 ani este mic pentru potențialii locatari care vor să dezvolte afaceri; procedura de dare în locațiune este dificilă și de durată, iar în unele cazuri se cere locațiunea încăperii în termene proximale.

¹⁰⁰ 100% din populație.

¹⁰¹ Pct.42 din Regulamentul aprobat prin Ordinul ministrului Finanțelor nr.60 din 29.05.2012.

¹⁰² Regulamentul cu privire la organizarea și funcționarea Serviciului Exploatare Edificii Civile, Direcția Achiziții și Gospodării; Modelul procesului de afaceri „A13.2 Mentenanța edificiilor civile și sistemelor ingineresti”.

Cu referire la procedura de dare în locațiune a bunurilor imobile, auditul a menționat aplicarea pe larg a cadrului normativ din domeniu asupra dării în locațiune a bunurilor imobile proprietate a Societății.

Se relevă că Legea nr.121 din 04.05.2007¹⁰³ reglementează raporturile de locațiune ale *bunurilor imobile proprietate publică transmise societăților comerciale cu drept de folosință* și HG nr.483 din 29.03.2008¹⁰⁴, aprobată în temeiul acestei legi, stabilește procedura de dare în locațiune a activelor neutilizate în procesul tehnologic. Conform procedurii, este necesară decizia Consiliului Societății; acordul Agenției Proprietății Publice care decide asupra modului de selectare a locatarului și, ulterior, coordonează, verifică corectitudinea și înregistrează contractele de locațiune a bunurilor imobile proprietate publică.

În lumina prevederilor citate, este incertă aplicarea procedurii consemnate supra și în caz de dare în locațiune a bunurilor imobile care aparțin S.A. „Moldtelecom” cu drept de proprietate. În consecință, pe fundalul nerespectării dreptului de dispoziție al proprietarului asupra bunului, prevăzut de Codul civil¹⁰⁵, Societatea este constrânsă în termenele¹⁰⁶ și condițiile de dare în locațiune a bunurilor, ceea ce poate reduce atractivitatea ofertei comerciale.

4.3.7 Mecanismul de administrare a activelor care nu participă în procesul de producție nu asigură buna gestionare a acestora și a generat supraevaluarea lor

În pofida normelor aplicabile¹⁰⁷ cu privire la excluderea apartamentelor privatizate din balanța proprietarilor blocurilor de locuințe, la situația din 31.12.2022, în evidența contabilă sunt înregistrate 6 obiecte ale fondului locativ, ceea ce a generat supraevaluarea activelor în sumă de 2,6 mil.lei. Astfel,

- 3 obiecte sunt privatizate integral¹⁰⁸;
- din cadrul a 2 obiecte au fost privatizate 95 de apartamente¹⁰⁹. Pentru cele 10 apartamente care sunt în proprietatea MTC, Compania nu are încheiate contracte de închiriere a spațiilor și nu percepe plata respectivă;
- o casă de locuit nu se utilizează, fiind în stare avariata¹¹⁰.

Cauza principală a deficiențelor este lipsa documentelor justificative pentru locuințele privatizate în anii precedenți, în temeiul cărora activele pot fi casate.

De asemenea, în evidența MTC sunt înregistrate 4 construcții în curs de execuție¹¹¹, în valoare totală de 0,2 mil.lei, la care lucrările de construcție sunt stopate timp de circa 20 de ani. Aceste obiecte au fost transmise de la filialele Companiei, în anul 2012, în lipsa documentației tehnice și a documentelor ce confirmă lucrările executate, valoarea acestora etc.

De menționat că Societatea nu a determinat modul de utilizare/valorificare a construcțiilor nefinalizate, deși acestea pot genera cheltuieli suplimentare. Astfel, deși proprietarii bunurilor imobile au fost obligați să legifereze posesia/folosința terenului proprietate publică aferent

¹⁰³ Legea privind administrarea și deținerea proprietății publice nr. 121 din 04.05.2007.

¹⁰⁴ HG „Pentru aprobarea Regulamentului cu privire la modul de dare în locațiune a activelor neutilizate” nr.483 din 29.03.2008.

¹⁰⁵ Art.500 din Codul civil nr.1107 din 06.06.2002.

¹⁰⁶ Art.17 alin.(5) din Legea nr.121 din 04.05.2007.

¹⁰⁷ Art.14 alin.(2) din Legea privatizării fondului de locuințe nr. 1324 din 10.03.1993.

¹⁰⁸ Bloc locativ (cămin) din or. Durlăști, str. Ion Soltis nr.21/A, cu suprafața de 417,5 m²; bloc locativ (casa de locuit) din r-nul Dondușeni, or. Dondușeni, str. Vladimir Komarov nr.13, cu suprafața de 418,1 m²; bloc locativ din or. Orhei, str. Stamati nr. 12, cu suprafața de 146,9 m².

¹⁰⁹ Bloc locativ (cămin) din mun. Chișinău, str. Belgrad nr.17, cu suprafața de 566,8 m² (92 de apartamente din 101 sunt privatizate; blocul este transmis cu drept de administrare ACC-55/458109; bloc locativ (casă de locuit) din r-nul Florești, or. Florești, str.Gheorghe Asachi nr.89, cu suprafața de 195,2 m² (3 din 4 apartamente sunt privatizate de locatari).

¹¹⁰ Casa de locuit din r-nul Cantemir, s. Cania, cu suprafața de 135,5 m².

¹¹¹ Obiectul „Construcția clădirii serviciului transport din str. Stejarilor 24, or. Orhei”, lucrările executate valorând suma de 42,4 mii lei; obiectul „Garaj CTA-7 din str. Bulgară 19, or. Bălți”, lucrările executate valorând suma de 146,7 mii lei; obiectul „Încăperea cu suprafața de 4 m² pe acoperișul casei de locuit din str. Ștefan cel Mare 36, or. Cahul”, lucrările executate valorând suma de 13,1 mii lei; obiectul „Construcția blocului locativ din str. Cearupin nr.5/d, or. Bălți”, lucrările executate valorând suma de 26,2 mii lei.

construcțiilor private prin încheierea contractului de locațiune/arendă sau de vânzare-cumpărare¹¹², până în prezent MTC nu a încheiat contractul respectiv și nu a achitat plata de folosință a terenului proprietate publică locală cu suprafața de 1,15 ha¹¹³, ceea ce poate duce la aplicarea măsurilor de recuperare a veniturilor pe cale judiciară din partea primăriei.

4.3.8 Administrarea defectuoasă a spațiilor nelocuibile a generat utilizarea gratuită a acestora și ratarea unor pasibile venituri în sumă de 0,6 mil.lei

Deși transmiterea în folosință gratuită a bunurilor imobile contravine principiului de administrare eficientă a patrimoniului, în baza contractelor de comodat, unele persoane terțe¹¹⁴ au utilizat gratuit edificiile cu suprafața totală de 1,1 mii m², fapt ce a determinat, pentru perioada 2020-2022 (luna septembrie), ratarea unor pasibile venituri de circa 0,6 mil.lei.

De menționat că, începând cu octombrie 2022, S.A. „Moldtelecom” a modificat contractele de dare în locațiune a imobilelor nominalizate, fiind percepută plata de locațiune.

Consolidarea integrității instituționale a S.A. „Moldtelecom”

Având în considerare faptul că scopul auditului a fost oferirea asigurării că patrimoniul și resursele financiare au fost gestionate de către S.A. „Moldtelecom” în conformitate cu reglementările aplicabile, misiunea a evaluat modul de gestionare a riscurilor semnificative prin context. Astfel, auditul a evaluat unele aspecte ale formării și activității Consiliului societății și contribuția acestuia în performanța economico-financiară a MTC. Constatările de audit se prezintă în continuare.

4.3.9 Modificările continue ale componenței Consiliului societății creează premise pentru reducerea eficienței de activitate a acestuia

În conformitate cu prevederile Legii nr.1134 din 02.04.1997¹¹⁵ și ale Statutului Societății¹¹⁶, membrii Consiliului societății se aleg de Adunarea generală a acționarilor pe un termen nu mai mare de 4 ani, însă prin Regulamentul CS durata mandatului s-a redus la 1 an. În același timp, în perioada 2020-2022, Agenția Proprietății Publice, în calitate sa de unic acționar, a încetat înainte de termen împuternicirile membrilor CS și a desemnat 5 componente ale CS, în număr de 5 și, ulterior, 7 membri¹¹⁷, în care au activat 15 persoane.

În opinia auditului, termenul de 1 an este insuficient pentru familiarizarea cu domeniul de comunicații electronice și implicarea plenară a membrilor noi numiți în activitatea Companiei, fapt ce a implicat iminent rețineri în luarea unor decizii. De asemenea, nu este certă capacitatea membrilor de a aloca suficient timp pentru exercitarea funcțiilor delegate, luând în considerare că, pe lângă muncă de bază, una și aceeași persoană poate fi concomitent membră a cinci consilii ale societăților comerciale, a trei consilii de administrație a întreprinderilor de stat și a trei consilii de administrație a întreprinderilor municipale¹¹⁸, precum și poate fi desemnată în calitate de reprezentant al statului într-o societate comercială¹¹⁹.

4.3.10 Unicul acționar al S.A. „Moldtelecom” nu a întreprins măsuri suficiente pentru identificarea, evaluarea și selectarea membrilor CS în bază de concurs

¹¹² Pct.1¹ din HG „Pentru aprobarea Regulamentului cu privire la vânzarea-cumpărarea și locațiunea/arenda terenurilor aferente” nr.1428 din 16.12.2008.

¹¹³ Mun. Bălți, str. Cearupin nr.5.

¹¹⁴ Direcția Generală de cultură a UTA Găgăuzia a utilizat etajul trei al edificiului din mun. Comrat, str. Pobeda nr.48, cu suprafața de 0,8 mii m² și Direcția de Poliție a mun. Chișinău a utilizat spațiul de pe adresa mun. Chișinău, str. Aeroportului nr. 40, cu suprafața de 0,3 mii m².

¹¹⁵ Art.65 alin.(1) din Legea nr.1134 din 02.04.1997.

¹¹⁶ Art.45 alin.(1) din Statutul S.A. „Moldtelecom”.

¹¹⁷ Începând din 27.06.2022.

¹¹⁸ Art.8 alin.(2) din Legea cu privire la întreprinderea de stat și întreprinderea municipală nr. 246 din 23.11.2017.

¹¹⁹ Pct.7 din Regulamentul cu privire la reprezentarea statului în societățile comerciale, aprobat prin HG nr.1053 din 11.11.2010.

Potrivit Codului de guvernare corporativă al S.A. „Moldtelecom”¹²⁰, cel puțin 1/3 din membrii Consiliului trebuie să fie independenți, însă aplicarea acestor dispoziții este amânată până la ajustarea cadrului normativ și celui legislativ aferent. Totodată, prevederile legii aplicabile în perioada supusă auditului indică expres că, în calitate de membri ai CS cu capital majoritar sau integral de stat pot fi desemnați reprezentanți ai APC¹²¹, persoane care dețin funcția de secretar de stat¹²², precum și personalul încadrat în cabinetul persoanelor cu funcții de demnitate publică¹²³. În pofida acestor norme, în anul 2022, la decizia unicului acționar în componența CS a fost desemnată o persoană neangajată în autoritățile de stat indicate supra. De asemenea, persoana nominalizată a fost identificată și selectată netransparent, în lipsa unui concurs, nefiind evaluate atât competențele și experiența profesională, cât și factorii care îl motivau să reprezinte interesele statului ca acționar unic al Societății.

Subsecvent, auditul menționează că, începând din 15.05.2023, a intrat în vigoare Hotărârea Guvernului nr.209 din 12.04.2023 prin care s-a instituit procedura de selectare prin concurs a candidaților independenți pentru funcția de membru al consiliului societăților comerciale cu capital integral/majoritar de stat¹²⁴. Însă, în pofida cerințelor indicate supra, doi membri independenți ai CS desemnați prin Hotărârea acționarului unic din 05.09.2023, la fel nu au fost identificați și selectați în bază de concurs.

4.3.11 Consiliul societății nu a avut un rol proactiv în determinarea și examinarea problemelor care merită atenție deosebită din partea lui

Cum am menționat în paragrafele nr.4.1.3 și nr.4.3.4 ale prezentului Raport de audit, Consiliul societății nu a fost informat și nu a examinat unele chestiuni importante aferente situației economico-financiare a Societății. În acest context, auditul a relevat că, în lipsa reglementărilor clare și exhaustive cu privire la modul de formare a agendei ședințelor CS, aceasta se propune de către managementul Companiei și se coordonează cu președintele CS. Astfel, rolul Consiliului a fost unul secundar în identificarea și examinarea în cadrul ședințelor a problemelor care merită atenție din partea CS. De asemenea, nu sunt documentate cazurile de examinare a unor întrebări relevante la inițiativa membrilor CS.

De menționat că, în perioada 2020-2022, S.A. „Moldtelecom” a suportat cheltuieli în sumă totală de 1,15 mil. lei¹²⁵ pentru remunerarea lunară a membrilor CS, membrilor Comisiei de cenzori, Comitetului de audit și a reprezentantului statului, precum și a achitat recompense anuale pentru persoanele nominalizate în sumă totală de 0,87 mil. lei¹²⁶.

4.3.12 În cadrul S.A. „Moldtelecom” sunt formate și remunerate două organe de control cu funcții similare

În conformitate cu prevederile legale¹²⁷ și statutare¹²⁸, organele de control ale Societății sunt Comisia de cenzori (3 persoane) și Comitetul de audit (3 persoane). Comisia de cenzori

¹²⁰ Pct.3.32 din Codul de guvernare corporativă al S.A. „Moldtelecom” aprobat la Adunarea generală a acționarilor la data de 25.06.2021.

¹²¹ Art.65 alin.(2) din Legea nr.1134 din 02.04.1997 (reprezentării MF, ME, MIDR și/sau ai organului abilitat cu administrarea și deținerea proprietății publice).

¹²² Art.12 alin.(1¹) din Legea cu privire la statutul persoanelor cu funcții de demnitate publică nr. 199 din 16.07.2010.

¹²³ Art.18 alin.(2¹) din Legea cu privire la statutul personalului din cabinetul persoanelor cu funcții de demnitate publică nr. 80 din 07.05.2010.

¹²⁴ Regulamentul privind selectarea candidaților pentru funcția de membru al consiliului întreprinderilor de stat și societăților comerciale cu capital integral/majoritar de stat și condițiile de remunerare a acestora, aprobat prin HG nr.209 din 12.04.2023.

¹²⁵ Anul 2020, în total 0,3 mil.lei: CS – 0,2 mil.lei; RS – 0,03 mil.lei; Comisia de cenzori – 0,1 mil.lei; anul 2021, în total 0,3 mil.lei: CS – 0,2 mil.lei; RS – 0,03 mil.lei; Comisia de cenzori – 0,1 mil.lei; anul 2022, în total 0,5 mil.lei: CS – 0,3 mil.lei; RS – 0,04 mil.lei; Comisia de cenzori – 0,1 mil.lei; Comitetul de audit – 0,03 mil.lei.

¹²⁶ Anul 2020, în total 0,3 mil.lei: CS – 0,1 mil.lei; RS – 0,02 mil.lei; Comisia de cenzori – 0,1 mil.lei; anul 2021, în total 0,3 mil.lei: CS – 0,2 mil.lei; RS – 0,03 mil.lei; Comisia de cenzori – 0,08 mil.lei; anul 2022, în total 0,3 mil.lei: CS – 0,2 mil.lei; RS – 0,02 mil.lei; Comisia de cenzori – 0,1 mil.lei; Comitetul de audit – 0,05 mil.lei.

¹²⁷ Art.8 alin.(1¹) din Legea nr.1134 din 02.04.1997; art.44 din Legea privind auditul situațiilor financiare nr. 271 din 15.12.2017.

¹²⁸ Art.70 din Statutul S.A. „Moldtelecom”.

exercită controlul activității economico-financiare a societății, iar Comitetul de audit informează organele de conducere despre rezultatele auditului și contribuția acestuia la integritatea raportării financiare, monitorizează eficiența sistemului de control intern și auditul situațiilor financiare. Membrii Comisiei de cenzori și ai Comitetului de audit sunt remunerați lunar, precum și beneficiază de recompensă anuală din profitul net obținut, care în perioada auditată a însumat, per ansamblu, 0,6 mil. lei.

Ca urmare a modificărilor operate în cadrul legal¹²⁹, entitățile de interes public, în termen de până la 02.05.2024, trebuie să decidă, în cadrul adunărilor generale ale acționarilor, fie asupra încetării înainte de termen a împuternicirilor membrilor comisiei de cenzori, fie asupra menținerii împuternicirilor lor până la expirarea mandatului pentru care aceștia au fost aleși. Cu toate că termenul de executare nu este expirat la moment, luarea deciziei ar reduce cheltuielile de întreținere a două organe de control.

Se ia act că, pe parcursul misiunii de audit:

1. a fost instituită Comisia de determinare a activelor neutilizate, care va înainta spre aprobare Consiliului societății, expunerea la comercializare a bunurilor imobile proprietate a Companiei neutilizate în procesul tehnologic;
2. au fost încheiate contractele de locațiune a încăperilor cu Direcția Generală de cultură a UTA Găgăuzia și Direcția de Poliție a mun. Chișinău a Inspectoratului General al Poliției;
3. au fost efectuate completări în fișa mijlocului fix aferent Punctului de sănătate și întremare al BCIȘ;
4. a fost elaborat Caietul de sarcini, în baza căruia va fi instituit un mecanism de verificare a istoriei de credit a noilor clienți, conform informațiilor oferite de BIC Vlascope SRL;
5. a fost inițiată dezvoltarea sistemului de monitorizare a proiectelor interne, cu participarea angajaților Departamentului tehnologii informaționale, fapt care va permite divizarea costurilor retributive pe CAPEX/OPEX strict pe proiecte dezvoltate reieșind din specificul lor (mentenanță/dezvoltare) și timpul efectiv consumat pentru fiecare obiect;
6. au fost transmise și coordonate de către Agenția Proprietății Publice și Agenția Servicii Publice materialele aferente a 7 imobile neînregistrate, pentru delimitare;
7. au fost inițiate verificările cu privire la divergențele între datele MTC și datele Agenției Servicii Publice cu privire la 7 terenuri neincluse în evidența contabilă;
8. a fost aprobată de către CS, pentru anul 2023, „Lista încăperilor libere în clădirile S.A. „Moldtelecom” pasibile oferirii în locațiune” și publicată pe pagina oficială a Companiei;
9. a fost identificat și propus CS să aprobe pentru comercializare 16 bunuri imobile neutilizate în procesul tehnologic.

V. Concluzia generală

În baza constatărilor auditului conformității privind gestionarea resurselor financiare și a patrimoniului public de către S.A. „Moldtelecom” în anii 2020-2022, se conchide că unele procese auditate au fost defectuoase și nefuncționale, caracterizate prin existența unor disfuncționalități instituționale generatoare de încălcări ale cadrului normativ, inclusiv cu semne de fraudă și alte vulnerabilități, astfel fiind compromisă modalitatea de administrare de către Companie a resurselor financiare și patrimoniale. Această concluzie are la bază următoarele observații de audit:

¹²⁹ Art.VI alin.(2) din Legea pentru modificarea unor acte normative nr. 70 din 13.04.2023.

- nemodificarea pe o perioadă îndelungată de timp a tarifelor reglementate pentru serviciile de comunicații electronice și suportarea pierderilor în această perioadă;
- neasigurarea colectării posibilelor venituri din alte servicii decât cele de comunicații electronice, a generat pierderi pentru unele activități ale Companiei;
- neaplicarea întregului set de instrumente disponibile pentru neadmiterea formării creanțelor, în special, cu termen expirat;
- executarea sub nivelul prestabilit a programelor de investiții anuale;
- existența unor lacune de ordin normativ, care nu au permis contabilizarea tranzacțiilor de utilizare a fondului de dezvoltare, nu a oferit o imagine fidelă a unor elemente ale capitalului propriu;
- capitalizarea neregulamentară a costurilor îndatorării și capitalizarea nejustificată a unor cheluieli au condiționat supraestimarea activelor, micșorarea cheltuielilor curente și a influențat mărimea profitului net;
- menținerea timp de mai mulți ani a valabilității contractelor de achiziții, a generat suportarea cheltuielilor suplimentare;
- licitația netransparentă cu privire la achiziția mijloacelor de transport a subminat concurența, iar la executarea contractelor de achiziții au fost identificați indicatori de fraudă;
- în calitate de autoritate contractantă, S.A. „Moldtelecom” nu a asigurat transparența suficientă a planului de achiziții, anunțurilor și documentelor de licitații, precum și nu a asigurat întocmirea și arhivarea dosarelor de achiziții;
- managementul Societății nu a întreprins măsuri prompte și eficiente referitor la presupusele ilegalități semnalate de Biroul de audit intern;
- în lipsa reglementărilor exhaustive, au fost achitate premii unice în sumă totală de 36,2 mil. lei;
- neînregistrarea drepturilor patrimoniale asupra unor bunuri imobile;
- neutilizarea conform destinației a unor terenuri din fondul funciar al Companiei;
- necunoașterea situației și neîntreprinderea măsurilor cu privire la starea tehnică și valorificarea bunurilor administrate;
- gradul avansat de deteriorare a imobilelor și neluarea măsurilor de restabilire a stării tehnice funcționale a acestora;
- ratarea unor venituri pasibile acumulării ca urmare a dării în locațiune a spațiilor în baza contractelor de comodat;
- modificările frecvente ale componenței Consiliului societății au creat premise pentru reducerea eficienței de activitate a acestuia;
- membrii independenți ai Consiliului societății nu au fost identificați și selectați în bază de concurs;
- Consiliul societății nu a avut un rol proactiv, nu a inițiat și nu a examinat întrebările importante cu privire la performanța financiară a Companiei.

Auditul identifică următorii factori care au determinat neconformitățile menționate:

- caracterul interpretabil al cadrului de reglementare aferent tarificării serviciilor de acces la infrastructura de comunicații electronice;
- lipsa unei Strategii investiționale bine determinate și fundamentate din perspectiva fezabilității direcțiilor de dezvoltare;
- efectuarea neregulamentară a inventarierii activelor corporale;

- lipsa unui Program cu privire la utilizarea ulterioară sau valorificarea în alt mod a bunurilor imobile în stare tehnică nesatisfăcătoare, a celor neutilizate și a imobilelor care sunt în curs de execuție timp îndelungat;
- acțiunile insuficiente în asigurarea drepturilor și intereselor patrimoniale ale statului;
- carențele cauzate de caracterul lacunar al cadrului normativ în domeniul contabil;
- lipsa unor module în sistemele informaționale care ar asigura justificarea capitalizării unor cheltuieli ale Companiei.

Constatările și recomandările auditului au fost aduse la cunoștință conducerii S.A. „Moldtelecom” și au fost acceptate de către aceasta, dat fiind că sunt orientate spre consolidarea capacităților în administrarea patrimoniului, acumularea veniturilor, optimizarea cheltuielilor și atingerea performanței financiare a Companiei.

VI. Recomandări

Conducerii S.A. „Moldtelecom”:

1. să realizeze trecerea prudentă la tarife nereglementate pentru serviciile de telefonie fixă, cu menținerea abonaților și cu asigurarea intereselor economice ale Companiei (paragraful nr. 4.1.1);
2. să întreprindă măsuri pentru valorificarea potențialului economic al infrastructurii de comunicații electronice, în conformitate cu reglementările aplicabile (paragraful nr. 4.1.2);
3. să asigure elaborarea și realizarea măsurilor prompte pentru remedierea pierderilor din alte servicii decât cele de comunicații electronice (paragraful nr. 4.1.3);
4. să întreprindă acțiuni în vederea eliminării creanțelor cu termen expirat (paragrafele nr. 4.1.4 și nr.4.2.11);
5. să elaboreze și să prezinte spre aprobare organului de conducere al Societății Strategia investițională, stabilind prioritățile și direcțiile de dezvoltare, obiectivele-țintă, termenele și indicatorii de raportare, estimând necesitățile și sursele de finanțare (paragraful nr. 4.2.1);
6. să aprobe și să implementeze un mecanism transparent bazat pe consumul direct de timp/resurse aferente dezvoltării cu forțe proprii a sistemelor informaționale care urmează a fi contabilizate ca investiții (paragraful nr.4.2.3);
7. să perfecționeze Politicile de contabilitate care să includă principiile de bază de evidență și norme clare cu privire la reflectarea (i) tranzacțiilor de utilizare a fondului de dezvoltare și (ii) costurilor îndatorării pe surse de acoperire: costuri investiționale și costuri operaționale (paragrafele nr.4.2.2 și nr.4.2.4);
8. să revizuiască în fond și să reprobe reglementările interne cu privire la achizițiile de bunuri, lucrări și servicii în modul care ar asigura: (i) achiziționarea doar a necesarului de bunuri, lucrări și servicii, (ii) transparența și competitivitatea procedurilor, (iii) monitorizarea adecvată a executării contractelor, (iv) documentarea și arhivarea dosarelor, precum și (v) performanța financiară a achizițiilor (paragrafele nr.4.2.6, nr.4.2.7, nr.4.2.8, nr.4.2.9 și nr.4.2.10);
9. să instituie un proces operational viabil cu privire la valorificarea rezultatelor auditului intern, care ar asigura interesele patrimoniale și financiare ale Companiei (paragraful nr.4.2.11);
10. să elaboreze și să implementeze normele interne care ar reglementa plata premiilor din contul mijloacelor neutilizate din fondul anual de retribuire a muncii (paragraful nr.4.2.12);
11. să elaboreze și să prezinte Consiliului societății pentru examinare și aprobare Strategia cu privire la valorificarea economic rațională a activelor neutilizate și Planul de acțiuni, cu înaintarea

propunerilor privind vânzarea, casarea sau reutilizarea acestora, inclusiv cu stabilirea termenelor și responsabililor de executare (paragrafele nr. 4.3.2; nr.4.3.3; nr.4.3.4; nr.4.3.5; nr.4.3.6 și nr.4.3.7);

12. să efectueze inventarierea efectivă și conforme astfel încât să asigure controlul și autentificarea documentară a existenței activelor, înregistrarea și valorificarea rezultatelor inventarierii (paragrafele nr.4.3.3, nr. 4.3.4; nr.4.3.5; nr.4.3.6 și nr.4.3.7);

13. să asigure înregistrarea drepturilor patrimoniale asupra bunurilor imobile neînregistrate (paragraful nr.4.3.1);

14. să instituie proceduri de control intern aferente verificării informațiilor cu privire la bunurile imobile proprietate publică transmise în folosință Companiei (paragraful nr.4.3.1);

15. să asigure inspectarea, monitorizarea și menținerea pe principiul de cost-eficiență a stării tehnice funcționale a bunurilor imobile (paragraful nr. 4.3.5);

16. să întreprindă proceduri de verificare, documentare și transmitere corespunzătoare a fondului locativ privatizat, precum și de contabilizare conformă a tranzacțiilor aferente locuințelor privatizate (paragraful nr. 4.3.7).

Semnăturile echipei misiunii

Șefa echipei de audit,
Auditoare publică principală

Antonina Caramilea

Membrii echipei de audit,

Auditoare publică superioară

Antonina Dudarencu

Auditoare publică superioară

Olga Capățina

Responsabil de audit,
șeful adjunct al Direcției generale de audit I

Vasile Moșoi

ANEXE

Anexa nr.1

Situația de profit și pierdere și alte elemente ale rezultatului global pentru anul încheiat la 31 decembrie 2022

(toate sumele sunt exprimate în mii de lei, cu excepția cazului în care se prevede altfel)

	2022	2021
Venituri	1 595 071	1 603 258
Costul vânzărilor	(1 307 236)	(1 274 674)
Profit brut	287 835	328 584
Cheltuieli de distribuire	(192 555)	(187 050)
Cheltuieli administrative	(52 872)	(55 745)
Alte cheltuieli din activitatea operațională	(60 369)	(52 065)

Alte venituri din activitatea operațională	91 648	87 254
Rezultatul din activitatea operațională: profit (pierdere)	73 687	120 978
Costuri financiare	(61 264)	(27 617)
Venituri financiare	32 963	11 218
Rezultatul din activitatea financiară; profit (pierdere)	(28 301)	(16 400)
Profit înainte de impozitare	45 386	104 578
Cheltuieli privind impozitul pe venit	(5 477)	(13 047)
Profitul anului	39 909	91 531

Sursă: Situațiile financiare pentru anul încheiat la 31 decembrie 2022. Întocmit în conformitate cu Standardele internaționale de raportare financiară

Situația poziției financiare pentru anul încheiat la 31 decembrie 2022

(toate sumele sunt exprimate în mii de lei, cu excepția cazului în care se prevede altfel)

	31 decembrie 2022	31 decembrie 2021
ACTIVE		
Active imobilizate	5 018 269	5 103 986
Imobilizări corporale	4 714 425	4 744 358
Imobilizări necorporale	294 988	348 112
Investiții pe termen lung	2 152	2 164
Alte active imobilizate	6 704	9 352
Active circulante	237 777	205 052
Stocuri	67 096	38 573
Creanțele comerciale	79 797	93 743
Creanțele față de buget	35 923	22 509
Cheltuieli anticipate pe termen lung (SIRF 15)	19 789	22 530
Alte active circulante	24 038	20 691
Numerar și echivalente de numerar	11 134	7 007
TOTAL ACTIVE	5 256 046	5 309 038
Capital propriu	4 250 584	4 244 513
Capital social	1 015 120	1 015 120
Rezultatul reportat	3 229 601	3 229 393
Rezerve statutare	5 863	-
PASIVE		
Datorii pe termen lung	273 812	294 219
Împrumuturi	154 967	151 781
Venituri anticipate	4616	4 958
Venituri anticipate pe termen lung (componenta financiară)	1 228	891
Alte datorii	-	-
Datorii privind impozitul amânat	113 001	136 588
Datorii curente	731 650	770 306
Împrumuturi	210 168	236 497
Datorii comerciale și alte datorii	273 281	285 628
Datorii față de personal	12212	3 387
Datorii față de buget	7 903	30 241
Venituri anticipate și avansuri	172 821	153 277
Venituri anticipate pe termen scurt (SIRF 15)	2 841	5 650
Provizioane curente	52 424	55 625
Total datorii	1 005 462	1 064 524
TOTAL CAPITAL PROPRIU ȘI DATORII	5 256 046	5 309 038

Sursă: Situațiile financiare pentru anul încheiat la 31 decembrie 2022. Întocmit în conformitate cu Standardele internaționale de raportare financiară

Anexa nr.2

Opinia ANRCETI cu privire la constatările de audit și recomandarea de audit propusă pentru aprobare

La pct. 1.1.1 Procesul de modificare a tarifelor pentru serviciile de telefonie fixă a fost unul de durată și a condiționat pierderi de proporții

- **Considerăm oportună excluderea referințelor despre presupusele pierderi ale S.A. „Moldtelecom” de la prestarea serviciilor de telefonie fixă. (pag. 3) și indicarea faptului că S.A. „Moldtelecom” nu a efectuat o analiză de piață pertinentă pentru a determina venitul potențial ratat**

Analiza pierderilor de peste 1 miliard de lei aparent este bazat pe un calcul contabil-aritmetic fără o analiză economică fundamentată și anume:

A. Unul din principiile economice de bază privind rezonabilitatea economică de producere a unui bun/serviciu este că agentul economic va continua producerea până la momentul când costurile marginale (sau incrementale) se egalează cu prețurile marginale. Astfel, pierderea economică (și financiară) pentru întreprindere este certă doar în cazul în care prețul este mai mic decât costul marginal. Or, atât timp cât prețul marginal este mai mare decât costul marginal, veniturile încasate acoperă cel puțin o parte din costurile fixe pe care compania le suportă iminent și respectiv diminuează rezultatul negativ al întreprinderii. Oricare venit potențial peste costul marginal ar putea fi calificat ca venit ratat și sub nici o formă ca pierdere. Având în vedere că o astfel de analiză nu a fost efectuată de către întreprindere, fiind prezentate doar costurile medii ca referință, o apreciere justă a indicatorilor prezentați de către întreprindere și o calificare economică nu poate fi efectuată de către echipa de audit.

B. Veniturile suplimentare pretinse ratate de întreprindere trebuie să fie argumentate de o analiză de piață pertinentă. Aceasta lipsește cu desăvârșire. Or, majorarea tarifelor are inerent repercusiuni dramatice asupra bazei de clienți, iar veniturile reale încasate ar putea să nu depășească veniturile certe la tarifele practicate deja. Piața telecomunicațiilor este o piață elastică și modificarea prețurilor duce la schimbări semnificative în preferințele utilizatorilor. Această analiză nu a fost efectuată de către întreprindere și aparent nu a fost prezentată echipei de audit. În lipsa acestei analize, cifra prezentată în raportul de audit va fi lipsită de orice argumentare factologică ancorată în realitățile pieței. În același timp ANRCETI, ar dori ca echipa de audit să rețină următoarele aspecte care pun la îndoială rezonabilitatea pretinselor venituri ratate:

1. Volumul de peste 1 mlrd lei de venituri pretinse pentru o perioadă de 3 ani (2019-2021) ar reprezenta circa 10% de creștere a volumului pieței telefoniei mobile și fixe din Republica Moldova. Un astfel de impact dramatic cu redirectionarea integrală a acestor venituri către MTC este unul irealist. Este de remarcat că în contextul crizelor ce au avut loc în această perioadă, absorbția de către consumatorii a unei majorări pe întreg sectorul cu 10% ar genera schimbări dramatice în piață. Creșterea pretinsă în așa proporții fără o analiză de piață din partea MTC denotă lipsa unei argumentări bazate pe analiză economică și reprezintă doar un calcul aritmetic fără ancorare în realitățile pieței. Mai jos este prezentat volumul pieței în perioada acestor ani:

2020 – 3 294,4 mln. Lei

2021 – 3 223,1 mln. Lei

2022 – 3 247,4 mln. Lei

iar MTC ar pretinde suplimentar la un venit anual suplimentar de circa 350 mln lei pe această piață sau circa 10% din volumul pieței.

2. Din analiza efectuată de către ANRCETI, în baza datelor prezentate de către S.A. Moldtelecom pentru anul 2022, 640 mii de abonați sunt inactivi, dar care generează un venit de 60 mln lei. În cazul adoptării unor tarife majorate, certitudinea pierderii acestor venituri este extrem de înaltă. Lipsește o analiză care ar demonstra contrariul. În același timp din abonații care au efectuat cel puțin 1 apel pe perioada unui semestru (cca 362 mii persoane) doar 21 mii de abonați au avut apeluri în volum de peste 30 minute / lună și care ar avea un grad de certitudine înaltă de a păstra relația comercială cu operatorul după majorarea tarifelor. Bilanțul clienților cu certitudine înaltă de reziliere versus clienții cu certitudine înaltă de păstrare a relației cu operatorul nu este în favoarea ipotezei veniturilor ratate înaintată de operator. De asemenea, este important de remarcat că în lipsa majorării tarifelor, operatorul a înregistrat un trend descendent al numărului de abonați și venituri, în special a abonaților cu tariful ”Standard”. Astfel în perioada 2009-2018 veniturile operatorului pe abonamente de telefonie fixă au scăzut de la 264 mln lei la 137 mln lei, iar această scădere este aproape integral generată de pachetul ”Standard” (cca 75%) care a scăzut de la 160 mln la 65 mln lei, chiar dacă acest pachet comercial modest avea un tarif de 20 lei/lună. Majorarea simțitoare a tarifului ar avea un impact major asupra bazei de clienți a operatorului și doar o analiză de piață profesionistă ar putea stabili o valoare obiectivă a venitului ratat sau chiar să constate un impact financiar negativ în urma acestei măsuri de creștere a tarifului.

Astfel, chiar și în condiții de lipsă de reglementare a formării prețurilor agentului economic, decizia de a folosi prețuri sub nivelul costului mediu este o decizie valabilă din punct de vedere a legilor economice, iar constatările referitor la existența sau inexistența unor posibile prejudicii ce ar deriva din aceasta nu pot fi făcute fără efectuarea unei analize pertinente a tarifelor efective ce puteau fi absorbite de piață, a noului punct de echilibru al pieței și volumului ei nou, precum și fără a ține cont de faptul că aceste servicii au fost efectiv subvenționate încrucișat și s-a asigurat astfel randamentul economic al activității.

La pct. 1.1.2 Modul interpretabil al aplicării tarifelor pentru serviciile de acces la infrastructură nu a permis S.A. „Moldtelecom” să le ajusteze

- **Considerăm oportună revizuirea recomandării preliminare (pag. 5)**

Analizând recomandarea preliminară formulată, se poate observa că Curtea de Conturi pare să acorde mai multă atenție argumentelor prezentate de către Companie, în timp ce argumentele ANRCETI nu sunt evident considerate în aceeași măsură. Menționăm că, o abordare ce favorizează agentul economic cu putere semnificativă, prin forțarea creșterii tarifelor, este în defavoarea concurenței și, în final, a utilizatorilor și economiei în ansamblu. Nu poate fi ignorat și faptul, că creșterea tarifelor date de către S.A. „Moldtelecom” ar putea declanșa o reacție în lanț și creșterea tarifelor la toate serviciile de acces la infrastructuri și proprietăți prestate de alte entități, spre dezavantajul atât a S.A. „Moldtelecom”, cât și spre accentuarea dezavantajului pentru întreg sectorul de comunicații electronice. Respectiv, aplicarea unei metodologii de calcul nu exclude necesitatea respectării altor legi și obligații de piață, iar aplicarea acestor instrumente urmează a fi realizată concomitent pe o piață reglementată. Curtea de Conturi sub nici o formă nu poate admite evaluarea situației exclusiv din perspectiva metodologiei, așa cum vede furnizorul cu putere semnificativă (S.A. Moldtelecom), fără ca să țină cont de tot cadrul normativ aferent relațiilor concurențiale și de reglementare a unei piețe. Or, Agenția este investită cu rolul de a reglementa toate aspectele ce țin de respectarea mediului concurențial și a corobora toate aspectele de reglementare a unei piețe, măsuri care în mod evident nu sunt evaluate de către operatorul MTC.

Astfel, pentru o mai bună înțelegere a proceselor descrise mai sus, considerăm că ar fi oportună consultarea viziunii Consiliului Concurenței și/sau a unei autorități de reglementare similare cu ANRCETI din alt stat, sau a unor experți în domeniu, făcând uz de prevederile art.7(4) al Legii nr.260/2017.

Menționăm că, ANRCETI insistă în continuare asupra includerii în proiectul Raportului a tuturor argumentelor esențiale invocate de Agenție, precum, de exemplu, concluzia ANRCETI (în baza puterii sale stabilită prin art.52 (2) din Legea nr.241/2007) că deja tarifele actuale ale S.A. „Moldtelecom” pentru servicii de acces la canalizație telefonică sunt mai înalte decât cele aplicate pe piețe comparabile și deja ar putea fi suficiente și acoperitoare a costurilor, iar mărirea lor ar putea duce la încălcarea de către S.A. „Moldtelecom” a obligației sale de asigurare de neadmitere a discriminării furnizorilor solicitanți, inclusiv în raport cu propria activitate a S.A. „Moldtelecom” de furnizare a serviciilor cu amănuntul.

Totodată, considerăm că o astfel de formulare a recomandării preliminare ar putea fi considerate de către participanții pieței drept acțiuni ce au drept scop să influențeze Autoritatea de reglementare prin impunerea raționamentelor proprii furnizorului cu putere semnificativă pe piață, ce ar submina competențele ANRCETI și cerința art.8 (2) din Legea nr.241/2007, încălcând practicile UE (de independență a autorității de reglementare și a deciziilor sale - Recitalurile 34, 35, 37, Art.8, Art.74(3) din Directiva (UE)2018/1972 de instituire a Codului european al comunicațiilor electronice), la care Republica Moldova ține să-și alinieze cadrul normativ.

Cu respect,

Marian POCAZNOI, Director adjunct ANRCETI

Opinia Ministerului Finanțelor cu privire la constatarea de audit și recomandarea de audit propusă pentru aprobare

**MINISTERUL
FINANTELOR AL
REPUBLICII MOLDOVA**

06.12.2023 nr. 05-10/97

La nr. f/nr din 04.12.2023

Referitor la auditul S.A. „Moldtelecom”

Curtea de Conturi

e-mail: ccrm@ccrm.md

Cu referință la solicitarea din data de 04.12.2023, Ministerul Finanțelor suplimentar la cele menționate anterior, prezintă următoarele.

Potrivit art.14 alin.(2) din *Legea contabilitatii si raportarii fnanciare*, nomenclatorul, caracteristica și modul de aplicare a conturilor contabile pentru entitățile care aplica Standarde Nationale de Contabilitate sunt stabilite in Planul general de conturi contabile.

Planul general de conturi contabile, aprobat prin Ordinul Ministrului Finantelor nr.119/2013, reglementeaza modul de inregistrare a faptelor economice in conturi care rezulta din prevederile Standardelor Nationale de Contabilitate (SNC) și altor acte normative contabile.

Prin urmare, Ministerul Finantelor este în imposibilitatea de a elabora modul de contabilizare (corespondenta conturilor) pentru entitățile care aplica Standardele Internationale de Raportare Financiara (IFRS).

Ministerul Finantelor recomanda repetat elaborarea de catre entitate a reglementarilor proprii de creare si utilizare a rezervelor mentionate, in baza caruia sa elaboreze si sa stabileasca in Politicile contabile modul de recunoastere, creare, utilizare si contabilizare a elementelor contabile mentionate.

Secretar de stat al ministerului

Digitally signed by Golban Olga Date:
2023.12.06 22:19:53 EET Reason:
MoldSign Signature Location: Moldova

Olga GOLBAN

Executor: Iuliana Ciuntu, Dorina Postu tel.: (022) 262728 (022) 262785

MD-2005, mun. Chisinau, str. Constantin Tanase, 7 tel. (022) 26 25 24, e-mail:
cancelaria@mf.gov.md

Opinia APP cu privire la constatările de audit și recomandările de audit propuse pentru aprobare

Guvernul Republicii Moldova

Agentia Proprietatii Publice

MD-2012, Chisinau, strada Vasile Alecsandri 78 Tel: (00373 22) 234-350 e-mail: office@app.gov.md

Nr. 14-02-800 din 07.02.2024

mun. Chisinau, bd. Stefan cel Mare si Sfânt 198 e-mail: a_caramilea@ccrm.md

Prin prezenta, urmare examinarii constatarilor echipei de audit a Curtii de Conturi, in procesul efectuării auditului conformității gestionării patrimoniului public și resurselor financiare la

S.A. "Moldtelecom" in anii 2020-2022, Agentia Proprietatii Publice, in limita competentelor functionale, remite pozitia dupa cum urmeaza:

Constatarea de audit	Recomandările auditului	Termenul de implementare	Poziția APP
Către APP			
<p>În conformitate cu prevederile Legii nr.1134-XIII din 02.04.1997¹³⁰ și a Statutului Societății¹³¹, membrii consiliului societății se aleg de adunarea generală a acționarilor pe termenul nu mai mare de 4 ani, însă prin Regulamentul CS durata mandatului s-a redus la 1 an. În același timp, în perioada anilor 2020-2022, Agenția Proprietății Publice, în calitate sa de unicul acționar, a încetat înainte de termen împuternicirile membrilor CS și a desemnat 5 componente ale CS, în număr de 5 și, ulterior, 7 membri¹³², în care au activat 15 persoane.</p> <p>În opinia auditului, termen de 1 an este insuficient pentru familiarizarea și implicarea plenară a membrilor noi numiți cu specificul de activitate a Companiei asociat domeniului de comunicații electronice. De asemenea, nu este certă capacitatea membrilor de a aloca suficient timp pentru exercitarea funcțiilor, luând în considerație că, pe lângă muncă de bază, una și aceeași persoană poate fi concomitent membru al cinci consilii ale societăților comerciale, a trei consilii de administrație a întreprinderilor de stat și a trei consilii de administrație a întreprinderilor municipale¹³³, precum și poate fi desemnată în calitate de reprezentant al statului într-o societate comercială¹³⁴.</p> <p>Ca urmare a verificărilor de audit s-a constatat că S.A. „Moldtelecom” deține în proprietate complexul de construcții aferente Business Centrului de Instruire și Școlarizare, amplasat în zona Codrilor, cu valoarea inițială de 71,7 mil. lei. Deși obiectivul de activitate este realizarea concepției instruirii continue a personalului prin utilizarea eficientă a patrimoniului destinat instruirii, capacitatea Centrului a fost utilizată la doar 12 și 25%, numărul de zile de utilizare a BCIȘ pentru instruirii constituind 31 în anul 2021 și 64 în anul 2022.</p> <p>În același timp, deși Centrul este amplasat în locul pitoresc și ecologic pur (s.Ivancea, raionul Orhei), dispune de un teren de</p>	<p>Să asigure revizuirea și ajustarea în Regulamentul Consiliului Societății a aspectelor asociate (i) duratei mandatului membrilor CS și (ii) modului de formare a agendei ședințelor Consiliului, documentarea și raportarea întrebărilor inițiate de membrii acestuia</p>	<p>6 luni</p>	<p>Referitor, la termenul de desemnare a membrilor Consiliului societății, informam ca la Adunarea Generala Extraordinara a acționarilor S.A. „Moldtelecom” din 04.08.2022 (PV nr. 53), au fost aprobate modificari la Regulamentul consiliului S.A”Moldtelecom”. Astfel, la pct. 5 sintagma „Consiliul societatii se alege de adunarea generala a acționarilor pe un termen de 1 an” s-a substituit cu sintagma „Consiliul societatii se alege de adunarea generala a acționarilor pe un termen de pana la 4 ani”.</p> <p>Incetarea inainte de termen a împuternicirilor membrilor consiliilor de administrate a fost conditionata de suspendarea si/sau a incetarea mandatului sau raporturilor de serviciu a membrilor consiliului alesi, conform demersurilor parvenite din partea MF, MIDR, MDED, Cancelariei de Stat. Totodata, Echipa de audit nu a stabilit careva criterii care au stat la baza aprecierii neimplicarii depline a membrilor Consiliului nou numit, or in conformitate cu prevederile Regulamentului sau de activitate, inclusiv prevederilor Legii 1134/2007, competenta si atributiile Consiliului sunt exhaustiv reglementate. Referitor la alegatiile de delegare a membrilor in consiliile deadministrare a întreprinderilor municipale, comunicam ca APP nu are reprezentanti in consiliile de administrate a întreprinderilor municipale.</p> <p>Totodata, numarul maxim de organe de conducere in care poate fi numit un functionar public este reglementat in pct. 8¹ din Anexa nr. 4 la Hotararea Guvernului nr.201/2009 (Regulile privind desfășurarea muncii prin cumul a funcționarului public), inclus prin Hotărârea Guvernului nr. 623/2016 „8¹. Unul și același functionar public poate fi membru concomitent în cel mult 5 organe de conducere ale societăților pe acțiuni și întreprinderilor de stat/municipale (consiliul de administrare, consiliul societății) și poate fi desemnat în calitate de</p>

¹³⁰ Art.65 alin.(1) din Legea nr.1134 din 02.04.1997.

¹³¹ Art.45 alin.(1) din Statutul S.A. „Moldtelecom”.

¹³² Începând din 27.06.2022.

¹³³ Art.8 alin.(2) din Legea cu privire la întreprinderea de stat și întreprinderea municipală nr. 246 din 23.11.2017.

¹³⁴ Pct.7 din Regulamentul cu privire la reprezentarea statului în societățile comerciale, aprobat prin HG nr.1053 din 11.11.2010.

<p>4,9419 ha, de 12 clădiri cu suprafața totală de 4392.8 m², de 74 locuri de cazare, sala de festivități, cantina etc. și pot fi utilizat pentru prestarea serviciilor de odihnă și cazare, Societatea nu și-a valorificat posibilă sursă de venituri. Astfel, managementul defectuos a condiționat pierderi în sumă de 11,3 mil.lei¹³⁵.</p> <p>Cum am menționat în paragrafele nr.4.1.3 și nr.4.2.4 al prezentului Raport de audit, Consiliul societății nu a fost informat și nu a examinat unele chestiuni importante aferente situației economico-financiare a Societății. În acest context, auditul a relevat că în lipsa reglementărilor clare și exhaustive cu privire la modul de formare a agendei ședințelor CS, acesta se propune de către managementul Companiei și se coordonează cu președintele CS. Astfel, rolul Consiliului a fost unul subsecvent în identificarea și examinarea în cadrul ședințelor a problemelor care merită atenție din partea CS. De asemenea, nu sunt documentate cazuri de examinare a unor întrebări relevante la inițiativa membrilor CS.</p>			<p>reprezentant al statului/unitatii administrativ teritoriale doar intr-o singura societate comerciala.”</p> <p>In perioada de raportare trimestriala a organului executiv privind activitatea economico-financiara, potrivit darilor de seama prezentate, erau elucidate aspecte privind activitatea economica de baza, care reiesea din activitatea operationala, nefiind reflectate alte aspecte, decat evolutia veniturilor tarifare si investitiile efectuate.</p> <p>In acelasi sens, Consiliul societatii va solicita de la organul executiv o nota informativa argumentata referitor la subiectul invocat, cu implicarea ulterioara a acestuia si identificare a celei mai eficiente metode de valorificare a acestui activ al entitatii.</p>
<p>Potrivit Codului de guvernanta corporativă al S.A. „Moldtelecom”¹³⁶, cel puțin 1/3 din membrii Consiliului trebuie să fie independenți, însă aplicarea acestor dispoziții este amânata până la ajustarea cadrului normativ și legislativ aferent. Totodată, prevederile legii aplicabile în perioada supusă auditului, indică expres că, în calitate de membri ai CS cu capital majoritar sau integral de stat pot fi desemnați reprezentanți ai APC¹³⁷, persoane care dețin funcția de secretar de stat¹³⁸, precum și personalul încadrat în cabinetul persoanelor cu funcții de demnitate publică¹³⁹.</p> <p>În pofida acestor norme, în anul 2022, la decizia unicului acționar în componența CS a fost desemnată o persoană care nu este angajat al autorităților de stat indicate supra. De asemenea, persoana nominalizată a fost identificată și selectată netransparent, în lipsa unui concurs, nefiind evaluate atât competențele și experiența</p>	<p>Să asigure identificarea, evaluarea și selectarea membrilor Consiliului Societății pe baza de concurs, în conformitate cu prevederile cadrului normativ aplicabil</p>	<p>6 luni</p>	<p>Prin Hotararea Guvernului nr. 209 din 12.04.2023, s- a aprobat Regulamentul privind selectarea candidatilor pentru functia de membru al consiliului intreprinderilor de stat si societatilor comerciale cu capital integral/majoritar de stat si conditiile de remunerare a acestora, care a intrat in vigoare la 15.05.2023, respectiv selectarea prin concurs a candidatilor independenti pentru functia de membru al consiliului societatilor comerciale cu capital integral/majoritar de stat in perioada anilor 20202022 contravenea cadrului normativ in vigoare la acea perioada.</p> <p>Totodata, in acest context, dupa elaborarea de catre consiliul in functie al companiei de stat al Profilului postului, urmeaza a fi demarata procedura de selectare a candidatului pentru functia de membru independent.</p>

¹³⁵ 4,3 mil.lei – a. 2020, 3,1 mil.lei – a. 2021, 3,9 mil.lei – a. 2022.

¹³⁶ Pct.3,32 din Codul de guvernanta corporativă, al S.A. „Moldtelecom” aprobat la Adunarea generală a acționarilor la data de 25.06.2021.

¹³⁷ Art.65 alin.(2) din Legea nr.1134 din 02.04.1997 (reprezentării MF, ME, MIDR și/sau ai organului abilitat cu administrarea și deținerea proprietății publice).

¹³⁸ Art.12 alin.(1¹) din Legea cu privire la statutul persoanelor cu funcții de demnitate publică nr.199 din 16.07.2010.

¹³⁹ Art.18 alin.(2¹) din Legea cu privire la statutul personalului din cabinetul persoanelor cu funcții de demnitate publică nr. 80 din 07.05.2010.

<p>profesională, cât și factorii care îl motivau să reprezinte interesele statului ca acționar unic al Societății.</p> <p>Subsecvent, auditul menționează că, începând din 15.05.2023, a intrat în vigoare Hotărârea Guvernului nr.209 din 12.04.2023 prin care s-a instituit procedura de selectare prin concurs a candidaților independenți pentru funcția de membru al consiliului societăților comerciale cu capital integral/majoritar de stat¹⁴⁰. Însă, în pofida cerințelor indicate supra, cei doi membri independenți ai CS desemnați prin Hotărârea acționarului unic din 05.09.2023 nu au fost identificați și selectați în baza de concurs.</p>			
<p>În conformitate cu prevederile legale¹⁴¹ și statutare¹⁴² organele de control ale Societății sunt Comisia de cenzori (3 persoane) și Comitetul de audit (3 persoane). Comisia de cenzori, exercită controlul activității economico-financiare a societății și Comitetul de audit informează organele de conducere despre rezultatele auditului și contribuția acestuia la integritatea raportării financiare, monitorizează eficiența sistemului de control intern și auditul situațiilor financiare. Membrii Comisiei de cenzori și ai Comitetului de audit sunt remunerați lunar, precum și beneficiază de recompensa anuală din profitul net obținut, care în perioada auditată a însumat 0,6 mil. lei.</p> <p>Ca urmare a modificărilor operate în cadrul legal¹⁴³, entitățile de interes public, în termen de până la 02.05.2024, trebuie să decidă, în cadrul adunărilor generale ale acționarilor, fie asupra încetării înainte de termen a împuternicirilor membrilor comisiei de cenzori, fie asupra menținerii împuternicirilor lor până la expirarea mandatului pentru care aceștia au fost aleși. Cu toate că termenul de executare nu este expirat la moment, luarea deciziei ar elimina dublarea organelor de control și ar reduce cheltuielile de întreținere a lor.</p>	<p>Să decidă cu privire la oportunitatea existenței a două organe de control al Societății, cu scopul eliminării suprapunerii funcțiilor și optimizării cheltuielilor Companiei</p>	<p>6 luni</p>	<p>Conform prevederilor art.8, alin. (1)¹ al Legii privind societatile pe actiuni nr.1134/1997, organele de control ale societatii sunt: comitetul de audit si comisia de cenzori.</p> <p>Comisia de cenzori si comitetul de audit exercita atributii diferite, prevazute de legislatia in vigoare si sunt complet diferite. Prin urmare, atributiile comisiei de cenzori nu pot fi exercitate de catre comitetul de audit in cadrul societatilor de interes public.</p> <p>De asemenea, reiteram despre necesitatea neadmiterii depasirii cadrului legal existent in ce priveste obligatiile comitetului de audit care reies expres din Directiva 2006/43/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 17 mai 2006 privind auditul legal al conturilor anuale și al conturilor consolidate, de modificare a Directivelor 78/660/CEE și 83/349/CEE ale Consiliului și de abrogare a Directivei 84/253/CEE a Consiliului. Comitetul de audit poate exercita doar atributiile prevazute in art.44 si art.45 din Legea nr.271/2017 privind auditul situatiilor financiare fara a fi posibila</p>

¹⁴⁰ Regulamentul privind selectarea candidaților pentru funcția de membru al consiliului întreprinderilor de stat și societăților comerciale cu capital integral/majoritar de stat și condițiile de remunerare a acestora, aprobat prin HG nr.209 din 12.04.2023.

¹⁴¹ Art.8 alin.(1¹) din Legea nr.1134 din 02.04.1997; art.44 din Legea privind auditul situațiilor financiare nr. 271 din 15.12.2017.

¹⁴² Art.70 din Statutul S.A. „Moldtelecom”.

¹⁴³ Art.VI alin.(2) din Legea pentru modificarea unor acte normative nr. 70 din 13.04.2023.

<p>Cu referire la drepturile de proprietar/titular asupra terenurilor, auditul menționează că Societatea nu a instituit un mecanism fiabil de control/verificare a imobilelor gestionate cu datele din RBI și datele APP. La solicitarea echipei de audit, persoane responsabile de domeniul în cauză din cadrul Companiei au inițiat acest exercițiu, urmând să verifice fiecare imobil în parte. Datele evidențiate la moment indică că, conform datelor MTC, Societatea deține în proprietate 610 terenuri, iar în RBI sunt înregistrate 617 terenuri. În același timp, deși la MTC și în RBI sunt înregistrate câte 91 de terenuri în folosința Companiei, conform datelor APP, către Societatea au fost transmise 112 de terenuri proprietate publică.</p>	<p>Să asigure verificarea și corectarea datelor cu privire la bunurile imobile proprietate publică transmise în folosință S.A. „Moldtelecom”</p>	<p>6 luni</p>	<p>APP a expediat demersul (nr. 03-05-8074 din 18.12.2023) către toate întreprinderii de stat inclusiv SA „Moltelecom” prin care a fost solicitată inițierea transmiterii terenurilor prin acte de predare-primire pentru înregistrarea dreptului de administrare după APP pentru ulterioara transmitere a acestora în folosință în baza contractului de comodat. Referitor la neconcordanțele identificate în HG 161/2019, acestea vor fi soluționate în contextul procedurii menționate supra.</p>
<p>Cu referire la procedura de dare în locațiune a bunurilor imobile auditul a menționat aplicarea lărgită a cadrului normativ din domeniu asupra dării în locațiune a bunurilor imobile proprietate Societății. Se relevă că, Legea nr.121-XVI din 04.05.2007¹⁴⁴ reglementează raporturile de locațiune ale <i>bunurilor imobile proprietate publică transmise societăților comerciale cu drept de folosință</i>, iar HG nr.483 din 29.03.2008¹⁴⁵ aprobată în temeiul acestei legi, stabilește procedura de dare în locațiune a activelor neutilizate în procesul tehnologic. Conform procedurii este necesar decizia Consiliului Societății; acordul Agenției Proprietății Publice care decide asupra modului de selectare a locatarului și, ulterior, coordonează, verifică corectitudinea și înregistrează contractele de locațiune a bunurilor imobile proprietate publică. În lumina prevederilor citate, este incert aplicarea procedurii consemnate supra și în caz de dare în locațiune a bunurilor imobile care aparțin S.A. „Moldtelecom” cu drept de proprietate. În consecință, pe fondul nerespectării dreptului de dispoziție a proprietarului asupra bunului, prevăzut de Codul civil¹⁴⁶, Societatea este constrânsă în termene și condițiile de dare în</p>	<p>Să revizuiască și să implementeze procesul operațional de dare în locațiune/arendă a bunurilor imobile proprietate publică în concordanță cu cadrul normativ aplicabil</p>	<p>6 luni</p>	<p>În conformitate cu prevederile art. 1 al Legii nr. 121/2007 privind administrarea și deținatizarea proprietății publice, ca obiect și sfera de aplicare a legii sunt raporturile ce tin de administrarea și deținatizarea proprietății publice, iar sub incidența legii cade: proprietatea publică a statului și proprietatea publică a unității administrativ-teritoriale. Totodată, în conformitate cu prevederile art. 4 al Legii nr. 29/2018 privind delimitarea proprietății publice, bunurile proprietate publică se constituie din totalitatea bunurilor domeniului public și domeniului privat ce aparțin cu drept de proprietate a statului și unităților administrativ-teritoriale, dreptul de posesiune, de folosință și de dispoziție asupra acestora aparținând Guvernului sau autorităților deliberative ale administrației publice locale/autorității deliberative a administrației publice a unității teritoriale autonome Gagauzia. Astfel, ținând cont de prevederile art. 7 alin. (2) și art. 17 din Legea nr. 121/2007 privind administrarea și deținatizarea proprietății publice, pct. 6, pct. 9 alin. (1) lit. a) și alin. (5) lit. e) și lit. o) ale Regulamentului cu privire la organizarea și funcționarea Agenției Proprietății Publice, aprobat prin Hotărârea de Guvern nr. 902/2017 precum și în conformitate cu Regulamentul cu privire la modul de</p>

¹⁴⁴ Legea privind administrarea și deținatizarea proprietății publice nr. 121-XVI din 04.05.2007.

¹⁴⁵ Regulamentul cu privire la modul de dare în locațiune a activelor neutilizate, aprobat prin HG nr.483 din 29.03.2008.

¹⁴⁶ Art.500 din Codul civil nr.1107 din 06.06.2002.

<p>locațiune a bunurilor, ceea ce poate reduce atractivitatea ofertei comerciale.</p>		<p>dare in locatiune a activelor neutilizate, aprobat prin Hotarirea de Guvern nr. 483/2008, Agentia asigura:</p> <ul style="list-style-type: none"> - realizarea politicii statului in domeniul administrarii și deetatzarii proprietatii publice, prin consolidarea, protectia si valorificarea proprietatii publice, inclusiv exercitind, in numele Guvernului, functia de detinator de actiuni (parti sociale) in societatile comerciale cu cota statului in capital social, inclusiv in S.A. Moldtelecom; ministrarea, in modul stabilit de catre Guvern, a bunurilor si terenurilor proprietate publica a statului aferente bunurilor imobile proprietate publica a statului, inclusiv darea acestora in locatiune/arenda/superficie; - valorificarea patrimoniului public a intreprinderilor de stat si a societatilor comerciale cu cota statului in capitalul social (instrainarea, gajarea, casarea, transmiterea in locatiune sau comodat); - coordonarea instrainarii, gajarii, casarii, darii in locatiune sau comodat a activelor intreprinderilor de stat si ale societatilor comerciale cu cota statului in capitalul social; <p>Precizam ca, conform art. 17 al Legii nr. 121/2007 mentionate supra, fondurile fixe și alte active pe termen lung neutilizate de institutiile publice, de intreprinderile de stat/municipale și de societățile comerciale cu capital integral sau majoritar public (inclusiv S.A. „Moldtelecom”), pot fi date in locatiune cu acordul prealabil al autorității administrației publice centrale sau locale, care va decide asupra modului de selectare a locatarului, in conformitate cu legislatia. Contractele de locatiune incheiate fara acordul indicat sint lovite de nulitate absoluta.</p> <p>In acest context, opinam asupra faptului ca constatarea privind aplicarea largita a cadrului normativ din domeniu asupra darii in locatiune a bunurilor imobile, proprietate a S.A Moldtelecom, contravine prevederilor actelor normative in vigoare, iar recomandarea auditului privind revizuirea si implementarea ca</p>
---	--	---

			proces operational darea in locatiune a activelor, va diminua extrem de mult rolul esential al Agentiei Proprietatii Publice in domeniul propriu si exclusiv de competenta, privind administrarea proprietatii publice, fapt inacceptabil pentru scopul cheie pe care aceasta il are potrivit legislatiei.
	Către Consiliul Societății		
Prin neconformarea la prevederile cadrului normativ ¹⁴⁷ , S.A. „Moldtelecom” nu a instituit comisia pentru determinarea activelor neutilizate, nu a evaluat activele sub aspectul criteriilor de determinare a activelor neutilizate în activitatea întreprinderii, iar Consiliul societății nu a decis referitor la oportunitatea expunerii activelor neutilizate la comercializare. De remarcă, că pentru ultima dată, APP a acceptat comercializarea a 95 de obiecte de active neutilizate în procesul tehnologic, în anul 2012. În perioada 2012-2022, S.A. „Moldtelecom” nu a solicitat autorizația de comercializare a activelor neutilizate.	Să examineze constatările de audit și să aprobe planul de acțiuni pentru remedierea iregularităților depistate; Să examineze starea funcțională și modul de utilizare a patrimoniului și să ia decizia privind modalitatea de valorificare ulterioară a bunurilor imobile;	6 luni	

¹⁴⁷ HG nr. 480 din 28.03.2008 „Pentru aprobarea Regulamentului cu privire la modul de determinare și comercializare a activelor neutilizate ale întreprinderilor”.

Anexa nr.3
Sfera și abordarea auditului

Referință la paragraful din raport/ riscul testat	Criteriile de audit	Tehnicile de audit aplicate	Dimensiunea eșantionului
1	2	3	4
Obiectivul specific 1: În cadrul S.A. „Moldtelecom” veniturile se execută și se încasează regulamentar?			
Paragraful 4.1.1 Riscul 1.2. Neaprobarea/ neajustarea tarifelor pentru serviciile de telefonie fixă la costurile ajustate	Prin Hotărârea Consiliului de Administrație (CA) al ANRCETI nr.21/2013 s-a aprobat Metodologia de stabilire a tarifelor pentru serviciile de telefonie fixă furnizate utilizatorilor finali de către S.A. „Moldtelecom”. Furnizorul urma să prezinte, după caz, ANRCETI propuneri de modificare a tarifelor pentru serviciile de telefonie fixă anual, până pe data de 30 august. Tarifele se stabilesc prin intermediul modelării situațiilor tarifare, ținând cont că devierile între valoarea venitului estimat și valoarea costului ajustat să nu depășească 3% (±). La rândul său, ANRCETI aprobă, cu consultarea Guvernului, tarifele pentru serviciile de comunicații electronice accesibile publicului furnizate utilizatorilor finali persoane fizice de către furnizorii cu putere semnificativă pe piața de telefonie fixă relevantă (Legea comunicațiilor electronice nr.241/2007, art.9 alin.(1) lit. d)	Analiza temeiului legal pentru tarifele aplicate; - Inspectarea contului de profit și pierderi pentru serviciile de abonament la telefonie fixă; - Evaluarea rezultatelor muncii de audit; - Intervievarea ANRCETI	Nu este aplicabil
Paragraful 4.1.2 Riscul 1.4 Neactualizarea tarifelor pentru servicii de acces la infrastructura de canalizație și stâlpi telefonici	S.A. „Moldtelecom” a fost desemnat drept furnizor cu putere semnificativă pe piața de furnizare cu ridicata de servicii de acces local la puncte fixe, concomitent fiind aprobate Obligațiile speciale preventive ce se impun companiei în acest context. Astfel, Furnizorul-ofertant are obligația publicării pe pagina sa de Internet a Ofertei publice de referință pentru acces la canalizație (ORAC) și a Ofertei publice de referință pentru acces la stâlpi (ORAS), care reprezintă un angajament public de a furniza oricărui furnizor-solicitant servicii de acces la canalizația telefonică operată/ stâlpi telefonici și a serviciilor conexe acestora. ORAC/ORAS trebuie să includă și prețurile pentru ocuparea sau rezervarea spațiului de canalizație, de ocupare a stâlpilor și a serviciilor suplimentare și conexe. Furnizorul-ofertant are obligația de fundamentare în funcție de costul LRIC+ a prețurilor pentru acces la infrastructura de canalizare și stâlpi telefonici, determinat în baza de modele „bottom-up”. Totodată, până la data la care prețurile pentru serviciile de acces la canalizație telefonică și stâlpi telefonici vor putea fi determinate pe baza modelului de calculare a costului nominalizat supra, furnizorul-ofertant va stabili prețuri pentru serviciile date în funcție de metoda rezonabilă proprie de calculare a costurilor, care nu le-ar depăși pe costurile deplin alocate. (Pct.2 și pct.3 din Hotărârea ANRCETI nr.42/2017; Pct.128 și pct.130 din Anexa la Hotărârea ANRCETI nr.42/2017 Agenția este în drept să ceară unui furnizor toate informațiile ce au stat la baza stabilirii tarifelor și să impună, după caz, ajustări ale acestor tarife. (Art.54 alin.(3) din Legea nr.241/2007)	- Analiza temeiului legal pentru tarifele aplicate; - Inspectarea contului de profit și pierderi al serviciilor de acces la infrastructura de canalizație și de stâlpi; - Evaluarea rezultatelor muncii de audit; - Intervievarea ANRCETI;	Nu este aplicabil

<p>Paragraful 4.1.3 Riscul 1.5 Stabilirea sub nivelul costurilor pentru Alte venituri (serviciile de arendă încăperilor, servicii de cazare și arenda sălilor de ședință la Centrul de instruire Ivancea, servicii de cantină)</p>	<p>Încăperile neutilizate de societatea pot fi date în locațiune cu acordul prealabil al autorității administrației publice centrale, care va decide asupra modului de selectare a locatarului, în conformitate cu legislația. Contractele de locațiune încheiate fără acordul nominalizat sunt lovite de nulitate absolută. Contractul de locațiune a activelor neutilizate ale societăților comerciale cu capital integral sau majoritar public neincluse în listele bunurilor nepasibile de privatizare, poate fi încheiat pe un termen de la un an până la trei ani. Cuantumul contractual al chiriei care se plătește pentru activele neutilizate nu trebuie să fie mai mic decât cuantumul minim al chiriei calculat conform legii. (art. 17 alin.(1), alin.(2), alin.(5) și alin.(6) din Legea nr.121/2007) Veniturile de la cazare și arenda sălilor de ședință prestate la Centrul de instruire Ivancea sunt determinate în conformitate cu ordinele directorului general al S.A. „Moldtelecom” nr.505 din 02.07.2010 și nr.804 din 27.07.2012. Angajații S.A. „Moldtelecom” beneficiază de reducere de 50% la serviciile de arendă a spațiilor business centrului, inclusiv a pavilioanelor și a spațiilor hoteliere (pct.6.2 din Regulamentul cu privire la acordarea beneficiilor angajaților S.A. „Moldtelecom” aprobat prin ordinul nr.17-R din 04.01.2021)</p>	<p>- Analiza temeiului legal pentru tarifele aplicate; - Inspectarea contului de profit și pierderi al serviciilor auditate; - Examinarea calculului tarifelor pentru serviciile în speță; - Evaluarea rezultatelor muncii de audit; - Intervievarea personalului S.A. „Moldtelecom”</p>	<p>Nu este aplicabil</p>
<p>Paragraful 4.1.4 Risc 3.1 Nerecuperarea și casarea creanțelor compromise</p>	<p>Recuperarea creanțelor se efectuează timp de 3 ani cu vechimea acesteia distinsă în 3 segmente: Creanță de 4-10 luni; Creanță de 11-15 luni; Creanță de 16-36 luni. Recuperarea se efectuează prin intermediul a 3 mecanisme: 1. servicii de recuperare creanțe prestate de companiile de colectare (CC) pentru creanțele ce nu depășesc 9000 lei. Pentru creanțele cu valoarea mai mare de 9000 lei recuperarea se face de către serviciul S.A. „Moldtelecom” ; 2. servicii de informare și monitorizare a istoriilor creditare, prestate de către Biroul istoriilor creditare (BIC);</p>	<p>- Inspectarea soldurilor creanțelor compromise și valorii creanțelor compromise casate; - Verificarea executării creanțelor conform eșantionului selectat; - Analiza actelor de casare; - Analiza muncii auditului intern; - Evaluarea rezultatelor muncii de audit; - Intervievarea personalului S.A. „Moldtelecom”</p>	<p>Nu este aplicabil</p>
<p>Obiectivul specific de audit 2: S.A. „Moldtelecom” a planificat și a executat cheltuielile în conformitate cu exigențele cadrului normativ aplicabil?</p>			
<p>Paragraful 4.2.1 Risc 7.1 Planificarea strategică și anuală necoerentă și în lipsa obiectivelor strategice, direcțiilor prioritare, indicatorilor de</p>	<p>Organul executiv al Societății înaintează spre aprobare Consiliului Societății: - direcțiile prioritare de activitate; - Planul de investiții și asigură implementarea acestuia; (art.50 pct.3 lit.f) ; i lit.g) din Statutul S.A. „Moldtelecom”) De asemenea, CS aprobă Planurile anuale de afaceri ale companiei (art.44 pct.1 lit.f) din Statutul S.A. „Moldtelecom”) MTC nu are reglementat procesul de planificare strategică a investițiilor, ci doar procesul de planificare anuală a programelor de dezvoltare a infrastructurii („A 11.2 Planificare a programelor anuale de dezvoltare a infrastructurii de</p>	<p>- Analiza corelării planurilor strategice și anuale în domeniului investițiilor, precum și a deciziilor Consiliului tehnic; - Examinarea planului investițional din Planul de dezvoltare strategică sub aspectul stabilirii obiectivelor, direcțiilor prioritare, indicatorilor de monitorizare și evaluare; - Evaluarea rezultatelor muncii de audit; - Intervievarea personalului S.A. „Moldtelecom”</p>	<p>Nu este aplicabil</p>

monitorizare și evaluare	comunicații electronice”).) De asemenea, intrările și operațiunile procesului de afaceri menționat nu sunt corelate cu Planul de dezvoltare strategică a S.A. „Moldtelecom”. Totodată, la S.A. „Moldtelecom” este înființat Consiliul tehnic cu atribuțiile de elaborare și prezentarea spre aprobare către Directorul general a planurilor strategice și anuale de dezvoltare a infrastructurii tehnice a întreprinderii, deciziile acestuia fiind obligatorii pentru toate subdiviziunile din cadrul Departamentului tehnic		
Paragraful 4.2.1 Risc 7.2 Executarea neconformă a Programelor anuale de dezvoltare a infrastructurii de comunicații electronice	Organul executiv al Societății înaintează spre aprobare Consiliului Societății Planul de investiții și asigură implementarea acestuia (art.50 pct.3 lit.g) din Statutul S.A. „Moldtelecom”) Compania deține doar Modelul procesului de afaceri „A 11.2 Planificare a programelor anuale de dezvoltare a infrastructurii de comunicații electronice”, nefiind reglementată executarea și monitorizarea programelor de dezvoltare a infrastructurii.	- Proceduri analitice cu privire la executarea Planului de investiții; - Evaluarea rezultatelor muncii de audit; - Intervievarea personalului S.A. „Moldtelecom”	Nu este aplicabil
Paragraful 4.2.5 Risc 10.5 Achitarea neconformă a datoriilor către persoane terțe	O creanță transmisibilă și sesizabilă poate fi cesionată de titular (cedent) unui terț (cesionar) în baza unui contract. Din momentul încheierii unui astfel de contract, cedentul este substituit de cesionar în drepturile ce decurg din creanță, dacă din contractul de cesiune nu rezultă un moment ulterior. (art.823 alin.(1) din Codul civil) Prin contract de factoring, o parte, care este furnizorul de bunuri și servicii (aderent), se obligă să cedeze celeilalte părți, care este o întreprindere de factoring (factor), creanțele apărute sau care vor apărea în viitor din contracte de vânzări de bunuri, prestări de servicii și efectuare de lucrări către terți, iar factorul își asumă cel puțin 2 din următoarele obligații: a) finanțarea aderentului, inclusiv prin împrumuturi și plăți în avans; b) ținerea contabilității creanțelor; c) asigurarea efectuării procedurilor de somare și de încasare a creanțelor; d) asumarea riscului insolvabilității debitorului pentru creanțele preluate (delcredere). (art.1811 alin.(1) din Codul civil)	- Analiza temeiului legal de cesionare a datoriilor către persoane terțe; - Verificarea datoriilor achitate prin cesiune, achitări directe, decontări reciproce etc.; - Evaluarea rezultatelor muncii de audit; - Intervievarea personalului S.A. „Moldtelecom”	Eșantionul selectat cuprinde 100% din populația de 4 furnizori pentru care au fost efectuate tranzacții de cesiune a datoriilor
Paragraful 4.2.8 Risc 8.1 Neîntocmirea planului de achiziții al companiei și/sau nepublicarea planurilor de achiziții pe pagina web a companiei, inclusiv a modificărilor operate	Model procesului de afaceri A 14.1 ”Planificarea aprovizionării cu bunuri” a fost aprobat la 02.11.2022 și aplicat pentru prima dată pentru prognoza achizițiilor anului 2023. Pentru perioada 2020-2022 Departamentul Finanțe împreună cu fiecare Departament au întocmit Prognozele costurilor pentru anul viitor, pornind de la: - aprobarea indicatorilor de dezvoltare; - aprobarea indicatorilor economico-financiari; - prognoza dezvoltării serviciilor pe tehnologii; - prognoza veniturilor tarifare (persoane fizice, juridice, din alte activități operaționale ș.a); - prognoza cheltuielilor de producție; - direcțiile prioritare de dezvoltare și modernizare a rețelei SA Moldtelecom	- Analiza reglementărilor interne cu privire la planificarea achizițiilor și publicarea Planului de achiziții; - Evaluarea rezultatelor muncii de audit; - Intervievarea personalului S.A. „Moldtelecom”	Nu este aplicabil

Paragraful 4.2.9 Risc 8.2 Incompatibilitatea între membrii grupului de lucru și ofertanți	Nu pot face parte din grupul de Lucru persoanele care: 1) Au interese directe sau indirecte legate de activitatea unui ofertant 2) Sunt membrii Comisiei de licitație (Pct. 5.3.1 și 5.3.2 din Regulamentul cu privire la achiziționarea bunurilor, lucrărilor și serviciilor în S.A. „Moldtelecom” aprobat prin hotărârea Consiliului S.A. „Moldtelecom” nr.04/16 din 22.12.2016	- Inspectarea Declarațiilor de independență a membrilor grupului de lucru și ai Comisiei de licitație; - Evaluarea rezultatelor muncii de audit; - Intervievarea personalului S.A. „Moldtelecom”	Au fost executate 58 teste de fond din populația de 1021 de tranzacții
Paragraful 4.2.6 Risc 8.3 Inițierea și desfășurarea achizițiilor de bunuri, lucrări și servicii care nu au fost necesare	(Anexa nr.6 la Modelul procesului de afaceri A 14.2 „Achiziție bunuri, servicii și lucrări” aprobat prin ordinul nr.761 din 02.11.2021) Determinarea tipului procedurii de achiziții și inițierea acesteia este precedată de procedura de verificare a stocurilor și a contractelor de achiziții existente care trebuie să identifice dacă bunurile, lucrările sau serviciile sunt în stocuri sau sunt achiziționate conform contractelor încheiate anterior și valabile în perioada de gestiune.	- Inspectarea datelor privind existența stocurilor și contractelor de achiziții valabile; - Evaluarea rezultatelor muncii de audit; - Intervievarea personalului S.A. „Moldtelecom”	Eșantionul selectat conform riscului nr.8.2
Paragraful 4.2.5 Risc 8.6 Suportarea cheltuielilor suplimentare ca urmare a menținerii timp de mai mulți ani a contractelor de achiziții a serviciilor	Reglementările interne nu conțin careva prevederi în privința termenului de valabilitate a contractelor de achiziții, precum și despre desfășurarea anuală obligatorie a procedurilor de achiziții pentru serviciile continuă	- Examinarea contractelor de achiziții; - Estimarea diferenței de cheltuieli pentru aceleași servicii suportate conform contractelor vechi și celor noi; - Analiza muncii auditului intern; - Evaluarea rezultatelor muncii de audit; - Intervievarea personalului S.A. „Moldtelecom”	Eșantionul selectat cuprinde 10 din 179 contracte de achiziții încheiate în anii precedenți și valabile în anii 2020-2022
Paragraful 4.2.7 Risc 8.8 Neexecutarea conformă sau executarea parțială condițiilor contractuale, cât și nemonitorizarea executării contractelor de achiziție serviciilor și lucrărilor	Controlul livrare bunuri presupune următoarele operațiuni: 1. Monitorizarea îndeplinirii comenzii de achiziții cuprinde analiza îndeplinirii comenzii și monitorizarea acesteia referitor la termenul livrării bunurilor; 2. Tratarea întârzierilor presupune colectarea datelor privind întârziere livrare bunuri și transmiterea informațiilor respective către furnizor; 3. Organizare și control livrare a serviciilor broker, serviciilor de transport, descărcare și depozitare a bunuri, după caz; 4. Verificarea la intrare a bunurilor constă în verificarea pachetului de documente, verificarea cantitativă a bunurilor, verificarea/testarea bunurilor (verificarea calității bunurilor la intrare și verificarea bunurilor la intrare cu transmiterea bunurilor la testare – se verifică doar bunurile indicate în Instrucțiunea de lucru privind verificarea conformității funcționale și eliberarea permisului pentru eliberarea echipamentelor terminale și Instrucțiunea de lucru privind verificarea conformității funcționale și eliberarea permisului pentru eliberarea bunurilor de telefonie mobilă; 5. Perfectarea actelor de neconformitate a bunurilor; 6. Controlul înlăturării neconformităților	- Verificarea executării clauzelor contractuale; - Verificarea corespunderii modului de documentare a execuției contractelor de achiziții; - Estimarea cheltuielilor neregulamentare, după caz; - Analiza muncii angajaților IF și auditorilor interni; - Confirmări externe de la CNA, Procuratura Generală, Inspectoratul General de poliție; - Evaluarea rezultatelor muncii de audit; - Intervievarea personalului S.A. „Moldtelecom”	Eșantionul selectat cuprinde: - 20 din 241 de proceduri de licitații; - 10 din 179 contracte de achiziții încheiate în anii precedenți și valabile în anii 2020-2022

	(Anexa nr.6 la Modelul procesului de afaceri A14.3 Control livrare bunuri)		
Paragraful 4.2.10 Risc 8.9 Neasigurarea întocmirii dosarului de achiziții	Compania de a reglementat acest element al procedurii de achiziții. Totodată, reglementările aplicate în sectorul public (HG nr.778/2020), furnizează: - lista documentelor/informațiilor cuprinse în dosarul de achiziții; - modalitatea de întocmire, de păstrare și de prezentare a informațiilor din dosar.	- Inspectarea dosarelor de achiziții; - Evaluarea rezultatelor muncii de audit; - Intervievarea personalului S.A. „Moldtelecom”	Eșantionul selectat conform riscului nr.8.2
Paragraful 4.2.7 Risc 8.10 Stabilirea, fără motive întemeiate, a termenului redus pentru depunerea ofertelor și, ca urmare, favorizarea unor ofertanți	Anunțul de participare se publică în termeni care să ofere tuturor operatorilor economici interesați, fără nici o discriminare, posibilități reale de participare la procedurile de atribuire a contractului de achiziții, dar nu mai puțin de 15 zile calendaristice din momentul publicării anunțului în surse mass-media. În cazuri urgente, temeinic motivate de către Grupul de lucru, termenul limită de depunere a ofertelor poate să fie redus până la 10 zile calendaristice din momentul publicării anunțului în surse mass-media. <i>(Pct. 6.2.4 și pct.6.2.5 din Regulamentul cu privire la achiziționarea bunurilor, lucrărilor și serviciilor în SA Moldtelecom)</i>	- Examinarea termenelor de depunere a ofertelor stabilite în anunțuri de participare la licitație; - Evaluarea rezultatelor muncii de audit; - Intervievarea personalului S.A. „Moldtelecom”	Eșantionul selectat cuprinde 20 din 241 de proceduri de licitații
Paragraful 4.2.11 și 4.2.12 Risc 9.2 Stabilirea neconformă a salariilor de funcție și plăților stimulatorii	Tabelul retributiv pentru categoriile de calificare cuprinde diapazonul de salarii în limitele căruia se stabilesc salariile de bază conform categoriilor de calificare. Remunerarea muncii cuprinde: - salariul de bază (salariul pe unitate de timp, salariul în acord) care se stabilește în raport cu răspunderea și complexitatea sarcinilor funcției ocupate; - adaosuri și suplimente la salariul de bază cu caracter de compensare (conform legislației în vigoare); - adaosuri și suplimente la salariul de bază în scopul motivării salariaților; - plățile variabile la salariul de funcție în baza indicatorilor de performanță lunar/trimestrial; - premii pentru rezultatele activității curente (câștigătorilor de concursuri profesionale, deținători de diplome); - premiu în baza rezultatelor evaluării anuale a performanțelor individuale și activității companiei; - plățile unice la sărbători naționale, la concediul anual de odihnă. (art.21, art.22, anexa nr.1 și anexa nr.2 la Contractul colectiv de muncă pentru anii 2021-2024).	- Analiza temeiului legal de stabilire a salariilor de funcție și altor plăți; - Verificarea calculării plăților de remunerare a muncii; - Analiza muncii auditorilor interni; - Estimarea cheltuielilor neregulamentare; - Evaluarea rezultatelor muncii de audit; - Intervievarea personalului S.A. „Moldtelecom”	Eșantionul selectat cuprinde 30 din 2830, 2730 și 2640 de angajați, respectiv pentru anii 2020, 2021 și 2022. În eșantion sunt selectați funcțiile de conducere a societății, directorii departamente, șefii serviciu, șefii secției și șeful biroului de audit intern
Paragraful 4.3.9; 4.3.10; 4.3.11; 4.3.12; Risc 10.3 Achitarea neconformă a indemnizațiilor lunare și recompenselor anuale RS, membrilor CS	Persoanele care desfășoară activitate de reprezentare a statului în societățile comerciale beneficiază de indemnizații lunare și recompense anuale în mărimea stabilită de adunarea generală. Mărimea recompensei anuale nu poate depăși plafonul de 1 la sută din mărimea profitului net anual obținut de societate, dar individualizat pentru fiecare persoană care desfășoară activitate de reprezentare a statului – nu mai mult de două salarii medii lunare pe societate pe anul precedent, în	- Analiza temeiului legal de stabilire a indemnizațiilor lunare și recompenselor anuale; - Verificarea calculării indemnizațiilor lunare și recompenselor anuale; - Evaluarea rezultatelor muncii de audit; - Intervievarea personalului S.A. „Moldtelecom”	Eșantionul selectat cuprinde 100% din populația reprezentată prin membrii CS, Comisiei de cenzori, Comitetului de audit, precum și

și altor organe de conducere a companiei	limita plafonului menționat. (pct.28 din Regulamentul aprobat prin HG nr.1053/2010)		reprezentantul statului
Obiectivul specific de audit 3: Patrimoniul S.A. „Moldtelecom” a fost administrat în conformitate cu cadrul regulator aplicabil?			
Paragraful 4.3.1 Risc 4.1 Neînregistrare a drepturilor patrimoniale ale S.A. „Moldtelecom” asupra terenurilor deținute în proprietate sau folosință	Terenurile, clădirile și alte construcții principale cu caracter definitiv sunt supuse înregistrării obligatorii în registrul bunurilor imobile (RBI) (art.4 alin.(3) din Legea nr.1543/1998). În RBI mai pot fi înregistrate dreptul de administrare, dreptul de gestiune economică, dreptul de folosință asupra terenurilor statului sau ale unităților administrativ-teritoriale și concesiunea. (art.4 alin.(5) din Legea nr.1543/1998)	- Procedurile analitice și investigarea cauzei discrepanțelor între datele societății, APP și RBI; - Evaluarea rezultatelor muncii de audit; - Intervievarea personalului S.A. „Moldtelecom”	Procedurile analitice au cuprins 100% din populația de terenuri
Paragraful 4.3.1 Risc 5.1 Neînregistrare a drepturilor patrimoniale ale S.A. „Moldtelecom” asupra clădirilor și altor construcții	Terenurile, clădirile și alte construcții principale cu caracter definitiv sunt supuse înregistrării obligatorii în registrul bunurilor imobile (RBI) (art.4 alin.(3) din Legea nr.1543/1998).	- Procedurile analitice și investigarea cauzei discrepanțelor între datele societății, APP și RBI; - Evaluarea rezultatelor muncii de audit; - Intervievarea personalului S.A. „Moldtelecom”	Procedurile analitice au cuprins 100% din populația de clădiri/construcții
Paragraful 4.3.2 Risc 4.2. Neutilizarea terenurilor după destinație prestabilită	Organul executiv al Societății este responsabil de asigurarea utilizării și reproducerii efective a patrimoniului primit în gestiunea operativă (pct.2.4 lit.g) din Regulamentul organului executiv al Societății pe acțiuni „Moldtelecom”)	- Examinarea terenurilor și investigarea cauzei de neutilizare a terenurilor; - Evaluarea rezultatelor muncii de audit; - Intervievarea personalului S.A. „Moldtelecom”	Eșantionul selectat cuprinde 26 din 620 de terenuri deținute în proprietate
Paragraful 4.3.3, 4.3.4; 4.3.5; 4.3.6; Risc 5.2 Nemonitorizarea și neasigurarea stării tehnice satisfăcătoare a edificiilor civile	Serviciul Exploatare Edificii Civile din cadrul Direcției Achiziții și Gospodării este responsabil pentru - monitorizarea stării tehnice, menținerea capacității de funcționare și a stării bune a edificiilor civile; - monitorizarea sistematică prin inspectarea planificată și neplanificată a stării tehnice a clădirilor, conform actelor normative în vigoare. (Regulamentul cu privire la organizare și funcționare a Serviciului Exploatare Edificii Civile, Direcția Achiziții și Gospodării (DAG) aprobat de către director DAG la data de 10.02.22)	- Procedurile analitice privind starea tehnică funcțională și investigarea cauzei de neasigurare a stării tehnice a clădirilor și construcțiilor; - Evaluarea rezultatelor muncii de audit; - Intervievarea personalului S.A. „Moldtelecom”	Procedurile analitice au cuprins 100% din populația de clădiri/construcții
Paragraful 4.3.7; 4.3.8 Risc 5.3 Neidentificarea activelor neutilizate și nevalorificarea acestora	Comisia desemnată prin ordinul conducătorului companiei, determină activele neutilizate ale întreprinderii, conform criteriilor specificate în Regulament, și va înainta organelor de conducere ale întreprinderii propuneri argumentate privind utilizarea în continuare a acestora (dare în locațiune, comercializare, casare etc.) (pct.7 din Regulamentul cu privire la modul de determinare și comercializare a activelor neutilizate ale întreprinderilor aprobat prin HG nr.480/2008)	- Efectuarea, la propunerea echipei de audit, a inventarierii bunurilor imobile cu determinarea stării tehnice și modului de utilizare a acestora; - Examinarea datelor inventarierii privind starea bunurilor și bunurile neutilizate și investigarea cauzei de nevalorificare a clădirilor și construcțiilor;	Eșantionul cuprinde 100% din populația de clădiri/încăperi neutilizate

		<ul style="list-style-type: none"> - Estimarea veniturilor posibile de obținut în caz de valorificare a activelor; - Proceduri analitice privind imobilele date în arendă/ locațiune oferite de S.A. „Moldtelecom” și APP; - Evaluarea rezultatelor muncii de audit; - Intervievarea personalului S.A. „Moldtelecom” 	
Paragraful 4.1.1 Risc 6.1 Neexecutarea planurilor de profilaxie a echipamentului i	<p>Plan de profilaxie și raport privind executarea profilaxiei reprezintă informație documentară și conține:</p> <ul style="list-style-type: none"> - plan (tipul lucrărilor ce vor fi întreprinse, perioada executării lucrărilor, tipurile de echipamente supuse profilaxiei, AM locația unde este instalat echipamentul, responsabilul de lucrări profilactice). Lucrările planificate se înregistrează în SI HPSM, modulul Change; - raport de executare a profilaxiei fizice a echipamentelor de rețea (perioada executării profilaxiei, echipamentele la care a fost executată profilaxia, Nume prenume executor raport). Raportul se transmite în forma fizică, scanată prin e-mail sau prin intermediul SI DocProf. 	<ul style="list-style-type: none"> - Procedurile analitice asupra planurilor și rapoartelor aferente lucrărilor de profilaxie a echipamentelor; - Evaluarea rezultatelor muncii de audit; - Intervievarea personalului S.A. „Moldtelecom” 	Eșantionul selectat cuprinde: - 100% din populația a lucrărilor de profilaxie a echipamentului i;
Paragraful 4.1.1 Risc 10.1 Îndeplinirea neconformă de către reprezentantul statului (RS) a atribuțiilor aferente casării și dării în locațiune a bunurilor companiei, precum și calculării și transferării integrale a dividendelor pentru acțiunile deținute de stat în companie	<p>Adunarea generală a acționarilor:</p> <ul style="list-style-type: none"> - aprobă regulamentul consiliului societății, alege membrii lui și încetează înainte de termen împuternicirile lor, stabilește quantumul retribuției muncii lor, remunerațiilor anuale și compensațiilor, precum și hotărăște cu privire la tragerea la răspundere sau eliberarea de răspundere a membrilor consiliului societății; - aprobă regulamentul comisiei de cenzori, alege membrii ei și încetează înainte de termen împuternicirile lor, stabilește quantumul retribuției muncii lor și compensațiilor, precum și hotărăște cu privire la tragerea la răspundere sau eliberarea de răspundere a membrilor comisiei de cenzori; - aprobă regulamentul comitetului de audit, alege membrii lui, iar din rândul acestora, și președintele comitetului de audit, decide privitor la încetarea înainte de termen a împuternicirilor lor, stabilește quantumul retribuției muncii lor și al compensațiilor, precum și hotărăște cu privire la tragerea la răspundere sau eliberarea de răspundere a membrilor comitetului de audit; - confirmă entitatea de audit pentru efectuarea auditului obligatoriu ordinar și stabilește quantumul retribuției serviciilor ei; - hotărăște cu privire la încheierea tranzacțiilor de proporții dacă obiectul acestei tranzacții sunt bunuri care depășesc 50% din valoarea activelor societății și a tranzacțiilor cu conflict de interese ce depășesc 10% din valoarea activelor societății, conform ultimelor situații financiare; - examinează darea de seamă financiară anuală a societății, aprobă darea de seamă anuală a consiliului societății și raportul anual de activitate al comisiei de cenzori și al comitetului de audit; 	<ul style="list-style-type: none"> - Examinarea rapoartelor RS; - Procedurile analitice asupra rapoartelor RS în raport cu atribuțiile acestuia; - Confirmarea de la APP; - Evaluarea rezultatelor muncii de audit; - Intervievarea personalului S.A. „Moldtelecom” 	Nu este aplicabil

	<p>- aprobă normativele de repartizare a profitului net a societății;</p> <p>- hotărăște cu privire la repartizarea profitului net anual, inclusiv plata dividendelor anuale, sau la acoperirea pierderilor societății;</p> <p>- direcțiile prioritare ale activității societății;</p> <p>- planul de dezvoltare strategică a Societății. (art.48 din Legea nr.1134/1997; art. 30 din Statutul societății)</p> <p>Principalele atribuții ale reprezentantului statului sînt:</p> <p>1) controlul asupra mărimii cotei de participare publică în capitalul social al societății comerciale;</p> <p>2) controlul asupra integrității și folosirii potrivit destinației a bunurilor proprietate publică, transmise societății în cauză, în procesul privatizării, cu drept de administrare economică;</p> <p>3) verificarea corectitudinii calculării și transferării integrale a dividendelor pentru acțiunile (cotele sociale) deținute de stat în societățile comerciale;</p> <p>4) participarea în cadrul comisiilor de comercializare, casare și dare în locațiune a bunurilor societății;</p> <p>5) acordarea ajutorului metodologic la administrarea corporativă a societății comerciale (participarea la elaborarea regulamentelor interne, business-planurilor, modificarea și completarea actelor constitutive etc.).</p> <p>Reprezentantul statului este obligat să prezinte semestrial către APP raportul privind îndeplinirea funcțiilor sale. (pct.17 și pct.22 din Regulamentul aprobat prin HG nr.1053/2010)</p>		
<p>Paragraful 4.3; 4.3.11: Risc 10.2</p> <p>Exercitarea neconformă de către CS a atribuțiilor aferente remunerării organului executiv, aprobării Planului de afaceri și a fondului de retribuire a muncii, coordonării tranzacțiilor cu privire la bunurile companiei</p>	<p>CS are următoarele atribuții de bază:</p> <p>- decide cu privire la convocarea adunării generale a acționarilor și, de asemenea decide cu privire la întocmirea listei candidaților pentru alegerea organelor de conducere și de control ale societății;</p> <p>- decide cu privire la selectarea prin concurs și numirea a directorului general al societății, încetarea înainte de termen a împuternicirilor lui, privind stabilirea cuantumului retribuției muncii lui, remunerației și compensațiilor, privind tragerea lui la răspundere sau eliberarea de răspundere;</p> <p>- aprobă Planul de afaceri anual al societății;</p> <p>- aprobă dările de seamă trimestriale ale directorului general al societății;</p> <p>- decide, în cursul anului financiar, cu privire la repartizarea profitului net, la folosirea capitalului de rezervă, precum și a mijloacelor fondurilor speciale ale societății;</p> <p>- face, la adunarea generală a acționarilor, propuneri cu privire la plata dividendelor anuale și decide cu privire la plata dividendelor intermediare;</p> <p>- aprobă fondul și/sau normativele de retribuire a muncii salariaților societății;</p> <p>- decide în orice alte probleme prevăzute de Legea privind societățile pe acțiuni și de statutul societății;</p>	<p>- Examinarea deciziilor CS;</p> <p>- Procedurile analitice asupra rapoartelor CS în raport cu atribuțiile acesteia;</p> <p>- Confirmarea de la APP;</p> <p>- Inspectarea procedurii de casare a fondurilor fixe și investigarea cauzei de tergiversare;</p> <p>- Evaluarea rezultatelor muncii de audit;</p> <p>- Intervievarea personalului S.A. „Moldtelecom”</p>	<p>Nu este aplicabil</p>

	<p>- prezintă adunării generale a acționarilor raportul anual cu privire la activitatea sa și la funcționarea societății, întocmit în conformitate cu legislația privind piața de capital, cu statutul societății și cu regulamentul consiliului societății, precum și informația privind remunerarea persoanelor cu funcții de răspundere;</p> <p>- decide privind asigurarea bazei tehnico-materiale și formarea programului de producție prin aplicarea principiului transparenței în procesul de efectuare a procedurilor de achiziție de bunuri, lucrări și servicii destinate acoperirii necesităților. (art.64 din Legea nr.1134/1997 și art.44 din Statutul societății)</p>		
--	---	--	--

Anexa nr. 4

Tabelul nr.1

Cota de piață a S.A. „Moldtelecom” în funcție de veniturile obținute din serviciile de telecomunicații

(mil.lei)

Nr. crt.	Denumire serviciu	Un. de măsură	2019	2020	2021	2022	2022/2019, %
1.	Telefonie mobilă, venituri MTC	mil. lei	184,3	189,1	222,3	248,9	35%
	Cifra de afaceri pe piața RM	mil. lei	3.142,7	2.914,8	2.889,1	2.977,4	-5%
	Cota pe piață în funcție de venituri	%	5,9	6,5	7,7	8,4	+2,5 p.p.
	Rata de acoperire teritorială	%	99,7	99,7	99,8	99,8	+0,1 p.p.
	Cota de piață în funcție de nr. de abonați	%	9,2	11,2	12,7	13,8	+4,6 p.p.
	Nr. de utilizatori, total	mii pers.	407,3	459,8	599,4	707,7	74%
	inclusiv nr. de utilizatori activi	mii pers.	198,6	280,9	377,1	422,9	113%
	ARPU	lei	81,2	73,0	59,8	50,5	-38%
2.	Telefonie fixă, venituri MTC	mil. lei	417,9	356,0	311,6	249,6	-40%
	Cifra de afaceri pe piața RM	mil. lei	443,3	379,6	334,0	270,0	-39%
	Cota pe piață în funcție de venituri	%	94,3	93,8	93,3	92,4	-1,9 p.p.
	Rata de acoperire teritorială	%	100,00	100,00	100,00	100,00	-
	Cota de piață în funcție de nr. de abonați	%	89,6	89,5	89,4	89,2	-0,4 p.p.
	Nr. de utilizatori, total	mii pers.	959,9	920,0	893,7	848,2	-12%
	inclusiv nr. de utilizatori activi	mii pers.	959,9	920,0	893,7	848,2	-12%
	ARPU	lei	39,2	32,7	28,8	23,8	-39%
3.	Internet fix și mobil						
3.1.	Internet fix, venituri MTC	mil. lei	851,7	845,0	887,9	855,2	0%
	Cifra de afaceri pe piața RM	mil. lei	1.361,7	1.382,9	1.440,2	1.468,2	8%
	Cota pe piață în funcție de venituri	%	62,5	61,1	61,7	58,2	-4,3 p.p.
	Rata de acoperire teritorială	%	99,99	99,99	99,99	99,99	-
	Cota de piață în funcție de nr. de abonați	%	59,5	57,5	55,9	53,8	-5,7 p.p.
	Nr. de utilizatori, total	mii pers.	399,0	413,4	426,2	430,1	8%
	inclusiv nr. de utilizatori activi	mii pers.	399,0	413,4	426,2	430,1	8%
	ARPU	lei	138,4	132,5	138,7	146,1	6%
3.2.	Internet mobil, venituri MTC	mil. lei	93,3	91,2	73,4	55,9	-40%
	Cifra de afaceri pe piața RM	mil. lei	240,0	235,4	198,2	162,6	-32%
	Cota pe piață în funcție de venituri	%	38,9	38,7	37,0	34,4	-4,5 p.p.
	Rata de acoperire teritorială	%	99,7	99,7	99,8	99,8	+0,1 p.p.
	Cota de piață în funcție de nr. de abonați	%	62,3	64,6	53,5	52,8	-9,5 p.p.
	Nr. de utilizatori, total	mii pers.	203,7	187,4	105,5	92,7	-54%

	inclusiv nr. de utilizatori activi	mii pers.	113,6	91,7	54,9	43,7	-62%
	ARPU	lei	72,4	74,1	79,0	96,3	33%
4.	Transmisia și retransmisia programelor audiovizuale, venituri MTC	mil. lei	59,9	64,6	71,8	146,2	144%
	Cifra de afaceri pe piața RM	mil. lei	156,6	184,7	236,0	325,8	108%
	Cota pe piață în funcție de venituri	%	38,2	35,0	30,4	44,9	+6,7 p.p.
	Cota de piață în funcție de nr. de abonați	%	21,6	22,2	12,3	27,3	+5,7 p.p.
	Nr. de utilizatori, total	mii pers.	72,5	80,1	90,1	199,7	175%
	inclusiv nr. de utilizatori activi	mii pers.	72,5	80,1	90,1	199,7	175%
	ARPU	lei	68,8	67,2	66,4	61,0	-11%

Sursa: tabel elaborat și prezentat de către personalul S.A. „Moldtelecom”

Tabelul nr.2
Indicatorii financiari realizați în perioada 2020-2022
(mil. lei)

Nr. crt.	Indicii	2020	2021	2022	2022 față de 2020, ±	%
1.	Venitul din vânzări	1573,4	1603,3	1595,1	+21,7	101,4
2.	Costul vânzărilor	1266,2	1274,7	1307,2	+41,0	103,2
3.	Profit brut	307,2	328,6	287,8	-19,4	93,7
4.	Cheltuieli de distribuire	169,8	187,1	192,5	22,7	113,4
5.	Cheltuieli administrative	52,8	55,7	52,9	0,1	100,2
6.	Alte cheltuieli din activitatea operațională	54,7	52,1	60,4	5,7	110,4
7.	Alte venituri din activitatea operațională	86,9	87,3	91,6	4,7	105,4
8.	Rezultatul din activitatea operațională	116,8	121,0	73,7	-43,1	63,1
9.	Costuri financiare	46,3	27,6	61,3	15,0	132,4
10.	Venituri financiare	26,5	11,2	33,0	6,5	124,5
11.	Rezultatul din activitatea financiară	-19,8	-16,4	-28,3	-8,5	-42,9
12.	Cheltuieli privind impozitul pe venit	11,0	13,0	5,5	-5,5	50,0
13.	Total rezultatul global	86,0	91,5	39,9	-46,1	46,4
14.	Dividende distribuite în anul în curs	14,8	-	30,0		
	Indicatori economico-financiari					
15.	Leverajul financiar	11,3	9,1	8,6	-2,7	
16.	Lichiditate curentă	25,5	26,6	32,5	+7,0	
17.	Rentabilitatea vânzărilor	5,5	5,7	2,5	-3,0	
18.	Rentabilitatea capitalurilor proprii	2,1	2,2	0,9	-1,2	

Sursa: tabel realizat de către echipa de audit în baza Situațiilor financiare ale S.A. „Moldtelecom” pe anii 2020-2022

Tabelul nr.3
Dinamica veniturilor înregistrate în perioada 2020-2022
(mil. lei)

Nr. crt.	Indicii	2020	2021	2022	2022 față de 2020, ±	%
1.	Venitul din vânzări	1573,4	1603,3	1595,1	21,7	101,4
1.1.	servicii telefonie fixă	369,7	311,9	249,8	-119,9	67,6
1.2.	Internet fix și IPTV	926,4	979,1	1023,3	96,9	110,5
1.3.	servicii de telefonie mobilă	248,7	281,0	290,0	41,3	116,6
1.4.	linii închiriate/canalizare	28,6	31,3	32,0	3,4	111,9
2.	Alte venituri	86,9	87,3	91,6	4,7	105,4
2.1.	venituri din ieșirea activelor circulante	39,6	35,2	35,3	-4,3	89,1
2.2.	venituri din leasing-ul operațional	22,2	23,7	23,1	0,9	104,1
2.3.	venituri din prestarea serviciilor de cantină	1,9	2,9	3,6	1,7	189,5
2.4.	alte venituri	23,2	25,5	29,7	6,5	128,0
	ÎN TOTAL	1660,3	1690,6	1686,7	26,4	101,6

Sursa: tabel realizat de către echipa de audit în baza Situațiilor financiare ale S.A. „Moldtelecom” pe anii 2020-2022

Tabelul nr.4

Evoluția cheltuielilor executate în anii 2020-2022

Nr. crt.	Indicii	Un. de măsură	2020	2021	2022	2022 față de 2020, ±	%
1	Costul vânzărilor	mil. lei	1266,2	1274,7	1307,2	41,0	103,2
2	Cheltuieli de distribuire	mil. lei	169,8	187,1	192,5	22,7	113,4
3	Cheltuieli administrative	mil. lei	52,8	55,7	52,9	0,1	100,1
4	Alte cheltuieli din activitatea operațională	mil. lei	54,7	52,1	60,4	5,7	110,4
5	Total cheltuieli operaționale	mil. lei	1543,5	1569,5	1613,0	0,069548	104,5
	din care:						
5.1	Cheltuieli cu beneficiile angajaților	mil. lei	360,0	382,3	381,2	21,2	105,9
	inclusiv						
	salarii și indemnizații	mil. lei	283,9	297,7	297,9	14,0	104,9
	securitatea socială și alte contribuții	mil. lei	65,5	72,5	71,0	5,5	108,4
	alte costuri	mil. lei	10,6	12,0	12,3	1,7	116,1
5.2	Cheltuieli cu deprecierea și amortizarea	mil. lei	747,4	736,0	735,5	-11,9	98,4
5.3	Alte cheltuieli operaționale	mil. lei	436,1	451,3	496,4	60,3	113,8
	inclusiv	mil. lei					
	cheltuieli de întreținere, reparații, suport	mil. lei	316,9	314,4	359,3	42,4	113,4
	servicii pază, asigurare, arendă	mil. lei	26,1	26,6	33,9	7,8	130,2
	costuri comerciale, promovare	mil. lei	67,7	64,0	59,9	-7,8	88,4
	alte cheltuieli	mil. lei	25,4	46,3	43,3	17,9	170,5
	inclusiv provizioane creanțe compromise	mil. lei	0,1	15,9	19,0	18,9	în 1332 ori
6	Nr. de angajați	pers	2819	2819	2428	-391	86,1

Sursa: tabel realizat de către echipa de audit în baza Situațiilor financiare ale S.A. „Moldtelecom” pe anii 2020-2022

Tabelul nr.5

Evoluția creanțelor comerciale pentru serviciile de comunicații electronice

pe perioada 2020-2022

Nr. crt.	Denumire serviciu	31.12.2019 mil.lei/ mii persoane	Inclusiv cu termen > 36 luni, mil.lei/ mii persoane	31.12.2022 mil.lei/ mii persoane	Inclusiv cu termen > 36 luni, mil.lei/ mii persoane	31.12.2022-31.12.2019, mil.lei/ mii persoane, ±	Inclusiv cu termen > 36 luni, mil.lei/ mii persoane	31.12.2022/ 31.12.2019, %
1.	Telefonia mobilă							
1.1	Persoane juridice							
	Valoarea creanțelor	10,0	7,0	9,7	6,1	-0,3	-0,9	-3,0
	Nr. debitori	2,9	1,0	2,5	0,4	-0,4	-0,6	-13,8
1.2	Persoane fizice							
	Valoarea creanțelor	82,5	27,3	85,9	35,4	+3,4	+8,1	+4,1
	Nr. debitori	172,4	31,2	186,3	12,7	+13,9	-18,5	+8,1
2.	Telefonia fixă							
2.1	Persoane juridice							
	Valoarea creanțelor	13,3	8,4	9,0	6,1	-4,3	-2,3	-32,3
	Nr. debitori	15,7	3,1	10,9	0,7	-4,8	-2,4	-30,6
2.2	Persoane fizice							

	Valoarea creanțelor	31,5	6,9	18,2	1,3	-13,3	-5,6	-42,2
	Nr. debitori	919,6	49,0	813,6	13,8	-106,0	-35,2	-11,5
3.	Internet și IPTV							
3.1	Persoane juridice							
	Valoarea creanțelor	6,1	2,4	6,8	2,6	+0,7	+0,2	+11,5
	Nr. debitori	2,3	0,5	2,2	0,3	-0,1	-0,2	-4,3
3.2	Persoane fizice							
	Valoarea creanțelor	19,4	4,6	25,8	9,5	+6,4	+4,9	+33,0
	Nr. debitori	20,4	3,9	21,1	3,5	+0,7	-0,4	+3,4
	În total valoarea creanțelor	162,8	56,6	155,4	61,0	-7,4	+4,4	-4,5

Sursa: tabel realizat de către echipa de audit în baza Rapoartelor privind sumele debitoare pentru serviciile de comunicații electronice pe anul 2020 și anul 2022, prezentate de către S.A. „Moldtelecom”

Tabelul nr.6

Informații cu privire la împrumuturile existente și scopul de acordare a acestora
(mil.lei)

Date despre contract	Data	Scopul acordării	La situația din 31.12.2020	La situația din 31.12.2021	La situația din 31.12.2022
Contract de credit nr. 19 (2018)	19.11.2018	Completarea mijloacelor circulante (inclusiv achitarea salariilor, impozitelor, mărfii, serviciilor antreprenorilor pentru construcția rețelelor etc.)	52,9	0,0	0,0
Credit revolving nr. C19 0288	01.07.2019	Finanțarea activității curente	81,9	0,0	0,0
Contract de credit nr. 12587	08.10.2019	Completarea mijloacelor circulante, inclusiv achitarea cu furnizorii de echipamente și servicii, achitarea cu antreprenorii pentru construcția rețelelor, achitarea impozitelor, achitarea plăților salariale.	37,3	0,0	0,0
Contract de credit nr. 120/19-1	10.12.2019	Completarea mijloacelor circulante (inclusiv achitarea salariilor, impozitelor, mărfii, serviciilor antreprenorilor pentru construcția rețelelor etc.)	14,3	0,0	0,0
Linie de Credit nr. 22364	12.12.2019	Completarea mijloacelor circulante, inclusiv achitarea cu furnizorii de echipamente, servicii, achitarea cu antreprenorii pentru construcția rețelelor, achitarea impozitelor, achitarea plăților salariale.	31,2	0,0	0,0
Contract de credit nr 120/19-2	15.05.2020	Completarea mijloacelor circulante (inclusiv achitarea salariilor, impozitelor, mărfii, serviciilor antreprenorilor pentru construcția rețelelor etc.)	35,7	9,5	0,0
Contract-cadru de creditare a pers.jurid.nr.45	03.06.2020	Finanțarea activității curente	60,0	60,0	0,0
Contract de credit nr. LG 56545557100	06.02.2020	Finanțarea activității operaționale a Debitorului conform contractelor prezentate și acceptate de Bancă	0,0	0,0	0,0

Credit nr. LG61104967100	02.07.2020	Finanțarea activității operaționale a Debitorului conform contractelor prezentate și acceptate de Bancă	100,0	1,0	0,0
Contract de credit C20 0506	10.09.2020	Finanțarea activității operaționale curente	41,3	112,5	0,0
Contract de credit nr. 49068	01.04.2021	Completarea mijloacelor circulante, inclusiv achitarea cu furnizorii de echipamente și servicii, achitarea cu antreprenorii pentru construcția rețelelor, achitarea impozitelor și taxelor, achitarea plăților salariale, precum și alte cheltuieli legate de activitatea companiei	0,0	57,0	12,6
Credit revolving nr.194-21	24.08.2021	Finanțarea activității curente	0,0	120,0	120,0
Credit nr. LG88494707100	10.01.2022	Finanțarea activității operaționale a Debitorului, conform contractelor prezentate și acceptate de Bancă	0,0	0,0	10,0
Credit revolving nr.C220289	21.04.2022	Finanțarea cheltuielilor legate de desfășurarea activității de afaceri	0,0	0,0	120,0
Contract de credit nr. 51256	28.04.2022	Completarea mijloacelor circulante, inclusiv achitarea cu furnizorii de echipamente și servicii, achitarea cu antreprenorii pentru construcția rețelelor, achitarea impozitelor și taxelor, achitarea plăților salariale, precum și alte cheltuieli legate de activitatea companiei	0,0	0,0	83,0
		TOTAL	454,7	360,0	345,6

Sursă: Tabel întocmit și prezentat de către personalul S.A. „Moldtelecom”

Tabelul nr.7

Sinteza valorii procurărilor efectuate în perioada 2020 – 2022

Nr crt	Tipul de achiziții	2020		2021		2022		Total, mil. lei (inclusiv TVA)	Ponderea în totalul de achiziții, %
		Nr. achiziții lor	Valoarea, mil. lei	Nr. achizițiilor	Valoarea, mil. lei	Nr. achizițiilor	Valoarea, mil. lei		
1	Achiziții de mică valoare	103	4,2	122	6,4	188	11,9	22,5	0,8
2	Procedura de negociere	15	56,0	27	57,0	43	135,7	248,7	9,4
3	Licitație	107	391,0	158	579,0	156	543,0	1 513,0	57,2
4	Cererea ofertelor de prețuri	28	2,6	69	11,0	51	6,5	20,1	0,8
5	Contracte semnate până la 31.12.2019	162	282,5	87	190,5	41	100,0	573,0	21,7
6	Servicii de telecomunicații	130	51,5	136	52,0	142	50,0	153,5	5,8
7	Achiziții de la furnizori autorizați	11	42,7	8	32,7	9	37,3	112,7	4,3
	TOTAL	556	830,5	607	928,6	630	884,4	2 643,5	100

Sursă: Tabel realizat de către echipa de audit în baza informațiilor contabile pentru perioada 2020-2022 și Registrului contractelor pentru perioada respectivă

Tabelul nr. 8

Sinteza achizițiilor în baza contractelor încheiate până la 31.12.2019

	2020	2021	2022

Nr. crt.	Achiziții	Nr. contracte	Valoarea totală, mil. lei	Nr. contracte	Valoarea totală, mil. lei	Nr. contracte	Valoarea totală, mil. lei
1	Până la 10 000 lei	16	0,1	13	0,0	5	0,0
2	10 000 – 200 000 lei	66	4,2	35	2,0	22	1,5
3	200 000 lei – 400 000 lei	16	4,5	11	3,0	3	0,9
4	400 000 lei – 800 000 lei	21	12,2	6	3,6	3	1,9
5	Mai mult de 800 000 lei	43	261,5	22	181,9	8	96,6
	TOTAL	162	282,5	87	190,5	41	100,9

Sursă: Tabel realizat de către echipa de audit în baza informațiilor contabile pentru perioada 2020-2022 și Registrului contractelor pentru perioada respectivă

Tabelul nr.9
Planificarea și executarea investițiilor în perioada 2020-2022
(mil.lei)

Nr. crt.	Investiția	2020					2021					2022				
		Suma program de investiții	Suma livrată	Forțe proprii, dob., impoz.	Total implemen- tat	%	Suma program de investiții	Suma livrată	Forțe proprii, dob., impoz.	Total implemen- tat	%	Suma program de investiții	Suma livrată	Forțe proprii, dob., impoz.	Total implemen- tat	%
	Echipament	318,9	152,1	62,7	214,8	67,4	323,9	207,0	36,4	243,5	75,2	441,0	202,6	50,5	253,1	57,4
1	Dezvoltarea rețelei fixe	113,0	40,8	30,9	71,7	63,4	86,6	59,6	17,8	77,4	89,4	71,6	27,7	25,9	53,5	74,7
2	Extinderea rețelei de transmisiuni și transport	43,0	30,1	10,9	41,0	95,3	64,8	61,7	7,5	69,2	106,8	109,0	11,3	3,1	14,4	13,2
3	Extinderea rețelei mobile	66,1	52,9	10,0	62,9	95,1	81,1	53,3	1,1	54,4	67,1	125,7	105,1	6,3	111,5	88,7
4	Dezvoltarea sistemelor informaționale	35,8	16,3	10,1	26,4	73,8	50,8	16,2	7,8	24,0	47,4	53,6	6,8	11,2	18,0	33,6
5	Edificii civile	20,1	4,0	0,1	4,1	20,5	17,0	3,8	0,1	4,0	23,2	17,4	3,6	0,0	3,7	21,2
6	Fonduri fixe	35,3	8,0	0,4	8,4	23,7	21,9	12,4	0,8	13,2	60,1	59,9	48,0	3,2	51,1	85,4
7	Sisteme de pază	5,4	0,0	0,3	0,3	6,1	1,7	0,1	1,2	1,3	77,6	3,8	0,0	0,8	0,8	21,8
	Rețele	318,5	59,7	137,6	226,7	71,2	306,3	68,6	201,7	312,0	101,9	317,5	50,3	154,1	241,6	76,1
1	Dezvoltarea rețelei fixe	300,5	56,9	137,6	223,8	74,5	301,3	66,8	201,6	309,9	102,8	306,0	46,3	154,0	237,0	77,4
2	Extinderea rețelei de transmisiuni și transport	0,0	0,0	0,0	0,0	-	0,3	0,3	0,0	0,3	92,0	2,9	0,0	0,0	0,0	0,9
3	Extinderea rețelei mobile	18,0	2,8	0,0	2,9	16,3	4,7	1,6	0,0	1,9	40,1	8,6	3,9	0,1	4,6	53,5
	TOTAL	637,4	211,8	200,3	441,6	69,3	630,1	275,7	238,1	555,5	88,2	758,5	252,9	204,5	494,7	65,2

Sursă: Tabel realizat de către echipa de audit în baza informațiilor contabile pentru perioada 2020-2022

Tabelul nr.10
Componența patrimoniului gestionat de către S.A. „Moldtelecom” la situația din 31.12.2022
(mil.lei)

Nr. crt.	Obiecte patrimoniale	Cont contabil	Un. de măsură	La situația din 31.12.2022
1	Terenuri	122	mil.lei	10,7
2	Imobilizări corporale			
	Valoarea inițială	123	mil.lei	14 947,1
	Uzura acumulată	124	mil.lei/%	10 414,0 / 69,7
	inclusiv			
2,1	Cladiri			
	Valoarea inițială	1231	mil.lei	487,7
	Uzura acumulată	1241	mil.lei/%	325,2 / 66,7
2,2	Constructii speciale			
	Valoarea inițială	1232	mil.lei	690,2
	Uzura acumulată	1242	mil.lei/%	423,4 / 61,3
2,3	Echipament			
	Valoarea inițială	1233	mil.lei	6 795,1
	Uzura acumulată	1243	mil.lei/%	5 465,0 / 80,4
2,4	Mijloace de transport			
	Valoarea inițială	1234	mil.lei	102,1
	Uzura acumulată	1244	mil.lei/%	73,7 / 72,2
2,5	Instalatie de transmisie			
	Valoarea inițială	1235	mil.lei	5 963,8
	Uzura acumulată	1245	mil.lei/%	3 637,7 / 61,0
2,6	Alte mijloace fixe			
	Valoarea inițială	1237	mil.lei	908,2
	Uzura acumulată	1247	mil.lei/%	489,0 / 53,8
3	Investitii în curs de execuție			
	Valoarea	121	mil.lei	170,6
3	Imobilizări necorporale		unit.	56,0
3,1	Valoarea inițială	112	mil.lei	882,5
3,2	Amortizarea acumulată	113	mil.lei/%	587,8 / 66,6
4	Imobilizări necorporale în curs de execuție			
4,1	Valoarea	111	mil.lei	0,2
5.	TOTAL			
5.1	Valoarea inițială		mil.lei	16 010,9
5.2	Uzura și amortizarea acumulată		mil.lei/%	11 001,7 / 68,7
5.3	Valoarea de bilanț		mil.lei	5 009,2

Sursa: Tabel elaborat și prezentat de către personalul S.A. „Moldtelecom”